

TILINPÄÄTÖS 2021

Kunnanhallitus 29.3.2022

Sisällysluettelo

1 KUNNANJOHTAJAN KATSAUS	3
2 TOIMINTAKERTOMUS	5
2.1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA.....	5
Yleistietoa kunnasta.....	5
Kunnan luottamushenkilöorganisaatio	8
Kunnan henkilöstöorganisaatio	12
Yleinen taloudellinen tilanne	13
Kuntien talouden kehitys.....	14
Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa.....	15
Ympäristöasiat	17
Muut ei-taloudelliset asiat.....	18
Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	18
Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista.....	20
2.2 SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ.....	24
2.3 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	27
Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut.....	27
Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	28
2.4 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET.....	29
Tase ja sen tunnusluvut	29
2.5 KOKONAISTULOT JA -MENOT	32
2.6 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS.....	33
Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhtiöistä	33
Konsernin toiminnan ohjaus.....	33
Oleelliset konsernia koskevat tapahtumat	34
Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	36
Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut	37
Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut.....	38
Konsernitase ja sen tunnusluvut	39
Konsernin tunnusluvut	41
2.7 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALouden TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET	42
3 KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMISVERTAILU	43
Kunnanvaltuusto.....	43
Tarkastuslautakunta	45
Kunnanhallitus	47
Keskusvaalilautakunta	54
Perusturvalautakunta	55
Sivistys- ja varhaiskasvatuslautakunta.....	70
Vapaa-aikalautakunta	84
Tekninen lautakunta	88
Rakennus- ja ympäristölautakunta	100

4 HENKILÖSTÖ.....	102
5 TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMISVERTAILU.....	103
5.1 VEROTULOJEN ERITTELY.....	104
5.2 INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMISVERTAILU.....	105
5.3 RAHOITUSOSAN TOTEUTUMISVERTAILU.....	111
5.4 YHTEENVETO VALTUUSTON HYVÄKSYMIEEN MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN TOTEUTUMISESTA.....	112
6 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT.....	115
6.1 TULOSLASKELMA.....	115
6.2 RAHOITUSLASKELMA.....	116
6.3 TASE.....	117
6.4 KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LASKELMAT.....	119
7 LIITETIEDOT.....	123
7.1 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT.....	123
7.2 KONSERNITILINPÄÄTÖSTÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT.....	124
7.3 TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT.....	125
7.4 TASEEN LIITETIEDOT.....	129
7.5 VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT.....	134
7.6 HENKILÖSTÖÄ JA TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA KOSKEVAT LIITETIEDOT.....	135
7.7 LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA.....	136
8 ERIYTETTY TASEYKSIKKÖ: VESIHUOLTOLAITOKSEN TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS.....	137
Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma.....	145
Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma.....	146
Vesihuoltolaitoksen taselaskelma.....	147
Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista.....	148
9 ALLEKIRJOITUKSET.....	149

1 KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Pandemia piti yhteiskuntia edelleen otteessaan vuonna 2021. Kunnan osalta se edellytti jatkuvaa tilanteen hermolla oloa sekä melkoista venymistä eri toimialojen työntekijöiltämme ja tietenkin myös kuntalaisilta. Pandemia on varmasti jättänyt jälkensä yksittäisiin kuntalaisiin, työyhteisöihin, järjestöihin, yrityksiin jne. Näitä jälkiä tulemme todennäköisesti korjaamaan vielä useita vuosia ja tässä työssä kunnalla on oma roolinsa.

Vuosi 2021 oli erittäin aktiivista valmistelua sosiaali- ja terveydenhuollon osalta. Kunnassa oli jo aiemmin päätetty SoTe-palveluiden siirrosta Pohjanmaan hyvinvointikuntayhtymälle vuoden 2022 alusta lähtien. Kesällä 2021 eduskunta päätti hyvinvointialueiden perustamisesta vuoden 2023 alusta, mikä tarkoittaa kunnille SoTe-rahoitusvastuun päättymistä. Valtakunnallisen uudistuksen negatiivinen näkökulma on se, että jatkossa yksittäisen pienen kunnan vaikutusvalta SoTe-palveluiden osalta on varsin mitätön. Jotta tähän haasteeseen voidaan edes jollain tavalla pystyä vastaamaan, sekä viranhaltija- että päättäjätason alueellinen verkostoituminen on äärettömän tärkeää.

Toinen merkittävä kuntaa koskettava organisaatiomuutos oli uuteen toimielinmalliin siirtyminen. Sen osalta keskeisimmät muutokset kohdistuivat lautakuntatasolle. Tekninen lautakunta ja rakennus- ja ympäristölautakunta yhdistettiin ja teknisen lautakunnan alle muodostettiin erillinen ympäristöjaosto. Uutena aloittanut hyvinvointilautakunta tuli perusturva- sekä vapaa-aikalautakunnan tilalle käsittelemään laajalti kuntalaisten hyvinvointiin liittyviä asioita. Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen sekä sen kehityksen seuraaminen on noussut uudistusten myötä entistä keskeisemmäksi, mikä korostaa hyvinvointilautakunnan roolia tulevaisuuden kunnan osalta.

Kunnan tuli kuntalain mukaisesti kattaa taseen alijäämä vuoden 2021 tilinpäätöksen myötä. Tarkka taloudenpito, tiukat ja raskaatkin säästöpäätökset, runsaat pandemiakorvaukset, valtionosuuksien positiiviset yllätykset, verotulojen hyvä kehitys sekä omaisuuden siirrot omille yhtiöille mahdollistivat sen, että alijäämä tuli katettua määräajassa. Tämän myötä saamme hieman helpotusta ja tilaa palveluidemme kehittämiseen sekä tulevaisuuden kunnan rakentamiseen, vaikka henkseleitä emme voi toki tämän jälkeenkään paukutella. Kuluvan vuoden 2022 menokehitys on täysi arvoitus ja jokainen kunta ja kaupunki tässä maassa odottaa loppukevään tietoja rahoituksen tasosta vuodesta 2023 lähtien.

Olemme valtavan suuren yhteiskunnallisen muutoksen kynnyksellä päätettyjen uudistusten myötä. Kunta työntekijöineen ja päättäjineen on ollut kuntalaisilleen hyvin vahvasti se konkreettinen taho, joihin etenkin huolia on päästy helposti tuomaan esille. Tällaisten keskitettyjen uudistusten myötä tahtoo käydä siten, että ne ”konkreettiset kasvot” häviävät suureen organisaatioon ja kansalaiset ovat ainakin jonkin aikaakin hämillään ja epätietoisina tilanteesta. Näitä uudistuksia on aiemmin nähty mm. poliisin, Kelan tai verohallinnon osalta. Kaikkien toiveena ja tavoitteena on varmasti, että konkreettisille palveluille ei käy kuten em. tapauksissa, joissa palvelupisteet lähtivät hyvin nopeasti kunnista. Tämän eteen meilläkin täytyy tehdä hartiavoimin töitä.

Vuosi on ollut vaiherikas ja monin osin varsin raskaskin. Päättäjät ovat olleet vaikeiden päätösten edessä, mutta mallikkaalla yhteistyöllä on saatu hankalatkin päätökset aikaiseksi. Työntekijämme

ovat pandemiahaasteiden lisäksi joutuneet ottamaan osaa taloudellisesti kunnan talouden tasapainottamistalkoisiin. Kiitokset niin päättäjätaholle kuin työntekijöillemmekin jaksamisesta ja vastuunkannosta kuntalaisten hyvinvoinnin eteen.

Juha Rikala, kunnanjohtaja

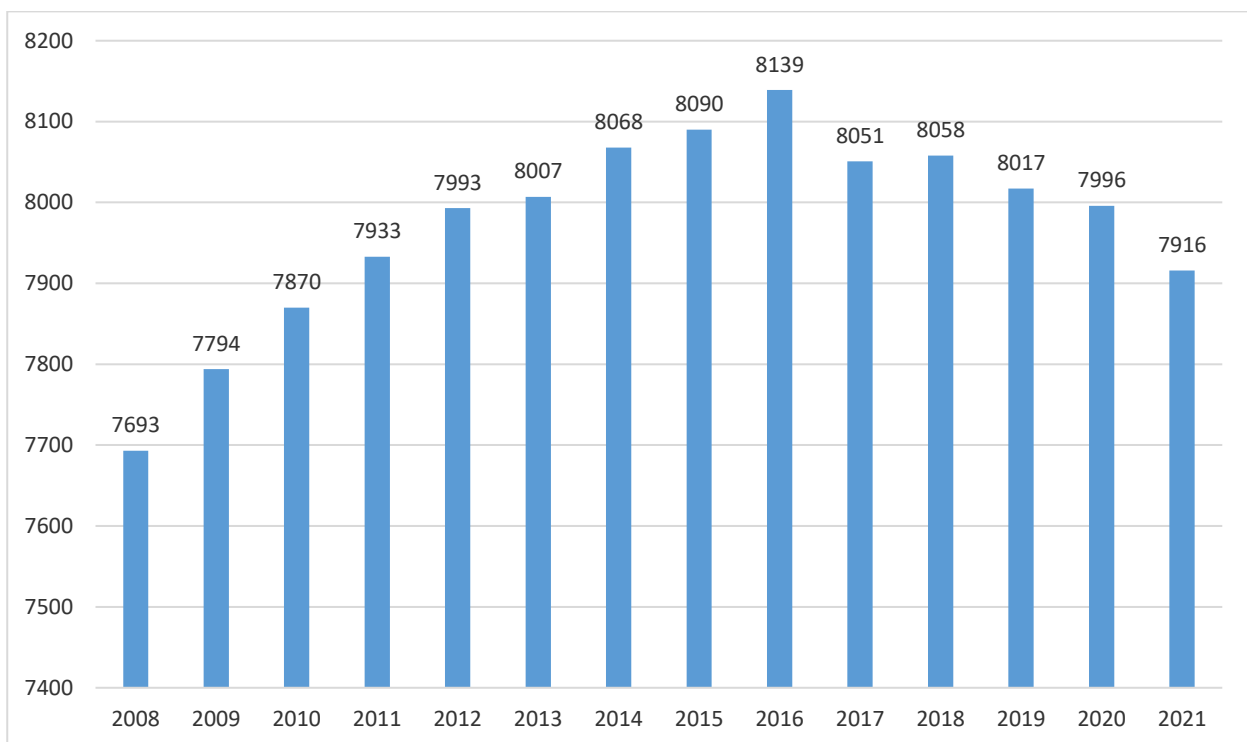
2 TOIMINTAKERTOMUS

2.1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

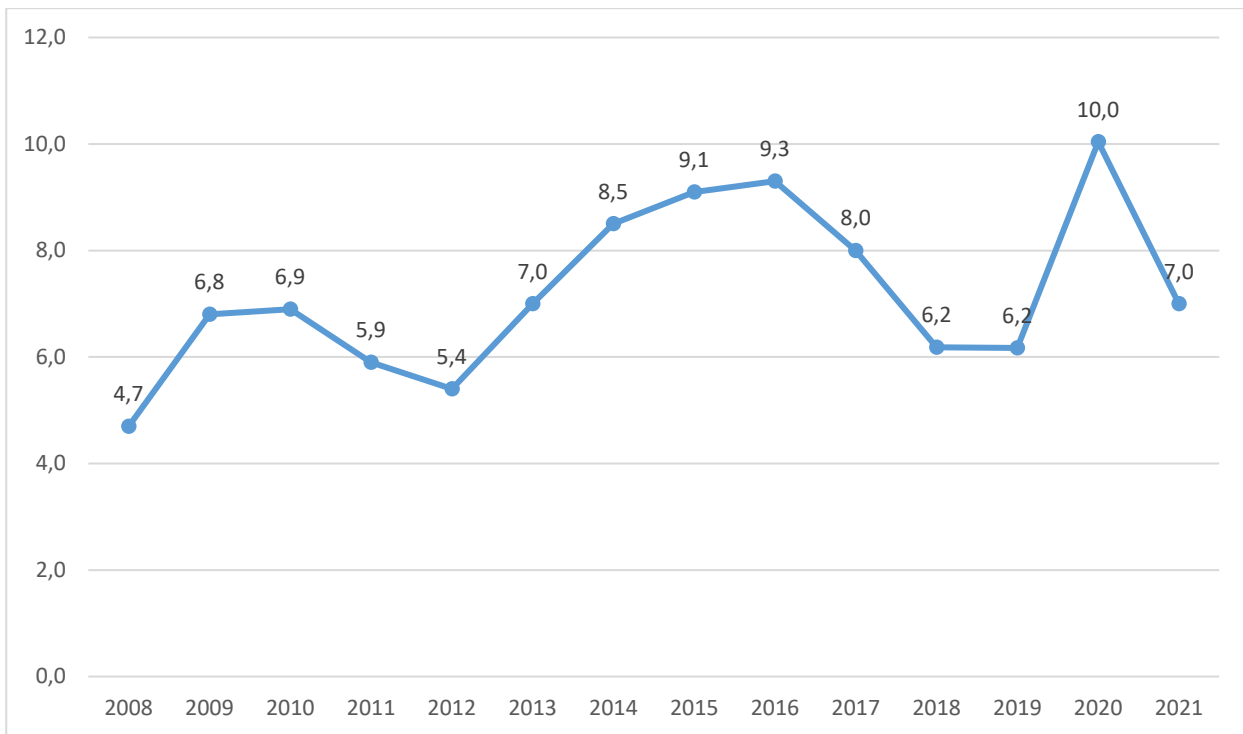
Yleistietoa kunnasta

Laihian kunnan pinta-ala on 508 neliökilometriä ja asukasluku vuoden 2021 lopussa oli 7 916. Ruotsinkielisten osuus on 1,1 %. Laihia kuuluu Pohjanmaan maakuntaan ja Kyrönmaan seutukuntaan. Etäisyys Laihialta Vaasaan on 24 km ja Seinäjoelle 53 km.

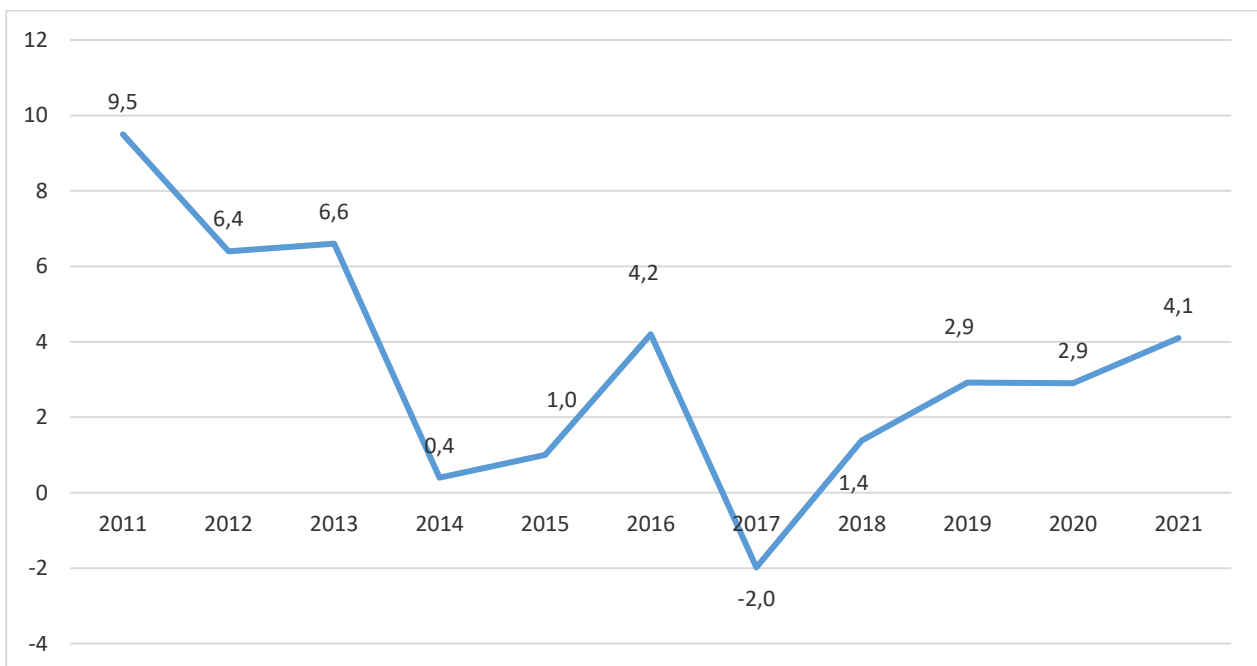
Asukasluvun kehitys vuosina 2008–2021 (tilanne 31.12.)

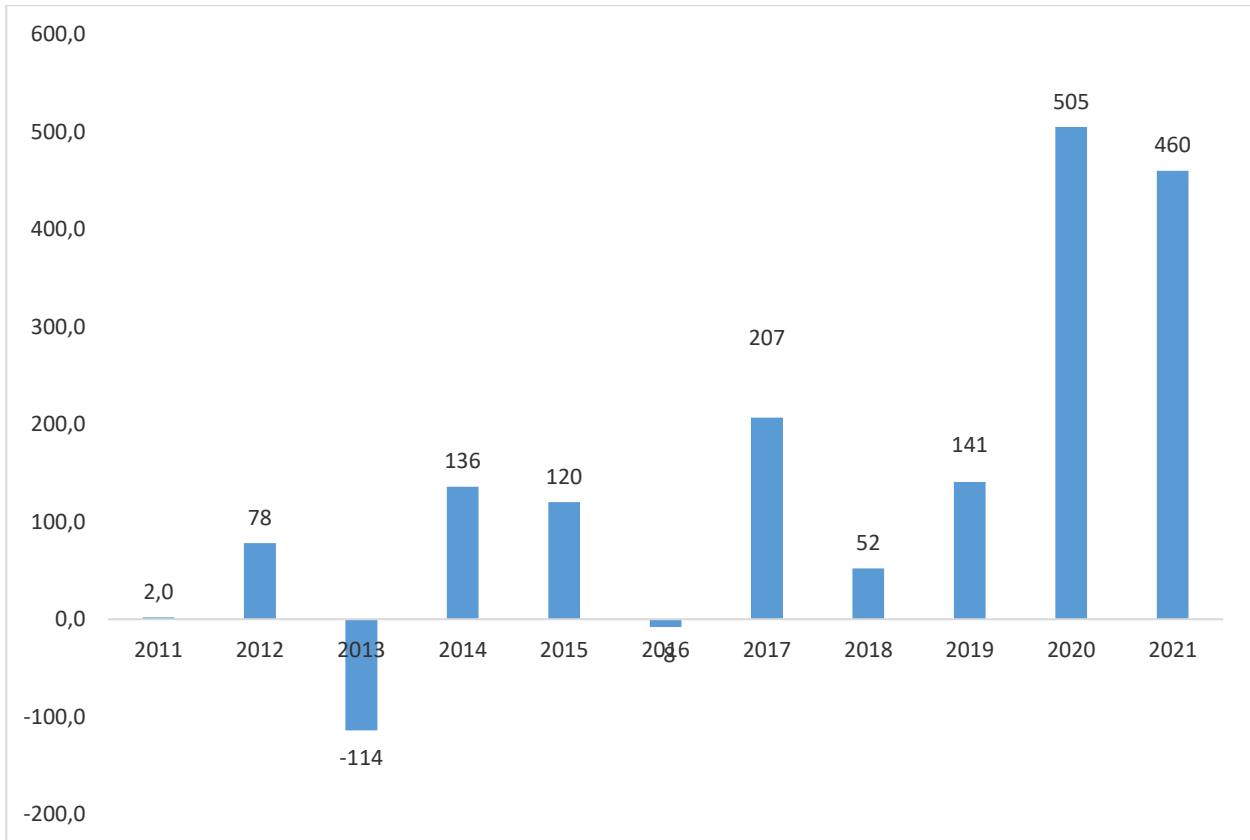
Työttömyysasteen vaihtelu vuosina 2008–2021 (vuosikeskiarvo)

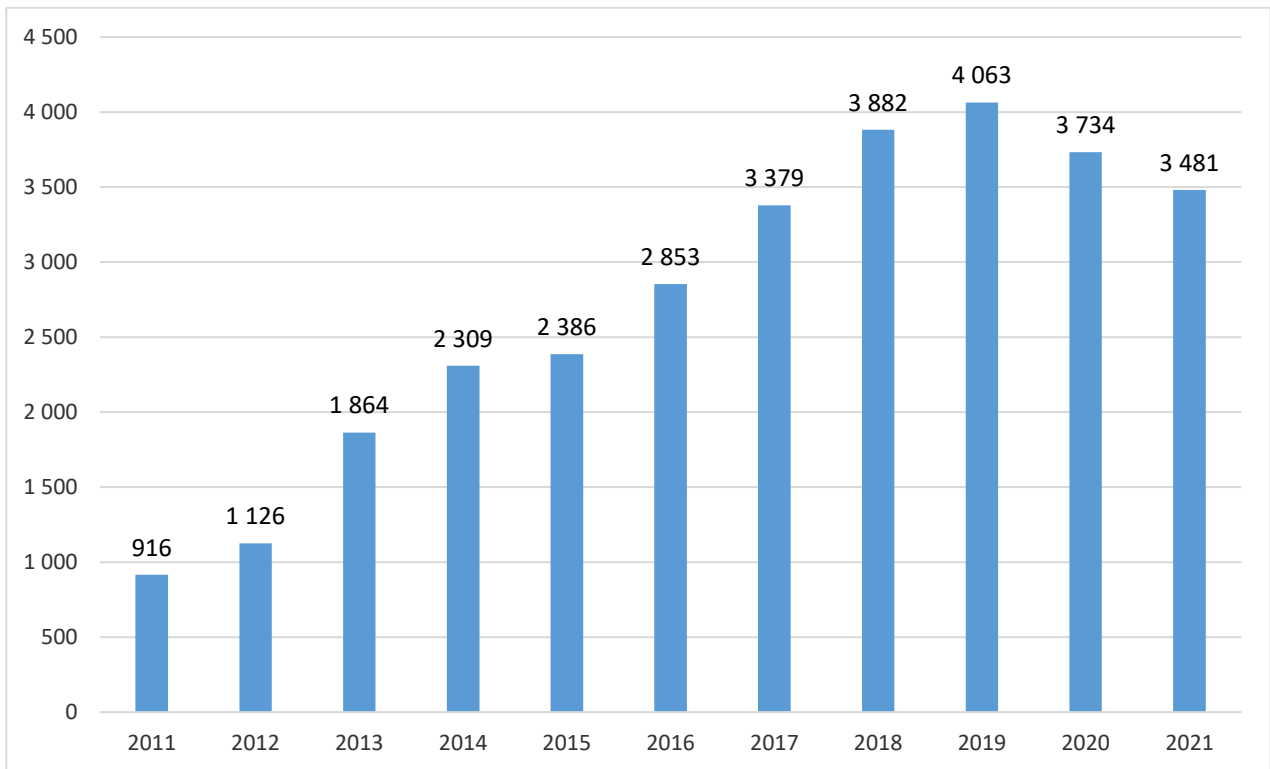
Kunnan toimintakatteen kehitys vuosina 2011–2021 (%)

Vuosikatteen kehitys vuosina 2011–2021 (euroa/asukas)

Kunnan lainamäärän kehitys vuosina 2011–2021 (eur/asukas)

Kunnan luottamushenkilöorganisaatio

1.1.–31.7.2021

KUNNANVALTUUSTO

Aro Erkki	Mäkinen Heikki
Eerola Piia	Niemi Minna
Friman Tiina	Niemiaho Juha
Harju Jukka	Niemistö Jussi K
Havusela Elisa	Poti Sakari
Jänisoja Jukka	Raatikainen Olli, 1. vpj.
Kamila Timo	Ranne Lea
Kinnari Raimo O	Ranta Jouko, 2 vpj.
Knuutti Teemu	Rintala Vuokko
Laine Janne, pj.	Salminen Asko
Latva-Nikkola Heikki	Tekoniemi Vilho
Lämpsä Ritva	Tuomela Sauli
Miskala Päivi	Vettenranta Marja
Mäki Riikka	

KUNNANHALLITUS

Varsinainen jäsen:

Vettenranta Marja, pj.
 Tuomela Sauli, 1. vpj.
 Miskala Päivi, 2. vpj.
 Eerola Piia
 Harju Jukka
 Kamila Timo
 Knuutti Teemu
 Latva-Nikkola Heikki
 Rintala Vuokko

Henkilökohtainen varajäsen:

Niemi Minna
 Aro Erkki
 Lämpsä Ritva
 Leppilahti Mervi
 Tekoniemi Vilho
 Tuomisto Arto
 Poti Sakari
 Salminen Asko
 Salo-Somppi Säde

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Varsinainen jäsen:

Mäkinen Heikki, pj.
 Ranne Lea, vpj.
 Harri Marja-Liisa
 Holkko Ville
 Riippi Heikki

Henkilökohtainen varajäsen:

Salminen Antti
 Tuomela Aino
 Halvars Raimo
 Riiki Piia
 Kinnari Raimo MJ

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Varsinainen jäsen:

Ranta Jouko, pj.
 Toikka Anna-Liisa, vpj.
 Kinnari Kari
 Koivisto Asko
 Viianen Sirpa-Liisa

Varajäsenet siinä järjestyksessä, jossa tulevat jäsenten sijaan

1. Latvala Arvo
2. Asikkala Liisa
3. Kinnari Pirjo
4. Latvala Katri

5. Halvars Raimo

PERUSTURVALAUTAKUNTA**Varsinainen jäsen:**

Visuri Kaija, pj.
 Pihlajamaa Jyrki, vpj.
 Leppilahti Mervi
 Kinnari Raimo O
 Knuutti Teemu
 Lönn Jari
 Niemi Minna
 Pihlajamaa Maria
 Vettenranta Riitta

RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA**Varsinainen jäsen:**

Kamila Timo, pj.
 Niemiaho Juha, vpj.
 Havusela Elisa
 Riiki Piia
 Tarkkanen Heikki
 Wilamo Hanna
 Ylihärsilä Pauli

SIVISTYS- JA VARHAISKASVATUSLAUTAKUNTA**Varsinainen jäsen:**

Aro Erkki, pj.
 Lämpsä Ritva, vpj.
 Friman Tiina
 Harju Jukka
 Jänisoja Jukka
 Lammi Kristiina
 Rintala Vuokko
 Pohjola Miika
 Riski Anneli

TEKNINEN LAUTAKUNTA**Varsinainen jäsen:**

Poti Sakari, pj.
 Panttila Pekka, vpj.
 Leppilahti Joni
 Niemelä Marjo
 Niemistö Jussi K
 Riiki Piia
 Tekoniemi Vilho
 Viianen Hannele
 Visuri Kaija

Henkilökohtainen varajäsen:

Lämpsä Ritva
 Latva-Nikkola Heikki
 Wilamo Hanna
 Kangasluoma Reija
 Ylihärsilä Pauli
 Nykänen Markku
 Nurminen-Pohjola Paula
 Rintala Vuokko
 Korpela Heikki

Henkilökohtainen varajäsen:

Peltokoski Lasse
 Kalliomäki Matti
 Tuokko Kati
 Kinnari Pirjo
 Kauppinen Seppo
 Niemelä Marjo
 Riippi Heikki

Henkilökohtainen varajäsen:

Tarkkanen Heikki
 Pohjavaara Saila
 Korvola-Mäkinen Kirsi
 Tekoniemi Vilho
 Pihlajamaa Jyrki
 Jaskari Kati
 Malamo Pirkko
 Havusela Elisa
 Koivuniemi Arvo

Henkilökohtainen varajäsen:

Laakso Elina
 Ranta Jouko
 Rintamäki Markku
 Friman Tiina
 Viljanmaa Pentti
 Kinnari Pirjo
 Niemiaho Juha
 Tuomisto Tuula
 Perälä Jouko

VAPAA-AIKALAUTAKUNTA**Varsinainen jäsen:**

Harju Jukka, pj.
 Mäkinen Heikki, vpj.
 Alho Minna
 Kinnari Pirjo
 Piispanen Mika
 Pohjavaara Saila
 Raatikainen Olli

1.8.–31.12.2021**KUNNANVALTUUSTO**

Aro Erkki
 Back Harry
 Friman Tiina
 Frondelius Tero
 Haapaluoma Juha
 Harju Jukka
 Jänisoja Jukka
 Kamila Timo, 1. vpj.
 Kinnari Raimo O
 Knuutti Teemu
 Laine Janne, pj.
 Leppilahti Joni, 2. vpj.
 Miskala Päivi
 Mäkinen Heikki

KUNNANHALLITUS**Varsinainen jäsen:**

Niemi Minna, pj.
 Tuomela Sauli, 1. vpj.
 Frondelius Tero, 2. vpj.
 Friman Tiina
 Harju Jukka
 Knuutti Teemu
 Miskala Päivi
 Salminen Asko
 Tuomela Antti
 Vettenranta Marja

TARKASTUSLAUTAKUNTA**Varsinainen jäsen:**

Mäkinen Heikki, pj.
 Ranne Lea, vpj.
 Koivisto Asko
 Rintala Vuokko

Henkilökohtainen varajäsen:

Tekoniemi Vilho
 Lönnroos Toni
 Korvola-Mäkinen Kirsi
 Heininen Päivi
 Panttila Pekka
 Jänisoja Henna
 Somppi Lauri

Niemi Minna
 Niemistö Jussi K
 Pääskynen Jenna
 Raatikainen Olli
 Ranne Lea
 Salminen Asko
 Silorinne Kurth
 Tekoniemi Vilho
 Tuomela Antti
 Tuomela Sauli
 Vatiilo Jaakko
 Vettenranta Marja
 Iida Viholainen

Henkilökohtainen varajäsen:

Viljanmaa Raija
 Haapaluoma Juha
 Silorinne Kurth
 Eerola Piia
 Pääskynen Jenna
 Raatikainen Olli
 Viholainen Iida
 Jänisoja Jukka
 Kinnari Raimo O
 Havusela Elisa

Henkilökohtainen varajäsen:

Rahnasto Kimmo
 Tuomela Aino
 Riiki Timo
 Harri Marja-Liisa

Tuomisto Arto

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Varsinainen jäsen:

Ranta Jouko, pj.
Salo-Somppi Säde, vpj. 15.11.2021 saakka
Toikka Anna-Liisa, vpj. 15.11.2021 lähtien
Järvi Juha
Kinnari Kari
Viianen Sirpa-Liisa

HYVINVOINTILAUTAKUNTA

Varsinainen jäsen:

Kannelmaa Esa, pj.
Raatikainen Olli, vpj.
Harju Jukka
Kallio Päivi
Lintunen Sale-Ann
Lämpsä Ritva
Mäkinen Heikki
Pohjavaara Saira
Wichachu Chinnaphat

SIVISTYSLAUTAKUNTA

Varsinainen jäsen:

Aro Erkki, pj.
Jänisoja Jukka, vpj.
Back Harry
Eerola Piia
Poti Sakari
Pääskynen Jenna
Salmela Anu
Silorinne Kurth
Trofast Kukka

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Varsinainen jäsen:

Hilmola Juhana, pj.
Haapaluoma Juha, vpj.
Kasi-Kangasmaa Marika

Niemistö Jussi K
Poola Anne-Mari
Riiki Piia
Tekoniemi Vilho
Vatilo Jaakko
Viholainen Iida

Pohjola Miika

Varajäsenet siinä järjestyksessä, jossa tulevat jäsenten sijaan

1. Latvala Katri
2. Puska Päivi
3. Nykänen Markku
4. Harju Tuula
5. Nieminen Hannu

Henkilökohtainen varajäsen:

Holkko Ville
Back Harry
Andrejeff Pekka
Pienimäki Susanna
Alho Minna
Viljanmaa Raija
Säilä Jussi
Miskala Päivi
Nykänen Markku

Henkilökohtainen varajäsen:

Kallio Juha
Järvi Juha
Uusimäki Antti
Lilleberg (o.s. Säilä) Lotta
Hautanen Jaakko
Rintala Vuokko
Lammi Kristiina
Koukkari Tarja
Pohjavaara Saira

Henkilökohtainen varajäsen:

Uusimäki Antti
Oikarainen Jouni
Koski Eija 15.11.2021 saakka
Koukkari Tarja 15.11.2021 lähtien
Petrimäki Pasi
Visuri Kaija
Kinnari Pirjo
Helala Aarne
Leppilähti Joni
Viianen Hannele

Kunnan henkilöstöorganisaatio

Vakinainen henkilöstö 31.12.	2021	2020
Yleishallinto	9,8	10,5
Sosiaali- ja terveystoimi	48,6	44,7
Opetus, varhaiskasvatus ja vapaa-aika	222,3	214,5
Yhdyskuntapalvelut	36,2	40,3
Liiketoiminta	1,0	1,0

Mukana vakinainen henkilöstö siten, että osa-aikaisilla on huomioitu työaikaprosentti.

Tilikaudella maksettiin palkkoja yhteensä 13 354 468 euroa, palkkioita 20 910 euroa ja luottamus-
toimipalkkioita 120 868 euroa. Kunnalle maksetut henkilöstökorvaukset olivat 189 766 euroa. Palkat
ja palkkiot yhteensä olivat 13 306 480 euroa.

Laihian kunnan tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma hyväksyttiin kunnanvaltuustossa
31.5.2021.

Laihian kunta vaihtoi työterveyshuollon palveluntuottajan 1.1.2019. Palveluntoimittaja on Pihlaja-
linna Terveys Oy. Sopimus kattaa laajasti sekä ennaltaehkäisevän terveydenhuollon että sairauden
hoidon. Vuoden aikana uuden palveluntuottajan kanssa käytiin useita yhteistyöneuvotteluja, joissa
kehitettiin yhteistyötä ja palvelun laatua.

TILIVELVOLLISET VIRANHALTIJAT

Rikala Juha	kunnanjohtaja
Alamylläri Sinikka	talousjohtaja
Happonen Hannu	perusturvajohtaja 1.9.2021 alkaen
Kiukkonen Sami	sivistys- ja vapaa-ajanjohtaja 3.5.2021 saakka
Laukkonen Markku	vs sivistys- ja vapaa-ajanjohtaja 26.4.2021 lähtien
Mansikka-aho Jari	tekninen johtaja

Kunnan hallintosäännön 58 § D -kohdan mukaisesti perusturvajohtajan ollessa estynyt, toimii esit-
telijänä johtava sosiaalityöntekijä. Johtavana sosiaalityöntekijänä on toiminut Anneli Riski.

Vs. sivistys- ja vapaa-ajanjohtaja Markku Laukkosen viransijaisuus alkoi viranhoitajan virkavapautta
aikaisemmin, koska vakinainen viranhaltija oli ennen virkavapautta vuosilomalla.

Yleinen taloudellinen tilanne

Bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 3,4 % vuonna 2021. Covid-19-pandemian pahentuminen vuoden 2021 lopulla lisää taloudenpitäjien epävarmuutta ja hidastaa talouskasvua tilapäisesti vuodenvaihteen ympärillä. Talouden yleiskuva on pysynyt melko vakaana syksyn aikana huolimatta covid-19-pandemian kiihtymisestä uudelleen ja virusmuunnosten aiheuttamasta epävarmuuden kasvusta.

Maailmantalous jatkaa nopeaa toipumistaan ja vetää Suomen taloutta mukanaan, vaikka ripeimmän kasvun vaihe onkin ohi. Kasvun tasoittuminen näkyy Suomessa esimerkiksi teollisuuden tilauksissa. Ne kasvavat edelleen hyvää vauhtia, mutta selvästi edeltäneitä kuukausia hitaammin. Kasvun tasoittumisesta huolimatta elinkeinoelämän suhdannenäkymä on pysynyt hyvänä ja luottamus tulevaisuuteen on vahvaa. Työllisyys kohenee nopeasti ja työttömyys alenee. Samalla työpaikkoja on avoimina enemmän kuin koskaan ja pitkäaikaistyöttömyys on jäänyt korkealle tasolle. Epävarmuuden kasvu näyttää alkaneen nakertaa kotitalouksien luottamusta Suomen talouteen, mutta luottamus omaan talouteen on säilynyt vahvana. Inflaatio on kiihtynyt maailmalla ja Suomessa ja on nyt seurannan alla. Inflaation pitkittymistä ja kustannuskierrettä, joka johtaisi rahapolitiikan kiristämiseen nopeassa tahdissa, ei pidetä todennäköisenä euroalueella.

Korkea säästämisaste ja kuluttajien hyvä mieliala ovat luoneet edellytykset yksityisen kulutuksen nopealle kasvulle. Yksityiset investoinnit kasvoivat jo vuoden 2021 alkupuolella, ja erityisesti asuntorakentamisen kehitys on ollut suotuisaa. Maailmantalouden vahvistuminen, elvytystoimet ja Suomen vientituotteiden kysynnän kasvu tärkeillä kauppalueilla nostivat sekä vientiä että tuontia.

Työllisten määrä on lisääntynyt v. 2021 merkittävästi. Työllisiä oli lokakuussa 65 000 enemmän kuin vuosi sitten ja koko alkuvuonna määrä on lisääntynyt 2,1 % vuodentakaisesta. Työllisten määrä on kuitenkin suurempi vain määrä- ja osa-aikaista työtä tekevien palkansaajien keskuudessa. Jatkuvaa kokoaikatyötä tekevien määrä on vielä viime vuotta pienempi. Tehdyn työn eli työtuntien määrä lisääntyikin vain 0,4 %.

Kuluttajahintaindeksin vuosimuutos on kiihtynyt yli 3 prosenttiin vuoden 2021 loppupuolella, vaikka vuoden 2021 inflaatio jää 2,2 prosenttiin. Hintojen nousu on suurimmalta osalta seurausta energian hinnan noususta. Nestemäisten polttoaineiden hinnat ovat edelleen korkealla ja sähkön hinnan nousu on kiihtynyt edelleen. Myös tavaroiden hintojen nousu on alkanut näkyä inflaatiota kiihdyttävänä tekijänä pitkään jatkuneen hintojen laskun jälkeen.

Julkisen talouden menojen ja tulojen välinen epätasapaino pienenee voimakkaasti vuonna 2021 edellisvuoden huomattavan suuresta alijäämästä. Julkista taloutta ovat vahvistaneet erityisesti talouskasvun ja työllisyyden kohenemisen tuottama ripeä veroja sosiaaliturvamaksutulojen kasvu. Lisäksi talouden taantumien väistyminen on vähentänyt elvytys- ja tukitoimien tarvetta. Toisaalta koronapandemia kuormittaa yhä esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuoltoa.

Lähde: Valtiovarainministeriö Taloudellinen katsaus

Kuntien talouden kehitys

Kuntatalouden juuri valmistunut vuoden 2021 ennakkollinen tilinpäätösanalyysi näyttää, että kuntien ja kuntayhtymien tilikauden tulokset säilyivät vahvoina toisenkin koronavuoden jäljiltä. Talous vahvistui myös kuntayhtymissä. Tilikauden tulos on 1,5 mrd. euroa. Tulos on kuntatalousohjelman kehitysarvion mukainen, eikä jäänyt kauas huippuvuoden 2020 poikkeuksellisesta 1,7 miljardin euron tuloksesta.

Korona kasvatti osaltaan vuonna 2021 kuntien ja kuntayhtymien menoja voimakkaasti, vajaa 8 prosenttia edellisvuoden erityisen maltilliseen kasvuun verrattuna. Tulokehitys pysyi kuitenkin menojen kehityksessä mukana: kuntien verokehitys oli hyvää jo toista vuotta peräjälkeen. Kuntien tuloja lisäsivät myös korona-avustukset, jotka ovat olleet esimerkiksi välittömien koronasta johtuvien sosiaali- ja terveystoimen menojen osalta täysimääräisiä. Toki kunnilla oli viime vuonnakin kertaluonteisia myyntivoittoja, jotka tasapainottivat taloutta sadoilla miljoonilla euroilla, Kuntaliiton toimitusjohtaja Minna Karhunen kertoo.

Ennen pandemiaa kuntien verotulojen kasvu on madellut noin kahden prosentin tuntumassa, mutta nyt verotulojen kehitys lähentelee jo 7 prosenttia. Kuntien yhteisövero lisääntyi talouden elpymisen ja kuntien määräaikaisen yhteisöveron jako-osuuskorotuksen vuoksi viime vuonna lähes 45 prosenttia.

Kertaluonteiset koronatuot tai muut tulot eivät ratkaise kuntatalouden rakenteellisia ongelmia, kuten kroonista tulojen ja menojen epätasapainoa tai mittavia investointitarpeita. Kuntien ja kuntakonsernien lainakanta on jo nyt suuri, ja esimerkiksi korkotason nousu loisi lisäpainetta rahoituksen riittävyteen. Samoin erot kuntakentän sisällä ovat huomattavia, joten keskiarvojen tarkastelu vie osin harhaan.

Kunnat ja kuntayhtymät käyttivät tulojaan investointeihin, jotka olivat ennakkotietojen mukaan 5,3 miljardia euroa vuonna 2021. Investointien määrä laski vuodesta 2020, mikä näkyi kuntatalouden toiminnan ja investointien rahavirran vahvistumisena ja lainanottotarpeen pienentymisenä. Investoinnit huomioiden kuntatalous oli vuonna 2021 lähes tasapainossa. Lainakanta kasvoi maltillisesti, vajaan 800 miljoonaa euroa. Syömävelkaan kunnat olivat joutuneet turvautumaan vain 10 miljoonalla eurolla.

Vuoden 2021 tulos on sellaista tasoa, jolla kuntatalous voisi hyvin, jos pysyisimme samoissa lukemissa tulevina vuosina. Näkymää haastavat kuitenkin määräaikaiset koronatuot ja sote-uudistus, joka siirtää kustannuksia ja tuloja valtiolle ja jättää kuntien niskaan mittavat velat ja kiinteistöt. Lähikuukausina tulee päättää uusista työllisyystoimista, kohdistaa julkisen sektorin resurssit tuottavasti sekä osoittaa julkisen sektorin laajeneville tehtäville aidosti riittävä ja kestävä rahoitus, pääekonomisti Minna Punakallio sanoo.

Lähde: Kuntaliitto

Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Maailmanlaajuinen koronaepidemia väritti kunnan toimintaa edelleen vuonna 2021. Erilaisia rajoitustoimia seurattiin aktiivisesti ja pyrittiin toimimaan valtioneuvoston, aluehallintoviraston ja Pohjanmaan alueen koronanyrkin ohjeiden mukaan. Yksiköitä ei onneksi tarvinnut enää sulkea, mutta erilaisia karanteenitilanteita oli vuoden mittaan koululuokissa ja varhaiskasvatuksessa. Osa henkilöstöstä sai myös tartuntoja tai joutui olemaan karanteenissa ja välillä sijaisista oli todella kova puute. Kaikki toiminnot on kuitenkin saatu hoidettua lakisääteisesti. Loppuvuotta kohti mentäessä koronarokotteen tulo markkinoille auttoi tilannetta.

Kuntavaalit pidettiin 13.6.2021 ja uusi kunnanvaltuusto aloitti tehtävänsä 1.8.2021.

Laihian kunnan asukasluku Tilastokeskuksen ennakkotilaston mukaan oli 7 916 vuonna 2021. Vähennyistä edellisestä vuodesta oli 80 henkilöä.

Kunnan alkuperäinen talousarvio vuodelle 2021 oli 924 540 euroa ylijäämäinen. Talousarviota tarkistettiin perusturvassa erikoissairaanhoidon, vanhusten palveluasumisen ja vammaispalvelun kustannuspaikoilla. Sivistystoimissa talousarviota tarkastettiin varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja toiseen asteen koulutuksen tehtäväalueilla. Talousarviolisäysten osuus oli yhteensä 2 310 000 euroa ja tarkistettu talousarvio kääntyi 1 385 460 euroa alijäämäiseksi.

Tilikauden 2021 aikana Laihian kunnan tuli saada taseeseen kertynyt kumulatiivinen alijäämä katettua. Alijäämään oli vuoden 2020 tilinpäätöksen jälkeen 560 754 euroa.

Tilikauden lopullinen toteuma oli 2 137 607,86 euroa. Tilinpäätöksen jälkeen kunnan kumulatiivinen alijäämä saatiin katettua ja kunnalle kertyi kumulatiivista ylijäämää 1 576 853,86 euroa.

Toimintatuotot nousivat edelliseen vuoteen verrattuna noin 13,6 %. Nousuun vaikutti eniten Sosiaali- ja terveysministeriön kunnille julkaisema korona-avustushaku, joka Laihian kunnan osalta oli noin 870 000 euroa. Avustusta voi hakea koronan testauksen, jäljittämisen, rokottamisen ja osastohoidon kustannuksiin vuodelta 2021. Jokaiselle toimenpiteelle oli säädöksessä asetettu kustannus ja sen perusteella avustus maksettiin. Toinen toimintatuottoja kasvattanut tekijä oli varhaiskasvatustaksujen kasvu noin 125 000 eurolla.

Toimintakulut kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna noin 5,0 %. Suurin kasvu oli erikoissairaanhoidon (n. 1 100 000 euroa), vanhusten palveluasumisen (n. 300 000 euroa) ja vammaispalvelun (n. 250 000 euroa) kustannuspaikoilla. Henkilöstökustannuksissa eniten nousua tapahtui perusopetuksen (n. 300 000 euroa) ja varhaiskasvatuksen (n. 275 000 euroa) tehtäväalueilla. Toisaalta varhaiskasvatuksessa henkilöstökustannukset laskivat edellisellä tilikaudella koronasta johtuen saman verran. Vuonna 2021 palattiin siis ikään kuin entiselleen.

Tilikauden verotuotot kehittyivät erittäin positiivisesti. Kunnallisverotuotot kasvoivat noin 1,0 miljoonaa euroa, yhteisöverot vajaa 400 000 euroa ja kiinteistöverot 137 000 euroa. Yhteensä verotuottoja saatiin 32,8 miljoonaa, kun talousarviossa oli kirjattu 31,6 miljoonaa euroa.

Talousarvion valtionosuudeksi oli kirjattu noin 17,5 miljoonaa euroa. Varsinaisen valtionosuuden kokonaismääräksi tuli 17,7 miljoonaa. Sen lisäksi Laihia sai Valtiovarainministeriön myöntämän harkinnanvaraisen valtionosuuden 1 470 000 euroa, jonka jälkeen valtionosuuden yhteismääräksi tuli 19,1 miljoonaa euroa.

Kunnan toimintakate nousi noin 4,1 %. Vuosikate oli 3 640 457,32 euroa. Poistot olivat 2 161 873,71 euroa ja nettoinvestoinnit 2 801 091,82 euroa.

Kunnan lainamäärä vuoden 2021 lopussa oli 27 555 024 euroa eli noin 3 481 euroa asukasta kohden, kun se vuotta aiemmin oli 3 734 euroa. Vuoden aikana uutta talousarviolainaa nostettiin investointeihin 2,0 miljoonaa euroa.

Kunnanhallitus teki kokouksessaan 8.6.2020 päätöksen aloittaa kunnan koko henkilöstöä koskevat tuotannollisiin ja taloudellisiin syihin perustuvat yhteistoimintaneuvottelut. Useiden erilaisten talouden tasapainottamistoimenpiteiden lisäksi kunnanhallitus teki päätöksen 100 000 euron henkilöstösäästöistä vuosien 2020–2021 aikana. Säästö oli tarkoitus saada kokoon sekä vapaaehtoisin säästötoimin, ja jos ne eivät onnistu, mahdollisesti lomautuksen avulla. Osa henkilöstöstä sitoutui vapaaehtoisin säästötoimiin. Kunnanhallitus päätti kokouksessaan 25.1.2021 että ne henkilöt, jotka eivät olleet sitoutuneet vapaaehtoisin säästötoimiin, lomautetaan kolmeksi päiväksi vuoden 2021 aikana. Henkilöstö on päätöksen tuloksena pitänyt vuonna 2020–2021 joko 3+1 vapaaehtoista säästövapaata tai heidät lomautettiin 3 päivän ajaksi.

Valtakunnallisen sote-suunnitelman kaaduttua vuonna 2019, Pohjanmaan alueen kunnat lähtivät Vaasan sairaanhoitopiiriin vetämänä suunnittelemaan vapaaehtoisen kuntayhtymän perustamista. Laihian kunnanvaltuusto hyväksyi Pohjanmaan hyvinvointikuntayhtymän sopimuksen kokouksessaan 16.12.2019. Näin tekivät myös muut Pohjanmaan alueen kunnat. Vaasan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä lakkasi 31.12.2020 ja uusi kuntayhtymä jatkoi sen toimintaa. Kunnanvaltuusto teki kokouksessaan 15.6.2020 päätöksen, että Laihian kunnan kaikki sote-palvelut siirretään hyvinvointikuntayhtymän järjestettäväksi 1.1.2022 alkaen. Rahoitusvastuu palveluista säilyy kunnilla vielä vuoden 2022. Muutosta on valmisteltu koko vuosi 2021 yksiköissä ja erilaisissa työryhmissä. Loppuvuotta kohden tahti kiihtyi ja valmisteluun käytettiin lukemattomia työtunteja eri puolilla organisaatiota. Loppuvuodesta tehtiin lisäksi päätös, että myös koulukuraattoreiden ja -psykologien toiminta siirtyi hyvinvointikuntayhtymään vuodenvaihteessa. Vaikka siirtymää valmisteltiin kovalla tahdilla, on alkuvuosi 2022 näyttänyt, että valmisteluaika oli aivan liian lyhyt. Paljon asioita on edelleen vielä kesken, eikä muutos tapahtunut ongelmitta.

Koko maan kattava sote-uudistus tapahtuu 1.1.2023. Tämän ei odoteta tuovan Laihian kuntaan enää samanlaista muutosta kuin mennyt vuodenvaihde. Kunnalla on sote-kiinteistöistä omistuksessa enää terveyskeskusrakennus.

Kunnanvaltuusto teki kokouksessaan 15.6.2020 päätöksen kunnan toimielinorganisaation muuttamisesta. Tekninen- ja rakennus- ja ympäristölautakunta yhdistettiin ja sen alle perustettiin ympäristöjaosto. Uusi hyvinvointilautakunta perustettiin ja se vastaa entisten perusturvalautakunnan, vapaa-aikalautakunnan ja kirjastotoimen asioista. Sivistyslautakunta jatkaa koulutoimen ja varhaiskasvatuksen päätösten tekoa. Näiden lisäksi konserni- ja elinvoimajaostot yhdistettiin, samoin metsä- ja maanostotoimikunnat. Koulujen johtokunnat lakkautettiin. Uusi toimielinorganisaatio astui voi-

maan uuden kunnanvaltuuston kanssa samaan aikaan 1.8.2021. Hallintosäätö on päivitetty vastamaan uutta organisaatiota. Tämä toimintakertomus on kuitenkin edellisen toimielinorganisaation mukainen, koska talousarvio 2021 on rakennettu sen mukaiseksi.

Kunnanvaltuusto teki kokouksessaan 14.12.2020 päätöksen siirtää Siskontien asunnot apporttisiirtona tytäryhtiölleen KOY Laihian Vuokralatol Oy:lle. Siirtosumma oli 839 000 euroa. Päätös tuli lainvoimaiseksi niin myöhään, että asuntojen luovutus tapahtui 25.1.2021 ja vaikuttaa tilikauteen 2021. Myynnistä kirjattiin 524 970 euron myyntivoitto. Konsernijaosto teki kokouksessaan 6.4.2021 päätöksen myydä kunnan omistamat Asunto-osakeyhtiö Laihianraitti I:n osakkeet. Osakkeiden myyntitappio oli 256 990 euroa. Kunnanvaltuusto teki kokouksessaan 15.11.2021 päätökset siirtää apporttina omistamansa Lohde Oy:n osakkeet sekä kaksi metsätilaa Laihian Nuuka Lämpö Oy:lle. Näistä kirjattiin yhteensä 391 044 euron myyntivoitto. Kaikki edellä olevat on kirjattu satunnaisiin tuottoihin tai kuluihin.

Alkuvuodesta 2022 koronaepidemia on edelleen jatkunut. Rajoituksia on hiljalleen lakkautettu, eikä uusi virusvariantti näytä aiheuttavan niin vakavia oireita kuin aikaisempi. Pandemian kanssa joudutaan kuitenkin elämään varmaan edelleen koko vuosi 2022.

Ympäristöasiat

Laihian ympäristötoimesta vastaa rakennus- ja ympäristölautakunta. Ympäristötoimi edistää elinympäristön terveellisyyttä ja viihtyisyyttä sekä luonnon ekologista monimuotoisuutta ja kestävä kehitystä. Ympäristötoimen tehtävänä on tuottaa viranomaispalvelut sekä palvelut elinympäristön kehittämiseen mahdollisimman kustannustehokkaasti ja laadukkaasti.

Laihian kunnasta on tehty pohjavesien suojelusuunnitelma. Suunnitelman tarkoituksena on turvata pohjaveden hyvä laatu ja saanti alueen vedenottoilta jatkossakin. Suunnitelmassa on määritetty pohjavettä uhkaavat riskitoiminnot alueilla ja annettu toimenpideohjeita niitä koskien. Suojelusuunnitelmaan on koottu myös yleisiä ohjeita mm. maanviljelyyn, rakentamiseen ja uusien toimintojen sijoittamiseen liittyen. Tarkoitus on kerätä pohjavesialueita koskevat päivitetty tiedot ja kartat yhteen helposti käsiteltäväksi kokonaisuudeksi. Vesilaitokselle on yhteistyössä Poronkankaanveden kanssa tehty Water Safety Plan (WSP) -työkalulla talousveden laadun riskien arvioinnin ja hallinnan selvitys 2019.

Laihian Isonkylän kaatopaikalla on Länsi-Suomen ympäristökeskuksen 2.8.1999 myöntämät ympäristöluvut (dnro:t 0896Y0608-121 ja 0896Y0518-121) kaatopaikalle ja lietteen kompostoinnille kaatopaikalla. Ympäristöluvan määräyksen nro 21 mukaan lietteiden vastaanotto kaatopaikalla kompostointia varten tulee loppua viimeistään siinä vaiheessa, kun kaatopaikalle ei oteta enää vastaan jätteitä, kuitenkin viimeistään 31.12.2001. Kompostointialue tulee maisemoida ja kompostoitu massa tulee poistaa kompostointialueelta viimeistään kahden vuoden kuluessa siitä, kun kaatopaikalle ei enää oteta vastaan jätteitä. Isonkylän kaatopaikan ympäristöluvan mukaisten pintarakenteiden rakentaminen on aloitettu vuonna 2003. Isonkylän kaatopaikka ei ole mukana suljettujen kaatopaikkojen yhteistarkkailussa. Kaatopaikalla on suoritettu erillistä kuormitustarkkailua, josta on raportoitu vuosittain. Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on yhdyskuntajätteen kaatopaikkojen valvontaviranomaisena tarkastanut Isonkylän kaatopaikan 23.6.2020 ja 19.8.2020. Tarkastuskäynnin 19.8.2020 yhteydessä sovittiin kaatopaikan ja maankaatopaikan pinnantasauksesta sekä vanhan lietealtaan peittämisestä 26.2.2021 mennessä. Tekninen

toimi on teettänyt kaatopaikan pinnan tasauksesta suunnitelman Aluetaito Oy:llä. Suunnitelma on hyväksytty ELY-keskuksessa 18.6.2021. Kaatopaikan pinnan tasaaminen tehdään siten, että alueen niitto on mahdollista toteuttaa koneellisesti.

Laihian kunnan uusitut jätehuoltomääräykset on hyväksytty kunnanvaltuustossa 2.5.2016.

Tekninen toimi on aloittanut valmistelut uuden jätelain mukanaan tuomiin uusiin vaatimuksiin. Käytännön toimenpiteet ajoittuvat vuodelle 2022. Muutettu jätelaki astui voimaan 19.7.2021 ja jätelain asetukset 1.12.2021. Jätelain toinen osa on säädettävänä. Jätehuolto on erityislakiin, jätelakiin, perustuva kunnalle määrätty lakisääteinen tehtävä. Kunnan on järjestettävä jätehuolto (JL 32 §) asumisessa syntyville jätteille ja kunnan hallinto ja palvelutoiminnassa syntyville yhdyskuntajätteille. Lisäksi kunnan on järjestettävä (JL 32 §) 1 momentin 13 kohdassa tarkoitetussa toiminnassa syntyvän saostus ja umpisäiliölietteen jätehuolto sekä asumisessa syntyvän vaarallisen jätteen vastaanotto ja käsittely. Uudessa jätelaissa säädetään myös kunnan ja pakkausten tuottajan velvollisuudesta järjestää pakkausjätteen kiinteistöittäinen erilliskeräys yhteistoiminnassa.

Muut ei-taloudelliset asiat

Laihian kunnan johtamisen käsikirjassa on kuvattu hyvä hallintotapa ja toiminnan eettisyys. Laihian kuntakonsernin päätöksenteossa ja toiminnoissa noudatetaan hyvän hallinnon oikeusperiaatteita ja johtamismenettelyitä sekä eettisiä periaatteita. Luottamushenkilöiden, viranhaltijoiden ja työsuhteisten työntekijöiden tulee toimia vastuullisesti sekä hyvän hallintotavan mukaisesti. Hallinnossa asioivia ja asiakkaita kohdellaan tasapuolisesti sekä toimivaltaa käytetään yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Kuntalaisten, asiakkaiden ja eri sidosryhmien asianmukainen kohtelu edellyttää, että henkilöstö toimii hyvän hallintotavan mukaisesti ja tuntee sääntöjen ja ohjeiden lisäksi olennaiset toimintaa ohjaavat normit.

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt 31.5.2021 Laihian kunnan tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman. Suunnitelmassa todetaan, että vuoden 2015 voimaan tulleen yhdenvertaisuuslain 1 § mukaan lain tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäistä syrjintää sekä tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturvaa. Yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteena on parantaa organisaation toiminnan yhdenvertaisuutta. Tavoitteen kannalta keskeisiä kehittämisalueita ovat syrjinnän tunnistaminen ja siihen puuttuminen, toiminnan ja käytäntöjen yhdenvertaisuusvaikutusten arviointi ja yhdenvertaisuutta edistävien toimenpiteiden toteuttaminen sekä osallisuuden lisääminen.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Laihian kunnan suurin haaste on ollut viime vuosina kumulatiivisen alijäämän kattaminen vuoden 2021 tilikauden aikana. Tilinpäätöksen 2020 jälkeen kumulatiivinen alijäämä oli 560 754 euroa. Tilikauden 2021 ylijäämä oli 2 137 608 euroa, joten kumulatiivinen alijäämä tuli katettua säädettyssä ajassa. Tilikauden kumulatiivinen ylijäämä on nyt 1 576 854 euroa.

Kuntavaalien jälkeen uusi valtuusto aloitti toimikautensa. Uuden kuntastrategian luominen on aloitettu tammikuussa ja strategiatyö jatkuu koko kevään ajan valtuustoryhmissä, valtuuston iltakouluissa ja viranhaltijatyönä. Strategian teossa kuntaa avustavat ulkopuoliset asiantuntijat. Tavoitteena on, että uusi kuntastrategia tulisi päätöksentekoon lokakuussa.

Laihian kunta siirsi sote-toiminnot 1.1.2022 alkaen vapaaehtoiseen Pohjanmaan hyvinvointikuntayhtymään. Vaikka vuonna 2021 tehtiin todella paljon työtä siirron valmisteluun, ei kaikkea saatu valmiiksi vuodenvaihteeseen mennessä. Alkuvuonna on käytetty paljon työaikaa erilaisten asioiden selvittämiseen, mm. ostolaskujen. Siirtyvät toiminnot toimivat monessa kohdin vielä limittäin peruskunnan toimintojen kanssa. Tämä on mahdollista siksi, että toimintojen rahoitusvastuu on edelleen kunnalla. On odotettavissa, että koko kuluva vuosi menee ennen kuin kaikki siirtyneet toiminnot toimivat oikeasti hyvinvointikuntayhtymässä. 1.1.2023 aloittavat uudet hyvinvointialueet, jolloin viimeistään kunnan kanssa limittäin toimivat asiat on saatava eriytettyä omaan organisaatioon.

Laihian kunta sai Pohjanmaan hyvinvointikuntayhtymältä siirtyneiden sote-toimintojen lopullisen talousarvion lokakuussa 2021. Lukuja tarkistettiin hyvinvointikuntayhtymässä kolme kertaa ja lopulta talousarvioon kirjattiin 30,1 miljoonaa euroa. Sen lisäksi kuntaan jäi vielä joitain sellaisia toimintoja, jotka aiemmin sisältyivät perusturvalautakunnan kuluihin. Tällainen on esimerkiksi eläke-menoperusteiset eläkkeet, jotka sote-henkilöstönkin osalta jäivät kunnan vastuulle. Alkuvuoden näkymän perusteella on syytä uskoa, että saatu talousarvioluku ei tule pitämään, vaan on syytä varautua kustannusten nousuun.

Uusiin hyvinvointialueisiin liittyvä rahoitusjako kuntien ja hyvinvointialueiden kesken saadaan tämänhetkisen tiedon mukaan huhti-toukokuussa. Silloin valtiovalta ilmoittaa, kuinka monta prosenttiyksikköä kuntaveroja lasketaan ja siirretään hyvinvointialueiden rahoitukseen. Kunnanvaltuustot eivät päätä syksyllä 2022 seuraavan vuoden kunnallisverosta, vaan kokonaisveroprosentti pysyy ennallaan vuoden 2023. Kevään aikana selviää myös yhteisöveron jako-osuus kunnilla ja hyvinvointialueille. Valtionosuuksiin tulee myös isoja muutoksia, kun osa kunnille aiemmin maksetuista valtionosuuksista siirretään hyvinvointialueille.

Kunta-alan työehtosopimukset päättyivät 28.2.2022. Neuvotteluita uusista työehtosopimuksista käydään, mutta vielä niistä ei ole saatu tuloksia.

Talousarviossa 2022 on hyväksytty investointien nettomääräksi 3 207 640 euroa. Talousarviolainaa nostetaan 3,0 miljoonaa euroa.

Venäjä käynnisti 24. helmikuuta 2022 sotilaallisen hyökkäyksen Ukrainaun. Kuntaliiton ekonomistin mukaan sodan vaikutuksia Suomeen on tässä vaiheessa mahdotonta arvioida luotettavasti, koska sen kestosta ja lähikuukausien tapahtumista ei voi sanoa mitään varmaa. Sota kuitenkin väistämättä pienentää aikaisemmin ennustettua talouskasvu-uraa. Sota vaikuttaa julkisen sektorin menoihin ja tuloihin sekä kuntatalouteen. Myös kuntien huoltovarmuuteen, häiriöihin ja hybridi-vaikuttamiseen liittyvä varautumistoiminta on nyt tärkeää. Kunnille aiheutuu menopaineita myös ukrainalaisten turvapaikanhakijoiden palveluiden järjestämisestä. Venäjän hyökkäyksellä on väistämättä vaikutuksia myös julkisen sektorin verokertymiin.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Riskienhallinta

Kunnanvaltuusto hyväksyi 17.6.2013 Laihian johtamisen käsikirjan. Käsikirjassa kuvataan Laihian kuntakonsernin johtamisjärjestelmä sekä siihen sisältyvät sisäisen valvonnan, kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ja tuloksellisuuden arvioinnin menettelyt.

Valmiussuunnittelu on osa varautumista eri häiriötilanteisiin. Kunnalla on velvollisuus huolehtia alueensa ja kuntalaisten hyvinvoinnista kaikissa olosuhteissa.

Pohjanmaan pelastuslaitoksen kuntatoimijoiden yhteystietokartoitukseen on päivitetty Laihian tiedot. VIRVE-päätelaitteet ovat käytössä sosiaaliosastolla ja terveysasemalla. Turvallisuus-suunnitelma on tehty. Valmiussuunnitelma on valmiina lukuun ottamatta osastokohtaisten toimintakorttien liitteitä.

Kunnan johtoryhmä osallistui toukokuussa pelastusopiston järjestämään kriisijohtamis-koulutukseen. Säteilyturvakeskus (STUK) ja Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto järjestivät elokuussa verkkoseminaarin, jossa perehdyttiin säteilyvaaratilanteessa tarvittaviin suojelutoimiin ja niiden perusteisiin. Lokakuussa kunta sekä keskeisten sidosryhmien edustajat osallistuivat maakunnalliseen säteilyvaaratilanteen varautumiskoulutukseen.

Toiminnalliset riskit

Kiinteistöihin liittyviä riskitekijöitä on pyritty pienentämään suuntaamalla resursseja ennaltaehkäisevään toimintaan. Tästä esimerkkinä on kiinteistöpäällikön viran perustaminen vuonna 2012 sekä kiinteistönhoidon siirtäminen kunnan omaksi toiminnaksi. Ajankohtaisia kiinteistöjen sisäilmaan liittyviä riskejä käsittelemään on perustettu sisäilmatyöryhmä.

Kunnan kouluissa on tehty edeltävien vuosien aikana mittavia remontteja, joilla on poistettu esiin tulleita sisäilmaongelmia. Sisäilmaremontteja ohjaamaan on kunnanhallitus perustanut sisäilmatyöryhmän. Remontteja on tehty sisäilma-asiantuntijoiden tekemien tutkimusten mukaisesti. Sisäilma-remonttien tarkoituksena on ollut taata henkilökunnalle ja oppilaille terveellinen ja turvallinen työympäristö. Remonteilla on myös jatkettu rakennusten elinkaarta. Tällä hetkellä näyttää siltä, että kouluihin tehdyt sisäilmaremontit ovat onnistuneet, koska rakennusten käyttäjissä on oireita tunnistavia tällä hetkellä vähän.

Henkilöstöön liittyviä riskejä on pyritty pienentämään nostamalla yhdeksi kärkitavoitteeksi työhyvinvointi. Konkreettisenä toimenpiteenä toimii kunnassa käyttöön otettu työkyvyn tukemisen malli. Malli päivitettiin vuonna 2016 ja uusi päivitys oli tarkoitus tehdä vuonna 2021, mutta resurssien puutteen vuoksi sitä ei saatu tehtyä. Syksyn 2021 aikana kaikki esimiehet kävivät työnantajan järjestämän esimiesvalmennuksen. Työterveyshuollon palvelut kilpailutettiin vuoden 2018 aikana. 1.1.2019 alkaen työterveyspalvelut on hankittu uudelta palveluntuottajalta. Muutos on näkynyt saatavuuden ja asiakastyytyvyyden parantumisena. Vuoden 2020 alussa kunnassa aloitti työnsä henkilöstöpäällikkö, mutta virka on tällä hetkellä täyttämättä viranhaltijan siirryttyä toisen työnantajan palvelukseen. Tällä hetkellä henkilöstö odottaa viran täyttöpäätöstä.

Toimintaympäristön ja palvelutuotannon muutoksiin liittyviä riskejä pyritään hallitsemaan strategiaan kirjatusti palvelutarpeiden ennakoimisella ja suunnittelulla. Maakunta-sote -uudistukseen liittyvät epävarmuustekijät ovat rasittaneet kuntien varautumista tulevaisuuteen huomattavasti. Tämä toi erityisiä haasteita tilanteessa, jossa kunta luopui palveluasumisen tuottamisesta ja siirtyi palvelusetelimalliin. Laihian kunnanvaltuusto hyväksyi Pohjanmaan Hyvinvointikuntayhtymän perussopimuksen muutoksen kokouksessaan 16.12.2019. Kuntayhtymä aloitti toimintansa 1.1.2021. Samalla Vaasan sairaanhoitopiirin perussopimus siirtyi historiaan. Lisäksi kunnanvaltuusto teki kokouksessaan 15.6.2020 päätöksen, että kunnan kaikki sosiaali- ja terveystoiminta siirretään kuntayhtymän toiminnaksi 1.1.2022 alkaen. Vuonna 2021 käytettiin paljon resursseja toimintojen siirtymisen valmisteluun. Alkuvuodesta 2022 on nähtävissä, että siirto ei ole tapahtunut ongelmitta.

Varhaiskasvatuksessa on otettu käyttöön päiväkotitoiminnan palveluseteli. Tällä hetkellä kunnassa ei ole yhtäkään yksityistä päiväkotia, johon vanhemmat voisivat varata hoitopaikkoja palvelusetelillä. Sen sijaan palveluseteli on käytössä naapurikunnan yksityisen päiväkodin kanssa.

Keskeisenä riskitekijänä on yhä nostettava esiin valtion toiminnan aikaansaama toiminnallinen ja taloudellinen epävarmuus. Rahoitusperiaatteen, jonka mukaisesti valtion on huolehdittava kuntien lakisääteisten tehtävien rahoituksesta, vaarantaminen valtionosuusleikkauksilla sekä tehtävänjakomuutoksilla muodostavat kuntien toimintaa merkittävästi rasittavan yhtälön. Tämän hetkisen tiedon mukaan valtio ilmoittaa kunnille loppukevällä 2022, miten paljon kuntaveroprosentti pienenee ja miten valtionosuudet jakautuvat hyvinvointialueiden alkaessa 1.1.2023.

Rahoitusriskit

Kunnan lainakanta koostuu pitkäaikaisista kiinteä- ja vaihtuvakorkoisista talousarviolainoista sekä lyhytaikaisista kuntatodistuksista. Kunnan kokonaislainamäärä on aikaisempina vuosina kasvanut mittavista investoinneista johtuen, mutta kahden viime vuoden aikana lainamäärää on saatu vähennettyä. Rahoitukseen ei tällä hetkellä sisälly oleellisia riskejä. Valtuusto teki kokouksessaan 27.4.2020 päätöksen kuntatodistusten maksimimäärän nostamisesta 15 miljoonaan euroon. Nostolla varauduttiin koronaepidemiasta mahdollisesti aiheutuviin likviditeettiongelmiin.

Vuodenvaihteessa kunnan lainoista oli pitkäaikaisia lainoja 72,8 % ja lyhytaikaisia kuntatodistuksia 27,2 %. Kiinteäkorkoisten lainojen osuus pitkäaikaisista lainoista oli 62,5 % ja muuttuvakorkoisten osuus 37,5 %. Kunnan lainamäärän odotetaan pysyvän seuraavat vuodet ennallaan, mikäli investointitahti pysyy kahden edellisen vuoden tasolla. Korkoriskin ei odoteta muutaman seuraavan vuoden aikana olevan merkittävä.

Kuntarahoitus Oyj:n asiantuntija ei kyennyt 9.3.2022 pidetyssä markkinakatsauksessa ennustamaan luottokorkojen käyttäytymistä Euroopassa käynnissä olevan sodan takia.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskeihin on varauduttu vakuuttamalla mm. kiinteistöjen palovahinkojen, liikennevahinkojen ja vastuuvahinkojen varalta. Kunnan vakuutusturva tarkistettiin kilpailutuksen yhteydessä vuonna 2018. Kunnan vakuutukset ovat Pohjola-yhtiössä. Vakuutusasioissa kunta käyttää meklari-palveluja. Kunta käytti vahinkovakuutuksiin vuonna 2020 noin 42 735 euroa.

Kiinteistöriskit

Kunta myi vanhusten ja vammaisten palveluasumisen kiinteistöt Pihlajalinna Terveys Oy:lle vuonna 2018. Myyntihintana oli rakennusten tasearvo. Paloaseman ja yritystalojen kiinteistöt myytiin KOY Laihian Vuokrataloille ja biolaitoksen kiinteistö siirrettiin apporttiluovutuksena Laihian Nuuka Lämpö Oy:lle vuonna 2019. Siskontien palveluasunnot siirrettiin apporttisiirtona KOY Laihian Vuokrataloille 25.1.2021. Sote-kiinteistöistä kunnan omistuksessa on edelleen terveyskeskuksen kiinteistö, josta on sovittu vuokrasopimus Pohjanmaan hyvinvointikuntayhtymän kanssa. Sen ei voida katsoa muodostavan tällä hetkellä merkittävää kiinteistöriskiä myöskään hyvinvointialueisiin siirtäessä.

Koulukiinteistöissä on viime vuosina tehty mittavia sisäilmaan liittyviä saneerauksia, joten niiden kiinteistöriskit on saatu pienenemään. Muissa kiinteistöissä mahdollisesti piilevät korjaustarpeet voivat aiheuttaa riskejä.

Ympäristöriskit

Kunta on yhdessä ELY-keskuksen ja Ramboll Oy:n kanssa tehnyt Isokankaan ja Lapinmäen pohjavesialueiden geologisen rakenneselvityksen ja pohjavesialueiden rajausten tarkistamisen. Selvityksessä selvitettiin kunnan ampumaradan alueella osittain olevan pohjavesialueen rakenne ja tarkka sijainti. Selvityksen perusteella Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on päivittänyt pohjavesialueet uudelleen. Uudelleen päivityksen jälkeen ampumarata jäi pohjavesialueen ulkopuolelle.

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on yhdyskuntajätteen kaatopaikkojen valvontaviranomaisena tarkastanut Laihian kunnan Isonkylän kaatopaikan 23.6.2020 ja 19.8.2020. Tarkastuskäynnin 19.8.2020 yhteydessä sovittiin kaatopaikan ja maankaatopaikan pinnantasauksesta sekä vanhan lietealtaan peittämisestä 26.2.2021 mennessä. Tekninen toimi on tehty kaatopaikan pinnan tasauksesta suunnitelman Aluetaito Oy:llä. Suunnitelma on hyväksytty ELY-keskuksessa 18.6.2021. Kaatopaikan pinnan tasaaminen tehdään siten, että alueen niitto on mahdollista toteuttaa koneellisesti.

Katais Grönsaker Ab:n konkurssipesän omistuksessa on kiinteistöt Kupparlan kylässä. Alueella olevissa rakennuksissa ja rakennelmissa on todettu puutteita. Lisäksi kohteessa tapahtuneessa öljyvahingossa 8.3.2018 raskasta polttoöljyä on päässyt valumaan lämpölaitoksen lattialle. Vuoden 2018 aikaisessa kunnostustyössä polttoöljyllä pilaantunutta maata on toimitettu jätteenkäsittelyyn yhteensä 82 120 kg sekä öljyistä betonia 11 780 kg. Öljyvahingon jälkitorjunnan ja kunnostuksen valvojana on toiminut Ramboll Finland Oy. Tekninen lautakunta tarkkailee alueen sekä alueella sijaitsevien rakennusten ja rakennelmien kuntoa.

Muut riskit

Vuoden 2015 aikana aloitettiin tutkinta yhden kuljetuspalvelun tuottajan toiminnasta ja laskutuksesta. Kyseisen palveluntuottajan osalta prosessia ei ole vielä saatu päätökseen. Riskinä voi olla se, että kyseinen prosessi vielä jatkuu ja johtaa ennakoimattomiin menoihin.

Laihian kunnalle on esitetty maaliskuussa 2022 vuonna 2019 tapahtuneesta päiväkotitapaturmasta korvausvaatimus käräjäoikeuteen. Tapaturman kulut on aikoinaan korvattu tapaturmavakuutuksesta ja vastuuvahinko vastuuvakuutuksesta. Korvausvaatimus saattaa aiheuttaa lisäkustannuksia asiassa.

Rakennusliike Mi&Re Oy toimi pääurakoitsijana Rauhalan koulun rakentamisessa. Yhtiö asetettiin konkurssiin vuonna 2019 sen jälkeen, kun koulu oli luovutettu kunnalle. Konkurssimenettely on edelleen kesken ja kunta on valvonut menettelyssä etujaan. Yhtiön konkurssista johtuen kunnan saamiset rakennustyön viivästyssakkoina sekä pienten viimeistelytyöiden ja takuuajan korjauksien osalta saattavat aiheuttaa taloudellisia menetyksiä.

Helmikuussa Euroopassa Ukrainan maaperällä alkanut sota luo täysin uuden aspektin monenlaiseen riskienhallintaan. Mikäli sota jatkuu pitkään tai laajenee, saattavat monetkin riskit realisoitua. Esimerkiksi Kuntarahoitus Oyj on kuitenkin viestittänyt, että tässä vaiheessa sodalla ei ole vaikutusta kuntien rahoituksen saamiseen. Tällä hetkellä kenelläkään ei ole tietoa, mitä tässä suhteessa tapahtuu, mutta kunnan on syytä seurata tilannetta tarkasti ja olla mahdollisesti valmiina nopeisiin ratkaisuihin.

2.2 SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Laihian kunnan Johtamisen käsikirjassa kuvataan kuntakonsernin johtamisjärjestelmä sekä siihen sisältyvät sisäisen valvonnan, kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ja tuloksellisuuden arvioinnin menettelyt. Johtamisjärjestelmällä tarkoitetaan yhteisesti määriteltyjä ja noudatettavia

- johtamisen ja riskienhallinnan
- toiminnan ja talouden suunnittelun
- päätöksenteon sekä
- seurannan ja arvioinnin menettelyitä.

Johtamisen käsikirja perustuu kuntia ohjaavaan lainsäädäntöön, kunnan hallintosäätöön, suunnitelma-asiakirjoihin sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan standardeihin. Johtamisen käsikirja muodostuu nyt käsillä olevasta asiakirjasta sekä siihen liittyvistä järjestelmän toimeenpanon asiakirjoista.

Johtamisjärjestelmään, sen eri toimijoiden vastuisiin ja järjestelmän osa-alueisiin on integroitu menettelyt, joilla varmennetaan osana toiminnan johtamis- ja ohjausprosesseja sekä päätöksentekoa riskien hallinta ja sisäisen valvonnan asianmukainen järjestäminen. Järjestelmän toimeenpanemiseksi on Johtamisen käsikirjan liitteeksi laadittu lomakkeita, joilla käytännössä varmennetaan käsikirjan mukaisten menettelyiden tosiasiallinen toteutuminen.

Johtamisjärjestelmän jatkuvaksi kehittämiseksi johtamisen, ohjauksen, päätöksenteon, seurannan ja arvioinnin prosesseista vastaavat kunnanjohtajan nimeämät prosessinomistajat. Heidän vastuullaan on yhteisesti noudatettavien toimintatapojen ohjeistaminen, niihin sisältyvät vaikutusten ja riskien ennakoarvioinnin, hallinnan sekä valvonnan ja prosessien arvioinnin toimeenpanon menettelytavat.

Johtamisjärjestelmän keskeinen tavoite on saada konsernijohdolle ja tilivelvollisille toimijoille riittävä varmuus kuntakonsernin:

- toiminnan vaikuttavuudesta ja taloudellisuudesta
- toiminnan lainmukaisuudesta ja hyvän hallintotavan toteutumisesta
- omaisuuden ja varojen hallinnasta, kestävästä kehityksestä sekä
- suunnittelun, päätöksenteon sekä arvioinnin perustumisesta vaikutusten ennakoarviointeihin sekä oikeaan ja riittävään toiminnalliseen ja taloudelliseen tietoon.

Lisäksi tavoitteena on ennaltaehkäistä palvelu- ja peruskorjaustarpeiden syventymistä sekä erilaisen vahinkotapahtumien toteutumista.

Vuoden 2017 aikana kunnassa hyväksyttiin uusi hallintosäätö. Hallintosäätöön koottiin myös aikaisemmin hallintokuntien johtosäännöissä olevia asioita. Samalla sisältö uudistettiin kokonaan vas-

taamaan kunnan nykyisiä tarpeita. Hallintosääntö uudistettiin vuonna 2020. Uudistuksessa huomiointiin muun muassa vuonna 2021 voimaan tuleva uusi toimielinorganisaatio ja sen aiheuttamat muutostarpeet.

Tavoitteiden toteutuminen

Taloutta ja toimintaa seurataan kaikilla organisaation tasoilla säännöllisesti. Talousarvion toteutumisesta laaditaan kuukausittain raportit kunnanhallitukselle. Osavuosisikatsaukset laaditaan neljän kuukauden välein kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle. Niissä hallintokunnat myös sanallisesti arvioivat toteutumaa ja määrärahojen riittävyyttä loppuvuodelle. Myös lautakunnille raportoidaan säännöllisesti talousarvion toteutumisesta. Tavoitteiden toteutumista on tarkemmin käsitelty tilinpäätöksen toimintakertomuksen tehtäväalueita koskevassa osiossa.

Riskienhallinta

Omaisuusriskit ja toiminnan vastuuriskit ovat hallinnassa. Vakuutukset ovat ajantasaiset ja kattavat ja omavastuun tasot on määritelty. Vakuutuskartoitus ja -kilpailutus on tehty vuonna 2018.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Kunnassa on vahvistettu noudatettavaksi kuntaliiton suosituksen mukaiset yleiset hankintaohjeet. Hankintavaltuudet on määritelty hallintosäännössä. Hankintatoimi hoidetaan laajasti Teese Botnia Oy:n hankintarenkaan kanssa yhteishankintoina. Kunnanhallitus päivitti pienhankintaohjeet kokouksessaan 24.4.2017.

Irtaimen käyttöomaisuuden luettelointi ja seuranta on ohjeistettu ja vastuutettu hallintokuntien itsensä hoidettavaksi.

Sopimustoiminta

Kunnan sopimusten toteutumisessa ei ole todettu ongelmia. Sopimusten hallintaa on kehitetty vuonna 2016 käyttöönotetun asianhallintajärjestelmän myötä. Järjestelmään on viety voimassa olevat sopimukset ja samalla on kartoitettu sopimusten tilannetta. Kunnan sote-sopimukset on luetteloitu ja ilmoitettu Pohjanmaan hyvinvointikuntayhtymälle vuoden 2021 aikana.

Hankintarenkaan suorittaman kilpailutuksen jälkeen hankittavista tarvikkeista tai palveluista tulee toimittaa Teese Botnia Oy:lle liittymissitoumus.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Vastuu sisäisen valvonnan toimivuudesta on hallintosäännön mukaan koko kunnan tasolla kunnanhallituksella ja toteuttamis- ja valvontavastuu on kunnanjohtajalla. Jokaisella viranhaltijalla on omalta osaltaan vastuu sisäisestä valvonnasta omalla toimialallaan. Lisäksi tarkastuslautakunta seuraa asiaa omalta osaltaan.

Sisäinen valvonta on mahdollisista puutteistaan ja kehittämistarpeistaan huolimatta pääosin toiminut, koska merkittävä osa valtuuston asettamista niin taloudellisista kuin toiminnallisistakin tavoit-

teista on tilikaudella saavutettu. Kunta ei ole joutunut oikeudellisiin tai suuriin taloudellisiin korvausvastuisiin harjoittamansa toiminnan tai sitoumustensa johdosta. Mikäli riskejä sisäisessä valvonnassa havaitaan, niihin puututaan, tilanne oikaistaan ja pyritään kehittämään toimintaa siten, että riski saadaan minimoitua.

Vuoden 2017 aikana kunnassa otettiin käyttöön lakisääteinen sidonnaisuusrekisteri. Rekisteristä vastaa ja sitä valvoo tarkastuslautakunta. Kaikki keskeiset luottamushenkilöt ja viranhaltijat ovat tehneet sidonnaisuusilmoituksen.

2.3 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2021	2020
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	5 646	4 973
Toimintakulut	-53 983	-51 413
Toimintakate	-48 337	-46 440
Verotulot	32 849	31 291
Valtionosuudet	19 148	19 272
Rahoitustuotot- ja kulut		
Korkotuotot	11	9
Muut rahoitustuotot	62	42
Korkokulut	-90	-131
Muut rahoituskulut	-3	-4
Vuosikate	3 640	4 039
Poistot ja arvonalentumiset	-2 162	-2 073
Satunnaiset tulot	916	0
Satunnaiset kulut	-257	0
Tilikauden tulos	2 137	1 966
Poistoeron vähennys (+) tai lisäys(-)		0
Rahastojen vähennys (+) tai lisäys(-)		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 137	1 966

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2021	2020
TOIMINTATUOTOT/TOIMINTAKULUT, % =100 x Toimintatuotot/Toimintakulut	10,5	9,7
VUOSIKATE/POISTOT JA ARVONALENTUMISET, % =100 x (Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset)	168	195
VUOSIKATE EURO/ASUKAS	460	505
ASUKASMÄÄRÄ	7916	7999

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2021		2020	
	1 000 €		1 000 €	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate +/-	3 640		4 039	
Satunnaiset erät +/-	659		0	
Tulorahoituksen korjauserät	-678	3 621	-59	3 980
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-3 045		-1 604	
Rahoitusosuudet investointimenoihin +	194		8	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot +	1 533	-1 318	79	-1 517
Toiminnan ja investointien rahavirta		2 303		2 463
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	-33		-9	
Antolainasaamisten vähennykset	57	24	54	45
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 000		0	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 810		-2 710	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 500	-2 310		-2 710
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0		-412	
Saamisten muutos	313		-255	
Korottomien velkojen muutos	476	789	72	-595
Rahoituksen rahavirta		-1 497		-3 260
Rahavarojen muutos		806		-797
Rahavarat 31.12.	2 097		1 291	
Rahavarat 1.1.	1 291	806	2 088	-797

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2021	2020
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta, 1 000 €	-3 298	-9 817
Investointien tulorahoitus, %	127,7	253,1
Laskennallinen lainanhoitokate	1,1	1,1
Lainanhoitokate	1,2	1,5
Kassan riittävyys, pv	13	8
Asukasmäärä	7916	7999

2.4 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

Tase ja sen tunnusluvut

TASE	31.12.2021	31.12.2020
VASTAAVAA	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	32	58
Muut pitkävaikutteiset menot	1 814	1 760
	<u>1 846</u>	<u>1 818</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	4 300	4 314
Rakennukset	21 536	22 430
Kiinteät rakenteet ja laitteet	10 774	10 927
Koneet ja kalusto	362	379
Muut aineelliset hyödykkeet	5	5
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hank.	282	144
	<u>37 259</u>	<u>38 199</u>
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	7 945	7 198
Muut lainasaamiset	2 042	2 067
Muut saamiset	266	266
	<u>10 253</u>	<u>9 531</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen varat	774	791
	<u>774</u>	<u>791</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	983	1 008
Muut saamiset	453	626
Siirtosaamiset	427	542
	<u>1 863</u>	<u>2 176</u>
Rahat ja pankkisaamiset	2 097	1 291
	<u>2 097</u>	<u>1 291</u>
VASTAAVAA YHT.	<u>54 092</u>	<u>53 806</u>

VASTATTAVAA	31.12.2021	31.12.2020
	1 000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	18 019	18 019
Muut omat rahastot	11	11
Edellisten tilikausien ali-/ylijäämä	-561	-2 527
Tilikauden ali-/ylijäämä	2 137	1 966
	<u>19 606</u>	<u>17 469</u>
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Lahjoitusrahastojen pääomat	919	936
Muut toimeksiantojen pääomat	8	8
	<u>927</u>	<u>944</u>
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	17 145	18 155
	<u>17 145</u>	<u>18 155</u>
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	7 500	9 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 910	2 710
Saadut ennakot	216	257
Ostovelat	3 528	3 292
Muut velat	314	314
Muut siirtovelat	1 946	1 665
	<u>16 414</u>	<u>17 238</u>
VASTATTAVAA YHT.	<u><u>54 092</u></u>	<u><u>53 806</u></u>

TASEEN TUNNUSLUVUT

	2021	2020
OMAVARAISUUSASTE, %		
=100* (Oma pääoma+Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) /(Koko pääoma-Saadut ennakot)	36,4	32,6
SUHTEELLINEN VELKAANTUNEISUUS, %		
=100*(Vieras pääoma-Saadut ennakot)/Käyttötulot	57,8	63,3
KERTYNYT YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) (1 000 €)		
= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 577	-561
KERTYNYT YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ), €/ASUKAS		
= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)/Asukasmäärä	199	-70
LAINAKANTA 31.12. (1 000 €)		
=Vieras pääoma - (Saadut ennakot+Ostovelat+Siirtovelat + Muut velat)	27 555	29 865
LAINAT, €/ASUKAS	3 481	3 734
LAINAT JA VUOKRAVASTUUT 31.12. (1 000 €)		
=Vieras pääoma-(Saadut ennakot+Ostovelat+Siirtovelat+Muut velat) + Vuokravastuut	27 650	29 919
LAINAT JA VUOKRAVASTUUT, €/ASUKAS	3 493	3 740
LAINASAAMISET 31.12. (1 000 €)		
=Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset	2 042	2 067
ASUKASMÄÄRÄ	7 916	7 999

2.5 KOKONAISTULOT JA -MENOT

TULOT	1 000 €	MENOT	1 000 €
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	5 646	Toimintakulut	53 983
Verotulot	32 849	- Valmistus omaan käyttöön	
Valtionosuudet	19 148	Korkokulut	90
Korkotuotot	11	Muut rahoituskulut	3
Muut rahoitustuotot	62	Satunnaiset kulut	257
Satunnaiset tuotot	916	Tulorahoituksen korjauserät	
Tulorahoituksen korjauserät		+/- Pakollisten varausten muutos	
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden		- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden	
luovutusvoitot	-935	luovutustappiot	-257
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	194	Investointimenot	3 045
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden			
luovutustulot	1 532	Rahoitustoiminta	
Rahoitustoiminta		Antolainasaamisten lisäykset	33
Antolainasaamisen vähennykset	57	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	2 810
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 000	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	1 500
Lyhytaikaisten lainojen lisäys		Oman pääoman vähennykset	
Oman pääoman lisäykset			
Kokonaistulot yhteensä	61 480	Kokonaismenot yhteensä	61 464

2.6 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhtiöistä

	Yhdistely konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistely (kpl)	Ei-yhdistely (kpl)
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	2	
Muut yhtiöt	3	
Kuntayhtymät	3	
Osakkuusyhteisöt		3
	9	3

Konsernin toiminnan ohjaus

Kunnan omistajapolitiikka ulottuu kunnan suoran omaisuuden lisäksi tytär- ja osakkuusyhtiöihin sekä sellaisiin muihin yhteisöihin, jossa kunnalla on vaalittavana taloudellisia etuja. Omistajapolitiikan piiriin kuuluu siten koko kunnan ja kuntakonsernin omaisuus omistuksen luonteesta tai organisoitavasta riippumatta.

Valtuusto päättää kunnan omistajapoliittisista linjauksista. Linjaukset ovat toimintaa suuntaavia ja näin ollen suhteellisen pysyviä. Omistajapolitiikan ohjaus ja valvonta kuuluvat luottamushenkilöorganisaatiossa valtuustolle. Valtuusto asettaa kunnan omaisuuden käytölle myös toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Linjausten toimeenpano kuuluu kunnanhallitukselle. Lisäksi hallitus täsmentää tarvittaessa tavoitteita ja niiden toteutumista. Toiminnan tarkoituksenmukaisuuden ja linjausten toteutumisen valvonta kuuluu tarkastuslautakunnalle. Kunnan tytär yhteisöjen toiminnasta vastaavat näiden omat hallintoelimet, joiden kautta niiden omistajaohjaus järjestetään.

Uuden valtuustokauden alussa kuntaan perustetun konserni- ja elinvoimajaoston tehtävänä on vastata konserniohjauksen kehittämisestä. Jaoston tehtävänä on myös vastata osaltaan niiden yhtiöiden omistajaohjauksesta sekä valvonnasta, joiden omistajana, osakkaana tai jäsenenä kunta on, tai joissa kunnalla on määräysvaltaa tai yhtiöjärjestykseen tai sääntöihin perustuva oikeus nimittää hallituksen tai muiden toimielimien jäseniä.

Kunnanhallitus valitsee merkittäviin kunnan yhteisöihin yhtiökokousedustajan tai muun vastaavan kokouksen edustajan tai antaa tälle tarvittavat ohjeet. Lisäksi kunnanhallitus nimeää näiden yhteisöjen hallituksiin tai vastaaviin toimielimiin Laihian kuntaa edustavan jäsenen tai jäsenet, joilla on oikeus osallistua ja käyttää puhevaltaa näissä yhteisöjen kokouksissa. Kunnanjohtaja valitsee kunnan yhteisön yhtiökokousedustajan tai muun vastaavan kokouksen edustajan siinä tapauksessa, kun päätösvaltaa ei ole selvästi osoitettu kunnanhallitukselle.

Oleelliset konsernia koskevat tapahtumat

Kiinteistö Oy Laihian Vuokratalot

Yhtiön omistuksessa on 32 eri kiinteistöä, joissa on yhteensä 247 asuinhuoneistoa. Yhtiön rakennuskannassa on yhteensä rakennusneliöitä noin 18 292 m² sekä muita tiloja 2 990 m². Lisäksi yhtiöllä on osakeomistuksia As Oy Laihianraitti II:sta, III:sta ja IV:sta, Laihian Vss-tilat Oy:stä, Kiinteistö Oy Laihian Virastokeskuksesta sekä Asunto Oy Vallinmäestä, Asunto Oy Laihian Kivikkokuja 2:sta, Asunto Oy Laihian Myllyhovista sekä Asunto Oy Kamreerintie 2:sta.

Vuoden 2021 aikana jatkettiin asuinhuoneistojen ja kiinteistöjen korjausvelan purkua. Vuoden aikana solmittiin useita uusia kiinteistöhoitosopimuksia. Laihian kunta luovutti apportti-sopimuksella Siskontien rivitaloasunnot 25.1.2021.

Asuntojen vuokraustoimintaa tullaan ylläpitämään ja kasvattamaan siten, että Laihian kunnan alueella on tarjolla riittävä määrä huoneistoja kasvavan kunnan tarpeisiin. Lisäksi olemassa olevaa huoneisto- ja rakennuskantaa tullaan ylläpitämään ja kertynyttä korjausvelkaa purkamaan myös tulevana vuosina. Kiinteistöpalvelusopimuksia tullaan jatkossakin tarjoamaan ja palvelutarjontaa laajentamaan.

Yhtiön lainojen lyhennykset hoidetaan lyhennyssuunnitelmien mukaisesti. Yhtiön talous tullaan pitämään terveellä tasolla huolimatta kertyneestä korjausvelasta. Kassavarallisuutta tullaan lisäämään mahdollisimman hyvin, että kassatilanne saadaan vakautumaan.

Rakentamisen osalta keskitytään lähinnä korjaus- ja remontointirakentamiseen sekä asunto- että muussa kiinteistökannassa.

Yhtiön tilikauden tulos oli 14,01 euroa. Hallitus esittää, että voitto jätetään yhtiön vapaaseen omaan pääomaan, eikä osinkoa makseta.

Laihian Nuuka Lämpö Oy

Vuoden 2021 lämmönmyynti oli 19,9 GWh, joka on yhtiön historian suurin. Lämpöenergia tuotettiin suurelta osin puupohjaisilla polttoaineilla, jotka hankittiin lähialueen toimittajilta. Biopolttoaineiden osuus kokonaislämmöntuotannosta oli vuonna 2021 yli 99 %.

Lämpöyhtiössä suoritettiin mittava uudistus lämmöntuotantolaitteissa siten, että vanha leijupeti-kattila korvattiin uudella arinakattilalla. Samassa yhteydessä uudistettiin laitoksen sähköistys, automaatio sekä valvomojärjestelmä. Uusi laitteisto on suunniteltu toimivaksi 100 % puuhakkeella, jolloin Laihian Nuuka Lämpö Oy on hiilineutraali lämmöntoimittaja. Vuoden aikana ei tehty energian hinnan muutoksia. Uusia liittymiä on rakennettu ja liitetty osaksi verkkoa.

Vuoden 2021 aikana Laihian Nuuka Lämpö Oy otti vastaan apporttisiirrolla Laihian kunnalta kaksi metsätilaa ja Loihde Oyj:n osakkeita.

Yhtiön talouden kohentuminen on jatkunut. Positiivinen kassavirta on kehittynyt suunnitellun mukaisesti.

Lämpöverkostoa laajennetaan tulevaisuudessa, jos se on hallituksen määrittelemillä takaisinmaksu-ajoilla rakennettavissa tai jos hallitus niin päättää. Biokaasulaitoksen kehittämistä jatketaan vuoden 2022 aikana.

Yhtiöllä on tavanomaista tutkimus- ja kehitystoimintaa liittyen yhtiön liiketoimintaan. Normaalin tutkimuksen lisäksi jatketaan kehittämistä uusien polttoaineiden, energiamuotojen ja kiertotalousratkaisujen kanssa.

Yhtiön tilikauden tulos oli 330,75 euroa. Hallitus esittää, että tilikauden tulos kirjataan voitto/tappiotilille eikä osinkoa jaeta.

Poronkankaan Vesi Oy

Laihian kunnalle myytävän veden hinta on ollut 0,35 euroa/m³ (alv 0 %).

Kunnan veden kulutus edelliseen vuoteen verrattuna pysyi samalla tasolla. Laihialle on vuoden aikana toimitettu 509 654 m³ vettä ja keskimääräinen vuorokausikulutus oli 1 396 m³. Kuntien välisen sopimuksen mukaisesti varaus vesioikeuden myöntämästä ottoluvasta ja laitoksen mitoituksesta 2 700 m³/vuorokausi on Laihialle 64,5 %.

Pohjavesien pinnat pysyivät hyvällä tasolla. Pohjaveden korkeutta pidetään turvallisella tasolla säätelemällä vesilaitoksen ottomäärää Kurikan Kuusilehdon ottamolta ostettavan veden määrällä. Vuonna 2021 vettä ostettiin 814 m³/vrk. Vedensaantia turvaa myös Myötämäen Vesi Oy:ltä vuokrattu, Jurvan Pyörmissä sijaitseva, antoisuudeltaan noin 350 m³/d Vehkaluoman vedenottoaivo. Vuonna 2021 sieltä ostettiin 226 m³/vrk. Vehkaluoman ottamossa on jatkuvatoiminen kloorinsyötömahdollisuus ja se on käytössä pääosin keväisin ja syksyisin. Vaasan Vesi pumppaa Vedenojalta Laihian verkkoon noin 1 200 m³, jotta runkolinja pysyi hyvänä kaikilla ottamoilla. Poronkankaan verkostoon johdettu vesi on täyttänyt laatusuosituksen kaikilta osin koko vuoden.

Toimintakertomusvuonna rakennettiin ottamo ykkösen aita ja alavesisäiliösuunnitelmat saatettiin valmiiksi. Vesilaitoksen kalkkikivialtaiden putkistoja uusittiin ja hiekat sekä kalkkikivet vaihdettiin. Altaiden huuhtelussa käytettävää ulkoallasta suurennettiin, jotta altaiden huuhtelut ovat mahdollisia myös talvikaudella.

Laihian Huhtatielle suunnitellun alavesisäiliön kilpailutus on alkuvuodesta 2022 ja säiliön on tarkoitus olla käytössä vuoden 2022 loppuun mennessä. Säiliön valmistuttua runkolinjan ilmanpoistokaivoja uusitaan. Lisäveden hankintaa Isostakyröstä selvitetään. Myytävän veden hintaan tulee 0,07 euron korotus. 1.1.2022 alkaen hinta on 0,42 euroa/m³ (alv 0 %).

Yhtiön tilikauden tappio on -20 949,28 euroa. Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että osinkoa ei jaeta ja että tilikauden tappio kirjataan voitto/tappiotilille.

Kiinteistö Oy Laihianraitti I

Laihian kunta omisti Kiinteistö Oy Laihianraitti I:stä yhtä huoneistoa lukuun ottamatta kaikkien muiden huoneistojen omistukseen oikeuttavat osakkeet. Kunnanhallitus on kokouksessaan 11.9.2017 päättänyt konsernijaoston ehdotuksen mukaisesti toimenpiteistä Asunto Oy Laihian Laihianraitti I:n

osakkeiden mahdollisen myynnin osalta. Laihianraitti I myytiin 31.5.2021 konsernin ulkopuoliselle taholle. Konsernitilinpäätökseen asunto-osakeyhtiö on yhdistelty vain tuloslaskelman osalta.

Yhtiön tilikauden ylijäämä myyntihetkellä oli 127 627,31 euroa.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvontaa on ohjattu Laihian kunnanvaltuuston hyväksymillä konserniohjeella, hallintosäännöllä ja johtamisen käsikirjalla.

Kuntaan perustettiin edellisellä valtuustokaudella konsernijaosto, jonka tehtävänä on konserniohjauksen kehittäminen. Jaoston tehtävänä on myös vastata osaltaan niiden yhtiöiden omistajaohjauksesta ja valvonnasta, joiden omistajana, osakkaana tai jäsenenä kunta on tai joissa kunnalla on määräysvalta tai yhtiöjärjestykseen tai sääntöihin perustuva oikeus nimittää hallituksen tai muiden toimielimien jäseniä. Vuonna 2021 voimaan tulleessa uudessa toimielinorganisaatiossa konsernijaoston tehtävät siirtyvät elinvoima- ja konsernijaostolle.

Kunnanhallitus valitsee kunnan edustajat tytär- ja osakkuusyhtiöiden hallituksiin ja konserni- ja elinvoimajaosto nimeää yhtiökokousedustajan konserniyhtiöiden yhtiökokouksiin. Hallituksissa on ollut edustajina pääsääntöisesti kunnan luottamushenkilöitä.

Konsernijaosto on kutsunut kokoukseensa konserniyksiköiden johtoa selvittämään edustamansa yhtiön toimintaan liittyviä ajankohtaisia ja kehittämiskysymyksiä ja käymään niistä linjaavaa ja evästävää keskustelua. Tarvittaessa tytäryhtiön hallitus ja konsernijaosto ovat pitäneet yhteisiä kokouksia. Tytäryhteisöt ovat soveltuvin osin toimineet yhteistyössä kunnan hallintokuntien, erityisesti teknisen toimialan kanssa.

Konsernivalvonnassa ei ole ilmennyt erityisiä ratkaisemattomia ongelmia. Ohjeistus tytäryhteisöille on ollut yleisesti ottaen riittävää. Tiedonkulku on ollut toimivaa, mutta sitä voidaan jatkossa vielä kehittää. Yhtiöiden toiminnan on noudatettava valtuuston määrittelemää omistajapolitiikkaa.

Yhteisöt ovat sitoutuneet yhtiökokouksessa tehtävällä päätöksellä valitsemaan kunnan käyttämän tilintarkastusyhteisön ulkoiseen tarkastukseensa. Konserniohjeen mukaan valvonnan kohdealueet ovat erityisesti konserniyhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi. Konsernivalvonnassa seurataan myös valtuuston tytäryhteisöjen toiminnalle asettamien tavoitteiden toteutumista sekä konserniohjeen noudattamista erityisesti konsernitoiminnoissa ja konsernin sisäisten palvelujen käytössä.

Kuntakonsernin valvonta vastaa luonteeltaan kunnan sisäistä valvontaa ja siitä vastaa konsernijohto. Konsernijohto voi käyttää konsernivalvonnassa apuna toimialajohtoa. Myös tarkastuslautakunnalle on asetettu tehtäviä konsernivalvonnasta.

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2021	2020
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	20 794	19 000
Toimintakulut	-67 745	-63 756
Toimintakate	-46 951	-44 756
Verotulot	32 775	31 213
Valtionosuudet	19 148	19 273
Rahoitustuotot ja kulut		
Korkotuotot	9	4
Muut rahoitustuotot	258	136
Korkokulut	-167	-211
Muut rahoituskulut	-23	-50
Vuosikate	5 048	5 609
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunn. mukaiset poistot ja arvonal.	-3 786	-3 533
Satunnaiset erät	10	125
Tilikauden tulos	1 272	2 201
Tilinpäätössiirrot	0	0
Laskennalliset verot	-31	-13
Vähemmistöosuudet	43	23
Verot	-57	0
Tilikauden yli/alijäämä	1 228	2 211

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	30,7	29,8
Vuosikate/Poistot, %	133,3	165,4
Vuosikate, euroa/asukas	637,7	701,2
Asukasmäärä	7 916	7 999

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2021		2020	
	1 000 €		1 000 €	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	5 048		5 609	
Satunnaiset erät	10		125	
Tulorahoituksen korjauserät	577	5 636	-244	5 490
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-6 509		-3 792	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	194		8	
Pysyvien vastaavien luovutustulot	22	-6 293	102	-3 682
Toiminnan ja investointien rahavirta		-657		1 807
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	-33		-9	
Antolainasaamisten vähennys	34	1	0	-9
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset	6 022		3 002	
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	-3 449		-3 378	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 970	603	-1 420	-1 797
Oman pääoman muutokset		0		0
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääoman muutokset	-1		-428	
Vaihto-omaisuuden muutos	-3		-101	
Saamisten muutokset	-16		219	
Korottomien velkojen muutokset	800	780	-63	-373
Rahoituksen rahavirta		1 384		-2 179
Rahavarojen muutos		727		-371
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	4 682		3 955	
Rahavarat 1.1.	3 955	727	4 327	-371
KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Investointien tulorahoitus %		74,92		148,22
Toiminnan ja investointien rahavirtojen kertymä (5 vuotta) 1.000 eur		940		-6 222
Lainanhoitokate		0,74		1,62
Kassan riittävyys (pv)		22		20

Konsernitase ja sen tunnusluvut

	2021	2020
	1 000 €	1 000 €
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	69	78
Muut pitkävaikutteiset menot	1 847	1 809
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	5 447	5 303
Rakennukset	39 106	38 550
Kiinteät rakenteet ja laitteet	11 014	11 195
Koneet ja kalusto	925	769
Muut aineelliset hyödykkeet	53	61
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	5 135	3 273
Sijoitukset		
Muut osakkeet ja osuudet	2 168	2 153
Muut lainasaamiset	44	45
Muut saamiset	422	396
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	840	839
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	220	223
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	0	0
Lyhytaikaiset saamiset	3 382	3 399
Rahoitusarvopaperit	0	0
Rahat ja pankkisaamiset	4 682	3 955
VASTAAVAA YHTEENSÄ	75 354	72 049

	2021	2020
	1 000 €	1 000 €
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	18 019	18 019
Muut omat rahastot	1 594	1 618
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-869	-3 014
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 228	2 173
VÄHEMMISTÖOSUUDET	808	839
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	0	0
Vapaaehtoiset varaukset	0	0
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	0	0
Muut pakolliset varaukset	223	260
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	998	999
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	30 693	28 491
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	1 329	1 480
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	12 083	12 889
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	9 248	8 297
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>75 354</u>	<u>72 049</u>

Konsernin tunnusluvut

	2021	2020
Omavaraisuusaste-%		
100*(Oma pääoma + Vähemmistöosuus + Konsernireservi + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)	27,7	27,4
Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista	73,8	74,1
100*(Vieras pääoma - Saadut ennakot + Vuokravastuut) / Käyttötulot		
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	73,1	73,2
100*(vieras po - saadut ennakot / tuotot + verot + vo)		
Kertynyt ylijäämä/alijäämä, 1000 €	359	-842
Kertynyt ylijäämä/alijäämä, €/asukas	45,3	-105,2
Konsernin lainat, euroa/asukas	5 403,80	5 173
Konsernin lainakanta 31.12. (1000 €)	44 105	42 860
Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)		
Konsernin lainasaamiset 31.12. (1000 €)	44	45
Sijoituksiin merkitys jvk- ja muut lainasaamiset 31.12.		
Kunnan asukasluku	7 916	7 999

2.7 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALouden TASAPAINOTTAMIS-TOIMENPITEET

Tilikauden tuloksen käsittely

Kunnanhallitus esittää, että

- tilikauden ylijäämä 2 137 607,86 euroa kirjataan taseen yli-/alijäämätilille.

Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kuntalain 110 § mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Laihian kunnan taseeseen on kertynyt alijäämää tilinpäätöksessä 2016. Vuoden 2020 tilinpäätöksen jälkeen alijäämä oli 560 745 euroa. Kuntalain säädöksen mukaan tämä alijäämä oli katettava tilinpäätökseen 2021 mennessä.

Kunnanvaltuusto ja -hallitus ovat tehneet vuosien aikana useita erilaisia toimia kumulatiivisen alijäämän kattamiseksi. Tilinpäätöksen 2021 jälkeen alijäämä on saatu katettua ja kumulatiivinen ylijäämä on 1 576 853,86 euroa.

3 KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMISVERTAILU

Kunnanvaltuusto

Toiminta-ajatus

Kunnanvaltuusto on kunnan ylin päätöksentekuelin. Kunnanvaltuusto vastaa strategisesta päätöksenteosta ja koko kuntakonsernin tavoitteiden asettamisesta, toiminnan ja talouden tasapainosta sekä toiminnan arvioinnista ja seurannan järjestämisestä.

Toimintaympäristön ja palvelutarpeiden muutokset suunnittelukaudelle 2019–2021

Kunnanvaltuuston käsittelyyn tulee lähitulevaisuudessa poikkeuksellisen paljon laaja-alaisia, kunnan perustoimintoihin liittyviä päätösehdotuksia. Samanaikaisesti kiristynvä julkinen talous luo haastavan päätöksentekoympäristön kunnalle. Sote- ja maakuntauudistus muuttuvine aikatauluineen vahvistaa valtuuston strategisen ohjauksen merkitystä entisestään. Samaan aikaan palvelujen laatuvaatimusten lisääntyessä valtuuston merkitys myös ennakoinnissa, toiminnan arvioinnissa ja seurannassa kasvaa. Päätöksenteon kehittämisessä tulee huomioida uuden kuntalain suomat mahdollisuudet.

Valtuuston keskeisenä tehtävänä suunnitelmakaudella on linjata tulevaisuuden kunnan palvelurakennetta ja sitä toteuttava organisaatiomalli. Päätöksenteon tueksi tarvitaan yhtä enemmän suunnitelmallista ja aktiivista toiminnan raportointia ja kuntalaisten osallistumismahdollisuuksien monipuolistamista. Kuntalaisten osallistumismahdollisuuksien parantaminen luo pohjaa päätöksenteon läpinäkyvyydelle ja mahdollistaa osaltaan päättäjien laaja-alaisen tiedonsaannin.

Painopistealueet 2021–2023

- Kuntalaisten hyvinvointi
- Kunnan vetovoimaisuus
- Talouden tasapaino

Painopistealueisiin perustuvat kriittiset menestystekijät/päämäärät 2021–2023

- Uuden kunnan tehtävien linjaus, priorisointi ja taloudellinen resursointi
- Strategian asiakasarvojen saavuttamista tukeva ja ohjaava päätöksenteko kuntakonsernissa

Tavoitteet ja toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2021

- Valtuutetuille järjestetään perehdytyskoulutusta luottamushenkilötoimintaan ja kunnan strategiaan ja käytäntöihin syksyllä 2021.
- Päivitetään hallintosääntö vastaamaan uutta toimielinorganisaatiota.
- Merkittävistä ja laaja-alaisista asiakokonaisuuksista järjestetään valtuustoryhmien yhteispalavereita ja valtuuston iltakouluja.
- Varaudutaan strategisiin linjauksiin sote-toimintojen siirtämiseen Pohjanmaan Hyvinvointikuntayhtymään. Varaudutaan siirtymisen jälkeiseen palvelurakenteeseen.

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2021

- Valtuutetuille järjestettiin kolme koulutusta kunnan käytäntöihin ja kokoustoimintaan syksyn 2021 aikana. Sen lisäksi lautakuntien puheenjohtajille ja viranhaltijoille järjestettiin yksi koulutus. Uuden strategian luominen on aloitettu heti alkuvuodesta 2022.

- Kunnanvaltuusto hyväksyi hallintosäännön viimeisimpien päivitysten jälkeen kokouksessaan 15.11.2021.
- Valtuuston iltakouluja järjestettiin 5 kertaa.
- Kunnan sote-työryhmä on kokoontunut useita kertoja käsittelemään sote-toimintojen siirtoa Pohjanmaan hyvinvointikuntayhtymään. Aihetta on käsitelty myös useissa muissa toimitelmissä.

1100	TP 2020	TA 2021	talousarvio- muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma- %	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-57 047	-67 896	0	-67 896	-66 111	97,4 %	-1 785
Netto	-57 047	-67 896	0	-67 896	-66 111	97,4 %	-1 785
Ulkoinen							
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio- muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma- %	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-35 080	-47 412	0	-47 412	-44 243	93,3 %	-3 169
Netto	-35 080	-47 412	0	-47 412	-44 243	93,3 %	-3 169
Sisäinen							
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio- muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma- %	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-21 967	-20 484	0	-20 484	-21 868	106,8 %	1 384
Netto	-21 967	-20 484	0	-20 484	-21 868	106,8 %	1 384

Talouden toteuma 2021

Kunnanvaltuuston talous pysyi budjetissa.

Tarkastuslautakunta

Esittelijä: Lautakunnan puheenjohtaja

Toiminta-ajatus

Tarkastuslautakunta vastaa kunnan ulkoisesta valvonnasta yhdessä tilintarkastajan kanssa sekä valmistelee kunnanvaltuuston päätettäväksi vuosittain hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat. Tarkastuslautakunta myös arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet

Toimintaympäristön ja palvelutarpeiden muutokset suunnittelukaudelle 2021–2023

- Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden alueellinen uudistus
- Maakunnallinen uudistus

Painopistealueet 2021–2023

- Talouden tasapainottamisen seuranta
- Kuntalaisten sekä henkilöstön hyvinvoinnin edistämisen seuranta
- Sidonnaisuusrekisterin toiminnan valvonta

Tavoitteet ja toimenpiteet 2021

- Kustannusseuranta
- Tavoitteiden toteutumisen seuranta

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2021

- Tarkastuslautakunta saavutti tavoitteensa tilivuonna 2021
- Tarkastuslautakunta tuotti arviointikertomuksen, jossa se arvioi valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista ja kuntalain noudattamista mm. talouden tasapainosäännösten osalta.

1200	TP 2020	TA 2021	talousarvio- muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma- %	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-13 971	-22 002	0	-22 002	-7 255	33,0 %	-14 747
Netto	-13 971	-22 002	0	-22 002	-7 255	33,0 %	-14 747
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio- muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma- %	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-13 833	-21 912	0	-21 912	-7 091	32,4 %	-14 821
Netto	-13 833	-21 912	0	-21 912	-7 091	32,4 %	-14 821
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio- muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma- %	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-138	-90	0	-90	-164	182,2 %	74
Netto	-138	-90	0	-90	-164	182,2 %	74

Talouden toteuma 2021

Tarkastuslautakunnan talous pysyi budjetissa.

Kunnanhallitus

Tehtäväalue: **1300 Luottamushenkilöjohto**

Kustannuspaikat: Kunnanhallitus, henkilöstöjaosto, elinvoimajaosto, konsernijaosto, yhteistyötoimikunta, verotus, yhteistoimintaosuudet, maaseututoimi, vaikuttamistoimielimet (ikäneuvosto ja vammaisneuvosto)

Esittelijä: Kunnanjohtaja kunnanhallituksen sekä elinvoima- ja konsernijaoston esittelijä
Henkilöstöpäällikkö henkilöstöjaoston ja yhteistyötoimikunnan esittelijä

Toiminta-ajatus

Kunnanhallitus vastaa kunnan toiminnan yhteensovittamisesta kuntastrategian mukaisesti. Se johtaa kuntakonsernia siten, että palveluverkosto on toimiva, talouden tasapaino säilyy, kuntaa kehittävät toimenpiteet toteutuvat ja kunnan elinvoimaisuus paranee. Kunnanhallituksen tehtävänä on vastata omistajaohjauksen käytännön toiminnoista sekä kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Kunnanhallitus valvoo kunnan etuja ja edustaa kuntaa työnantajana sekä vastaa henkilöstöpolitiikasta.

Tehtäväalueen määrärahoista katetaan koko kuntaa koskevia yhteistoimintaosuuksia, kuten Suomen Kuntaliiton, Pohjanmaan liiton, Vaasan seudun Kehitys Oy:n ja Yhyres-kehittämisyhdistys ry:n maksuosuuksia. Lisäksi määrärahoista katetaan verotuksen ja maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen kuntaosuusmaksuja sekä työterveyshuollon kustannuksia. Yhteistoimintaosuusmaksuja tehtäväalueella on yhteensä 416 000 euroa.

Toimintaympäristön ja palvelutarpeiden muutokset suunnittelukaudelle 2021–2023

- Kiristynyt julkinen talous
- Kunta- ja palvelurakenteiden muutokset
- Palveluiden kysynnän kasvu erityisesti sosiaali- ja terveyssektorilla
- Kuntalaisten osallisuuden lisääminen
- Kunnan asukasluvun lasku

Tavoitteet 2021

- Vahvistetaan hankintaosaamista eri hallintokunnissa
- Vahvistetaan henkilöstöosaamista eri hallintokunnissa
- Osallisuuden rakenteiden vahvistaminen
- Osallisuutta kuvaavien hyte-indikaattorien kehittäminen

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2021

- Valmistellaan hankintastrategia päätöksentekoon ja aloitetaan toimeenpano
- Kartoitetaan ja päivitetään henkilöstöohjeistukset sekä vahvistetaan esimiesosaamista
- Kehitetään vaikuttamistoimielinten toimintamuotoja kunnan toiminnassa ja hyvinvointikuntayhtymän valmistelutyössä
- Vakiinnutetaan kunnan ja järjestöjen yhteistyörakenne
- Tehdään aktiivisia toimia taseen alijäämän kuromiseksi määräajan puitteissa

Henkilöstön tyky-rahastusta poistettiin vuodelta 2021. Henkilöstön uimahallin tai kuntosalin käyttö kuitenkin mahdollistetaan; enintään 10 kertaa/henkilö/vuosi.

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2021

- Hankintastrategia valmistui siten, että kunnanhallitus käsitteli sen kokouksessaan 31.1.2022 ja valtuusto 28.3.2022.
- Henkilöstöpääallikkö jäi virkavapaalle 1.8.2021 ja irtisanoutui myöhemmin. Henkilöstöön liittyvät kehittämistoimet eivät ole siten edenneet.
- Vaikuttamistoimielimet ovat edustettuina hyvinvointilautakunnan työryhmissä. Kaikkien vaikuttamistoimielinten edustajat on nimetty hyvinvointikuntayhtymän neuvostoihin.
- Järjestöyhteistyö on käynnistynyt yhdistysiltojen ja yhteisen kehittämisen avulla. Kunnassa toimii seuraparlamentti.
- Kunnanvaltuusto on päättänyt useista erilaisista toimita kumulatiivisen alijäämän kattamiseksi. Alijäämä saatiin katettua tilinpäätöksessä 2021.

Elinkeinopolitiikka 2021

- Laihialle perustettiin 32 (v. 2020: 29) yritystä ja lopetti 25 (19) yritystä. Luvuissa ei ole mukana asunto- ja kiinteistöyhtiöitä.
- Starttilausuntoja annettiin 4 (10) kpl ja jatkostarttilausuntoja 0 kpl. TE-toimisto on muuttanut käytänteitään ja pyytävät vähemmän lausuntoja.
- ELY:n ja Leader-Yhyreksen yritystukia myönnettiin 5 (46) kpl, yhteensä 45 000 euroa (546 000 euroa). Kuntarahoitteisia Pönkä-tukia myönnettiin 15 kpl, yhteensä 11 700 euroa. Kehittämishankkeita myönnettiin 3 kpl ja 1 teemahanke, yhteensä 243 000 euroa.
- Elinvoimajaostolla oli 2 ja konserni- ja elinvoimajaostolla 3 kokousta.
- Laihian kunnan ja Laihian Yrittäjät ry:n yhteisiä tilaisuuksia järjestettiin 1 (2).

1300	TP 2020	TA 2021	talousarvio- muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma- %	poikkeama
Tuotot	136 700	100 000	0	100 000	42 320	42,3 %	57 680
Kulut	-1 132 560	-1 087 489	0	-1 087 489	-1 087 782	100,0 %	293
Netto	-995 860	-987 489	0	-987 489	-1 045 462	105,9 %	57 973
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio- muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma- %	poikkeama
Tuotot	136 700	100 000	0	100 000	42 320	42,3 %	57 680
Kulut	-1 108 684	-1 068 596	0	-1 068 596	-1 064 397	99,6 %	-4 199
Netto	-971 984	-968 596	0	-968 596	-1 022 077	105,5 %	53 481
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio- muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma- %	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-23 876	-18 893	0	-18 893	-23 385	123,8 %	4 492
Netto	-23 876	-18 893	0	-18 893	-23 385	123,8 %	4 492

Talouden toteuma 2021

Kunnanhallituksen talous pysyi budjetissa.

Tehtäväalue: 1500 Keskushallinto

Kustannuspaikat: Keskustoimisto ja taloustoimisto

Tilivelvollinen viranhaltija: Talousjohtaja

Toiminta-ajatus

Hallinto-osasto huolehtii kunnanvaltuuston ja -hallituksen, tarkastuslautakunnan ja kunnanhallituksen alaisten jaostojen ja toimikuntien pöytäkirjatuotannosta, päätösten toimeenpanosta, keskusarkistosta, ict-palveluista, asianhallinta- ja sopimusjärjestelmästä, henkilöstöhallinnon ja laskentatoimen tehtävistä sekä muista keskitetysti tuotettavista toimistotukipalveluista.

Tavoitteet 2021

- Keskeisten tukipalvelusovellusten käytön tehostaminen
- IT-infran kehittäminen edelleen
- Lakisääteisten toimintojen varmistaminen yhteistoimintamenettelyn päätösten mukaisista henkilöstösäästöistä riippumatta

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2021

- Otetaan käyttöön ulkoisen toimijan palkka- ja henkilöstöhallinto-ohjelma. Tämä vahvistaa esimiesten parempaa hallintaa omasta henkilökunnastaan. Lisäksi henkilöstöpäätökset siirtyvät asianhallintaohjelmasta henkilöstöhallinto-ohjelmaan.
- Selvitetään asianhallintaohjelman laajentaminen toimistodokumenttien käsittelyyn.
- Siirrytään käyttämään uutta taloustilastointia ja tehdään siihen liittyvät muutokset taloushallintorakenteissa.
- Kehitetään langatonta tiedonkäsittelyä. Varaudutaan etätyöskentelyn laajentamiseen.
- Priorisoidaan lakisääteiset tehtävät muiden kehittämistehtävien edelle.

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2021

- Teese Botnia Oy:n viivästyksistä johtuen uusia palkka- ja henkilöstöhallinto-ohjelmia ei saatu käyttöön.
- Asiasta järjestettiin kaksi sisäistä koulutusta ja käyttöönottoa harjoiteltu.
- Uuden taloustilastoinnin mukaiset raportit Valtiokonttorille on toimitettu vaaditussa aikataulussa. Helmikuussa 2022 on käyty kolme koulutusta taloushallintorakenteiden muutokseen liittyen.
- Tarvittavalla henkilöstöllä on käytössä VPN-yhteydet, joiden ansiosta voi työskennellä paikasta riippumatta. Mobiili-työajanseuranta on käytössä esimiesten määrittämällä henkilöillä. Etätyötä on tehty vaihtelevasti vuoden aikana.
- Lakisääteiset tehtävät on saatu tehtyä. Muu kehittämistyö on ollut mahdotonta pienillä resursseilla.

1500	TP 2020	TA 2021	talousarvio- muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma- %	poikkeama
Tuotot	49 681	34 710	0	34 710	35 690	102,8 %	-980
Kulut	-1 058 799	-1 118 681	0	-1 118 681	-1 003 776	89,7 %	-114 905
Netto	-1 009 118	-1 083 971	0	-1 083 971	-968 086	89,3 %	-115 885
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio- muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma- %	poikkeama
Tuotot	11 207	6 500	0	6 500	5 060	***	1 440
Kulut	-1 020 832	-1 076 651	0	-1 076 651	-966 375	89,8 %	-110 276
Netto	-1 009 625	-1 070 151	0	-1 070 151	-961 315	89,8 %	-108 836
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio- muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma- %	poikkeama
Tuotot	38 474	28 210	0	28 210	30 630	108,6 %	-2 420
Kulut	-37 967	-42 030		-42 030	-37 401	89,0 %	-4 629
Netto	507	-13 820	0	-13 820	-6 771	49,0 %	-7 049

Talouden toteuma 2021

Keskushallinnon talous pysyi budjetissa.

Tehtäväalue: 1700 Kunnan tilat ja osakehuoneistot

Tilivelvollinen viranhaltija: Talousjohtaja

Toiminta-ajatus

Hoidetaan ja hyödynnetään kunnan metsä- ja maa-alueita suunnitelmallisesti maanosto- ja metsätoimikunnan avustuksella. Monipuolinen ja markkinahinnat huomioiva asuin-, liike- ja teollisuustonttitarjonta ja kaavoituksen onnistuminen ovat keskeisiä kunnan elinvoimaisuuden kannalta. Yleinen taloudellinen tilanne vaikuttaa voimakkaasti tonttimyyntiin. Metsien hoidollisten toimenpiteiden tulee pohjautua ajantasaiseen metsätaloussuunnitelmaan. Puuraaka-aineen hintavaihtelut vaikuttavat puun myynnin ajoitukseen.

Tavoitteet 2021

- Monipuolinen, kunnan elinvoimaisuutta tukeva tonttitarjonta
- Metsäomaisuuden ammattitaitoinen hoito ja hyödyntäminen

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2021

- Huolehditaan siitä, että tarjolla on kuntalaisia kiinnostavia tontteja.
- Päivitetään kunnan metsäsuunnitelma. Puun myynti pyritään ajoittamaan siten, että tuotto olisi mahdollisimman hyvä.

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2021

- Kunnanvaltuusto teki kokouksessaan 15.11.2021 päätöksen kahden uuden raakamaa-alueen ostamisesta. Vuonna 2022 rakennetaan Kalliolan alueelle kunnallistekniikka ja tontit tulevat myyntiin.
- Kunnan metsäsuunnitelma on päivitetty vuonna 2021 ja kattaa vuodet 2022–2031. Lisäksi on tehty pystykauppasopimus Rajavuorella sijaitsevasta metsäkuvioista.

1700	TP 2020	TA 2021	talousarvio- muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma- %	poikkeama
Tuotot	203 867	141 000	0	141 000	235 753	167,2 %	-94 753
Kulut	-44 927	-32 649	0	-32 649	-34 024	104,2 %	1 375
Netto	158 940	108 351	0	108 351	201 729	186,2 %	-93 378
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio- muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma- %	poikkeama
Tuotot	203 867	141 000	0	141 000	235 753	167,2 %	-94 753
Kulut	-44 927	-32 649	0	-32 649	-34 024	104,2 %	1 375
Netto	158 940	108 351	0	108 351	201 729	186,2 %	-93 378
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio- muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma- %	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	0	0	0	0	0	***	0
Netto	0	0	0	0	0	***	0

Talouden toteuma 2021

Talous pysyi budjetissa.

1300 1500 1700	TP 2020	TA 2021	talousarvio- muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma- %	poikkeama
Tuotot	390 248	275 710	0	275 710	313 763	113,8 %	-38 053
Kulut	-2 236 286	-2 238 819	0	-2 238 819	-2 125 582	94,9 %	-113 237
Netto	-1 846 038	-1 963 109	0	-1 963 109	-1 811 819	92,3 %	-151 290
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio- muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma- %	poikkeama
Tuotot	351 774	247 500	0	247 500	283 133	114,4 %	-35 633
Kulut	-2 174 443	-2 177 896	0	-2 177 896	-2 064 796	94,8 %	-113 100
Netto	-1 822 669	-1 930 396	0	-1 930 396	-1 781 663	92,3 %	-148 733
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio- muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma- %	poikkeama
Tuotot	38 474	28 210	0	28 210	30 630	108,6 %	-2 420
Kulut	-61 843	-60 923	0	-60 923	-60 786	99,8 %	-137
Netto	-23 369	-32 713	0	-32 713	-30 156	92,2 %	-2 557

Keskusvaalilautakunta

Tehtäväalue: 1800 Vaalilautakunta

Esittelijä: Talousjohtaja

Toiminta-ajatus

Keskusvaalilautakunta on lakisääteinen lautakunta, joka huolehtii valtiollisten vaalien, kuntavaalien, europarlamenttivaalien ja kansanäänestysten toimittamiseen liittyvistä tehtävistä.

Painopisteet 2021–2023

Vuonna 2021 on kuntavaalit.

Vuonna 2022 on maakuntavaalit, mikäli maakunnat/hyvinvointialueet toteutuvat.

Vuonna 2023 on eduskuntavaalit.

Vuonna 2024 on presidentinvaali ja EU-vaalit.

1800	TP 2020	TA 2021	talousarvio- muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma- %	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	8 578	***	-8 578
Kulut	-610	-34 997	0	-34 997	-34 184	***	-813
Netto	-610	-34 997	0	-34 997	-25 606	***	-9 391
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio- muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma- %	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	8 578	***	-8 578
Kulut	-528	-34 997	0	-34 997	-33 952	***	-1 045
Netto	-528	-34 997	0	-34 997	-25 374	***	-9 623
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio- muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma- %	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-82	0	0	0	-232	***	232
Netto	-82	0	0	0	-232	***	232

Talouden toteuma 2021

Keskusvaalilautakunta pysyi talousarviossa.

Perusturvalautakunta

Tehtäväalueet: Terveydenhuolto, Sosiaalitoimi, Avopalvelut, Laitospalvelut

Esittelijä: Perusturvajohtaja

Lautakunnan toiminta-ajatus

Laihia on kuntalaisten, perheiden ja lähiyhteisöjen terveyttä ja hyvinvointia aktiivisesti edistävä kunta. Perusturvatoimen palvelukokonaisuus vastaa kuntalaisten tarpeisiin asiakas- ja perhekeskeisesti sekä kustannustehokkaasti kuntalaisten omaa elämänhallintaa ja kunnan elinvoimaa vahvistavien lähipalveluiden avulla.

Toimintaympäristön ja palvelutarpeiden muutokset suunnittelukaudelle 2021–2023

- Palvelujen tarpeen kasvu
- Pohjanmaan Hyvinvointikuntayhtymä
- Mahdollinen sote-uudistus
- Talous
- Työntekijöiden saatavuus

Pohjanmaan Hyvinvointikuntayhtymä ja mahdollinen sosiaali- ja terveydenhuollon sote-uudistus muokkaavat palvelu- ja toimintarakenteet suunnittelukauden aikana. Laihia muiden Pohjanmaan kuntien tavoin osallistuu aktiivisesti maakunnalliseen kehittämistyöhön ja työryhmyöskentelyyn palvelukokonaisuuksien kehittämiseksi tarpeita vastaaviksi lähi- ja aluetason palveluiksi.

Laajojen uudistusten ohella omaa palvelutuotantoa muokataan kustannushallittavammaksi ja tuoksellisemmaksi avopalvelutoimintojen kehittämisen, henkilöstön kohdentamisen sekä eri toimijoiden yhteistyön avulla. Otetaan käyttöön uusia työmenetelmiä. Suunnitelmavuosien painopistealueita ovat taloudellisuus, muutosjohtaminen sekä uusien toimintamallien kehittäminen ja vakiinnuttaminen käytäntöön. Ikärakenteen muutos lisää palvelujen tarpeen määrää merkittävästi. Sotehenkilöstön saatavuuden voidaan myös olettaa tulevan haastavammaksi.

Painopistealueisiin perustuvat kriittiset menestystekijät/päämäärät 2021–2023

- Kunnan sote-toimintojen siirto hallitusti Pohjanmaan Hyvinvointikuntayhtymään
- Kuntaan sopivan sote-palvelukokonaisuuden muotoilu
- Henkilöstön saatavuuden turvaaminen mm. lisäämällä harjoittelijoiden määrää ja tehostamalla oppisopimuskoulutusta
- Uusien työmenetelmien käyttöönotto esim. rakenteellinen kirjaaminen
- Kustannushallittavuuden vahvistaminen

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2021

- Kunnan sote-toiminnot siirtyivät 1.1.2022 Pohjanmaan hyvinvointikuntayhtymään. Siirtymä ei sujunut ongelmitta ja edelleen useita toimintoja hoidetaan limittäin peruskunnan kanssa.
- Vuoden 2022 aikana entiset sote-toiminnot jatkavat sellaisenaan.
- Sosiaalitoimessa on kuluneen vuoden aikana ollut kaksi opiskelijaa. Henkilöstön saatavuuden turvaamiseksi on tehostettu sosiaalityöntekijöiden rekrytointia ja tarjottu mm. asun-

toetuutta. Täyttämättömiin sosiaalityöntekijän virkoihin on valittu määräaikaisesti sosiaaliohjaajat. Sosiaalitoimen henkilöstöresurssin haasteista on käyty keskustelua AVI:n kanssa ja saatu tilanteeseen ohjausta ja neuvontaa.

- Rakenteisen kirjaamisen koulutus aloitetaan uuden organisaation asiakastietojärjestelmän käyttöönoton myötä. Tehtävien hoitoon liittyviin työmenetelmiin on saatu koulutusta eri tehtäväalueilla, mm. lastensuojelussa systeemisen työotteen koulutukset ja aikuissosiaalityössä kyky-viisarin käyttöönottoon liittyviä koulutuksia. Lisäksi työmenetelmiä ja toimintamalleja on tarkasteltu organisaatiomuutoksen valmistelutyöhön liittyen erilaisissa työryhmissä jokaisella tehtäväalueella.
- Kustannushallittavuuden vahvistamiseksi ei olla kuluneena vuonna kyetty riittävän tehokkaasti toimimaan sellaisessa aikataulussa että kustannussäästöt olisivat nähtävissä. Ison organisaatiomuutoksen tavoitteena on palvelujen järjestämistapojen tehostaminen ja sen myötä kustannusvaikuttavuuden vahvistaminen. Tässä työskentelyssä on oltu perustyön ohella mukana. Muutoksen osittainen hallitsemattomuus ja yhteiskunnan tila pandemiasta johtuen tuo kuitenkin haasteita päästä kyseiseen tavoitteeseen lyhyellä aikajanelalla.

	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	1 514 595	1 418 500	0	1 418 500	2 212 371	156,0 %	-793 871
Kulut	-30 359 422	-30 009 029	-1 700 000	-31 709 029	-31 845 941	100,4 %	136 912
Netto	-28 844 827	-28 590 529	-1 700 000	-30 290 529	-29 633 570	97,8 %	-656 959
Ulkoinen							
	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	1 514 595	1 418 500	0	1 418 500	2 212 371	156,0 %	-793 871
Kulut	-30 301 490	-29 953 012	-1 700 000	-31 653 012	-31 786 515	100,4 %	133 503
Netto	-28 786 895	-28 534 512	-1 700 000	-30 234 512	-29 574 144	97,8 %	-660 368
Sisäinen							
	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-57 932	-56 017	0	-56 017	-59 426	106,1 %	3 409
Netto	-57 932	-56 017	0	-56 017	-59 426	106,1 %	3 409

Talouden toteuma 2021

Kunnanvaltuusto hyväksyi talousarviomuutokset erikoissairaanhoidon (1 000 000 euroa), vanhus-ten tehostettuun palveluasumiseen (200 000 euroa) ja vammaispalveluihin (500 000 euroa). Näiden talousarviomuutosten jälkeen perusturvalautakunta pysyi muutetussa talousarviossa.

Tehtäväalue: 3000 Terveydenhuolto

Kustannuspaikat: Perusterveydenhuolto, Erikoissairaanhoido, Ympäristöterveydenhuolto

Tilivelvollinen viranhaltija: Perusturvajohtaja

Tehtäväalueen toiminta-ajatus

Vaasan sairaanhoitopiiri tuottaa erikoissairaanhoidon palvelut. Vaasan kaupunki tuottaa perusterveydenhuollon ja ympäristöterveydenhuollon palvelut.

Perusterveydenhuolto / Yhteistoiminta-alue

Toiminta-ajatus

Laihian yhteistoiminta-alueella toteutetaan Vaasan kaupungin ja sen sosiaali- ja terveystoimen strategisten tavoitteiden sekä Vaasan kaupungin ja Laihian kunnan yhteistoimintasopimuksen mukaisia sosiaali- ja terveyspalveluita.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Tulosalueella vuoden 2021 toimintaan vaikuttivat ratkaisevasti edelleen koronapandemia ja siihen liittyvät toimet, kuten jäljittäminen, karanteeniin ja eristykseen laittaminen sekä rokotustoiminta. Lautakuntaan ja aluejaostoon nähden sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteuttamisessa on onnistuttu melko hyvin koronasta aiheutuvista haasteista huolimatta.

Koronapandemia aiheutti merkittäviä muutoksia toiminnoissa ja vaikutukset ulottuivat työmäärän ja menojen lisääntymiseen varsinkin henkilöstömenojen osalta. Hammashuollossa ostopalveluihin varatusta summasta jäi merkittävä osa käyttämättä, koska suunniteltu hammaslääkärin ostopalvelutoiminta ei toteutunut. Jonotilanne on huolestuttava ja sitä purettiin syksyllä. Sähköiset ajanvarauspalvelut varsinkin koronarokotuksiin, lisääntyivät pandemiatilanteen jatkuessa ja myös kausi-influenssarokotuksiin merkittävä osa rokotusajoista varattiin sähköisen järjestelmän kautta.

Neuvolatoiminta siirtyi remontoituihin tiloihin terveysaseman ensimmäiseen kerrokseen pääaulan viereen toukokuulla. Kotisairaanhoidon ja kunnan alaisen kotihoidon toiminnot siirrettiin terveyskeskuksen tiloihin myös kevään aikana.

Viime vuonna syntyi kaiken kaikkiaan 60 lasta, sama määrä kuin edellisvuonna.

Keskeiset toimintaa kuvaavat suoritteet ja tunnusluvut

Suorite, tunnusluku	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Käynnit lääkärivastaanotto	6 192	6 038	6 800	6 420
Käynnit hoitajavastaanotto	10 924	9 883	11 500	20 458
Käynnit terveydenhoitaja, neuvola	5 647	4 891	5 700	5 171
Käynnit hammashuolto	9 777	7 889	10 000	8 317
Käynnit kotisairaanhoido	6 878	4 849	6 300	4 937
Fysioterapian avokäynnit	1 515	950		908
Ft ostopalvelukäynnit	168	171		176
Ft akuutti- ja kuntoutusos. käynnit	638	846		789
Muut terapian käynnit	1 397	1 362		1 425
Vuodeosaston nettovrkhint	234,23	242,61	242,41	251,37

Tavoitteet

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite/periaate	Tulosalueen keskeiset tavoitteet vuodelle 2021	Tavoitteen toteuma
Hyvinvointi Peruspalveluiden määrääjät toteutuvat	Kiireetön jono lääkärille ja hammaslääkärille hoitotakuun rajoissa	Pandemiatilanteesta huolimatta lääkärin vastaanotolle on päässyt hoitotakuun asettamissa rajoissa. Hammaslääkärin vastaanotolle on päässyt kiireellisissä asioissa nopeasti, mutta kiireettömän jono on reilun vuoden mittainen. Kesän jälkeen on tehty jonon purkua iltaisin ja viikonloppuisin.

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Tulosalueen keskeiset tavoitteet vuodelle 2021	Tavoitteen toteuma
Kuormittuminen	Prosessien varmistaminen, työterveyshuollon tuki ja mitoituksen mukaiset tehtävät	Koronapandemian jatkuessa on koronatyö lisännyt osaltaan kuormittumista.
Pula ammattitaitoisesta henkilökunnasta	Toimintojen turvaaminen	Suurin vaje kohdistui laitosta välinehuollon toimintoihin. Pidempiaikaisia ratkaisumalleja selviteltiin ongelman ratkaisemiseksi.
Väkivallan uhka	Kameravalvonta, vartiointi, turvallisuusohjeet, henkilöturvavarannekkeet	Väkivallan uhka on tiedostettu ja sen ehkäisemiseen on panostettu pitämällä asiaa esillä yksiköissä sekä hyödyntämällä turvajärjestelmiä.

Talouden toteuma / 1 000 euroa / tilanne 7.2. mukaan

	TA 2021	talousarvio-muutokset	Muutettu TA 2021	TP2021	Poikkeama (vaikutus tulokseen)
Toimintatulot	6 088	0	6 091	6 064	-27
Toimintamenot	-6 088	0	-6 096	-6 112	-16
Toimintakate	0	0	-5	-48	-43

Henkilöstö 31.12.

	Kokoaikaiset	Osa-aikaiset	Yhteensä
Vakinaiset	59	2,2	61,2
Määräaikaiset	9	2,1	11,1
Työllistetyt	0	0	0

Erikoissairaanhoito / Vaasan sairaanhoitopiiri

Vaasan sairaanhoitopiiri vastaa alueen erikoissairaanhoitopalvelujen tuottamisesta. Toimintaa säätelee erikoissairaanhoitolaki (1326/2010), jota sovelletaan kansanterveyslaissa (66/1972) ja erikoissairaanhoitolaissa (1062/1989) säädetyn kunnan järjestämisvastuuseen kuuluvan terveydenhuollon toteuttamiseen ja sisältöön. Terveydenhuoltoon sisältyvät terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, perusterveydenhuolto ja erikoissairaanhoito.

1.1.2021 aloitti toimintansa Vaasan sairaanhoitopiirin toimintaa jatkamaan perustettu Pohjanmaan Hyvinvointikuntayhtymä. Laihian kunnanvaltuusto päätti kesäkuun kokouksessa, että Laihian siirtää kaikki sosiaali- ja terveydenhoidon toiminnat uuteen kuntayhtymään. Toiminta alkaa täysipainoisesti 1.1.2022. Vaikka toimintaa järjestää Pohjanmaan Hyvinvointikuntayhtymä, vastaavat rahoituksesta kuitenkin edelleen alueen kunnat.

Tunnusluvut	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021
Erikoissairaanhoito €/asukas	1 266	1 275	1 364	1 426	1 581
Siirtoviivepäivät	179	157	106	109	154
Outlierpäivät	322	295	328	459	319

Outlier-päivä johtuu potilaan kunnosta, eli häntä ei voida lähettää kotiin/jatkohoitoon, vaikka toimenpide ja normaali hoitoaika ovat ohi, vaan hän tarvitsee edelleen erikoissairaanhoitoa. Kun taas siirtoviivepäivä tarkoittaa sitä, että potilas pitäisi siirtää jatkohoitoon tai kotiin, mutta ei ole otettu vastaan, ei tarvitse enää erikoissairaanhoitoa. Vuonna 2016 tehtiin näille sellainen jako, että yleislääketieteen potilaat (e-ala 98) odottavat jatkohoitoa sairaalahoidon jälkeen ja akuuttilääket./yleislääket. potilaat (e-ala 15 Y) odottavat paikkaa jo heti, kun tulevat päivystyksen kautta sairaalaan. Ei ole siis erikoissairaanhoitopotilaita vaan pth-potilaita jo tullessaan tänne. Nämä ovat tietysti seurauksena pth-päivystyksestä ja kasvava määrä.

Ympäristöterveydenhuolto / Yhteistoiminta-alue

Terveysvalvonta vastaa terveydensuojelu-, elintarvike- ja tupakkalaeissa kunnalle säädettyistä tehtävistä Vaasan ja Laihian muodostamalla yhteistoiminta-alueella.

Tavoitteiden toteutuminen

Toiminta perustuu vuosittain laadittavaan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmaan, joka perustuu valtion asettamiin valvontatavoitteisiin. Suunnitelmallisen valvonnan lisäksi tehtäviin kuuluu mm. ilmoitusten ja hakemusten käsittely, lausuntojen antaminen, valitusten käsittely, epidemioiden selvittäminen, asumisterveysasiat sekä asiakkaiden neuvonta ja ohjaus.

Tavoitteet

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite/periaate	Tulosalueen keskeiset tavoitteet vuodelle 2021	Tavoitteen toteuma
Viranomaistehtävien hoitaminen lainsäädännön edellyttämällä tasolla	Valvontasuunnitelman toteutusaste 75 %	Toteutusaste 55 %

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Tulosalueen keskeiset tavoitteet vuodelle 2020	Tavoitteen toteuma
Viranomaistoiminnassa ei saavuteta lainsäädännön vaatimaa tasoa esim. tarkastuskertojen määrissä.	Henkilöresursointi pyritään varmistamaan. Ympäristöterveydenhuollon tietojärjestelmä on täysimääräisesti käytössä. Toiminnassa priorisoidaan kriittiset kohteet.	Toimittu hallinta-toimenpiteiden mukaan, korona vähentänyt toimintaa.
Avainhenkilöiden lähteminen (tai muu yllättävä pitkä poissaolo)	Toimintatapojen tarkistaminen mahdollisuuksien mukaan kriittisten tehtävien osalta, prosessikuvausten tarkistaminen	Toimittu hallinta-toimenpiteiden mukaan
Uhkaavat asiakastilanteet	Uhkaavien asiakastilanteiden menettelyohje tehty. Tarkastus-tehtävissä toimitaan tarvittaessa pareittain. Tarvittaessa kutsutaan poliisi. Hakeudutaan esim. kaupungin koulutukseen.	Toimittu hallinta-toimenpiteiden mukaan. Ei toteutuneita uhkatilanteita

Talouden toteutuminen / 1 000 eur

	alkup. TA 2021	talousarvio-muutokset	muutettu TA 2021	Tilinpäätös 2021	Poikkeama (vaikutus tulokseen)
Toimintatulot	165	0	165	167	+2
Toimintamenot	509	2	511	488	+23
Toimintakate	344	2	346	321	+25

Henkilöstö

Henkilöstö 31.12	kokoaikaiset	osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	9	1	10
Määräaikaiset			
Työllistetyt			

Eläinlääkintähuolto

Toiminta-ajatus

Eläinlääkintähuolto vastaa peruseläinlääkäripalveluiden ympärivuorokautisesta, erityisesti kiireisen avun saatavuudesta. Päivystysaikana palvelut järjestetään Vaasan, Mustasaaren, Vöyrin ja Laihian muodostamalla päivystysalueella. Eläinlääkintähuolto vastaa myös eläinsuojelulain valvonnasta, ennaltaehkäisevästä eläinlääkintätyöstä, tarttuvien tautien vastustuksesta sekä kunnan velvollisuudesta huolehtia irrallaan tavattujen lemmikkieläinten tilapäisen hoidon järjestämisestä.

Tavoitteet

Kaupungin strategisista tavoitteista johdettu toiminnan tavoite/periaate	Tulosalueen keskeiset tavoitteet vuodelle 2021	Tavoitteen toteuma
Potilasmäärät, Vaasa	2 000	2 283
Potilasmäärät, Laihia	1 200	1 398
Peruseläinlääkäripalveluiden ympärivuorokautinen saatavuus	Ei poikkeamia palvelun saatavuudessa	Kahtena päivänä molemmat eläinlääkärit olivat yhtä aikaa poissa klinikalta

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta	Tulosalueen keskeiset tavoitteet vuodelle 2021	Tavoitteen toteuma
Eläinlääkärien samanaikaiset poissaolot, esim. sairastuminen toisen lomalla ollessa. Puolikuntiosena/sairaana töissäolo.	Yhteistyötä naapurikuntien kollegojen kanssa. Yhteistyötä käsitellään säännöllisesti eläinlääkärien tapaamisissa. Priorisoidaan kiireelliset tapaukset.	Toimittu hallinta-toimenpiteiden mukaan
Uhkaavat asiakastilanteet	Uhkaavien asiakastilanteiden menettelyohje tehty. Tarkastustehtävissä toimitaan tarvittaessa pareittain. Tarvittaessa kutsutaan vartija ja/tai poliisi. Hakeudutaan esim. kaupungin koulutukseen.	Toimittu hallinta-toimenpiteiden mukaan. Ei toteutuneita uhkatilanteita.
Tapaturmariski (liukastuminen, isojen eläinten kanssa työskentely, eläinlääkintä)	Päivystysalue on kuitenkin suht. pieni, päivystysmatkat vielä kohtuullisia. Alalla tiedostetaan ongelma. Asianmukaiset työvälineet, ammattitaito.	Toimittu hallinta-toimenpiteiden mukaan.

Talouden toteutuminen / 1 000 eur

	Alkuper. TA 2021	Talousarvio-muutokset	Muutettu TA 2021	Tilinpäätös 2021	Poikkeama (vaikutus tulokseen)
Toimintatulot	207		207	171	-36
Toimintamenot	357	1	358	348	+10
Toimintakate	150		151	177	-26

3000	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	735 912	***	-735 912
Kulut	-17 059 272	-17 007 264	-1 000 000	-18 007 264	-18 486 724	102,7 %	479 460
Netto	-17 059 272	-17 007 264	-1 000 000	-18 007 264	-17 750 812	98,6 %	-256 452
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	735 912	***	-735 912
Kulut	-17 059 272	-17 007 264	-1 000 000	-18 007 264	-18 486 724	102,7 %	479 460
Netto	-17 059 272	-17 007 264	-1 000 000	-18 007 264	-17 750 812	98,6 %	-256 452
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	0	0	0	0	0	***	0
Netto	0	0	0	0	0	***	0

Henkilöstö

Henkilöstö 31.12	kokoaikaiset	osa-aikaiset	Yhteensä
Vakituiset	4		4
Määräaikaiset			
Työllistetyt			

Talouden toteuma 2021

Kunnanvaltuusto päätti erikoissairaanhoidon lisätalousarvion 1 000 000 euroa. Talousarvio-muutoksen jälkeen talous pysyi talousarviossa.

Tehtäväalue: 3010 Sosiaalitoimi

Kustannuspaikat: Sosiaalitoimen hallinto, omaishoidon tuki, vammaispalvelut, aikuissosi-aalityö, lastensuojelu, lasten ja perheiden avopalvelut

Tilivelvollinen viranhaltija: Johtava sosiaalityöntekijä

Tehtäväalueen toiminta-ajatus

Perusturvan toimialan tehtävänä on edistää asukkaiden hyvinvointia järjestämällä asiakaslähtöisiä ja vaikuttavia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita. Toiminnassa keskeistä on ennaltaehkäisevä työote, sujuvat palveluketjut sekä yhteisen osaamisen vahvistaminen ja jakaminen toimialan ja kunnan sisällä sekä yhteistyökumppaneiden kanssa.

Perusturvan keskeisinä pitkän aikavälin strategisina tavoitteina ovat:

- ihmisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen ja eriarvoisuuden vähentäminen
- kansalaisten kannustaminen vastuulliseen terveyskäyttäytymiseen
- mielenterveyspalveluiden saatavuuden, erityisesti matalan kynnyksen palveluiden, parantaminen
- ikäihmisten toimintakyvyn säilymisen tukeminen

Kuntalaisten, perheiden ja lähiyhteisöjen hyvinvointi ja sosiaalinen turvallisuus vahvistuvat yksilöiden ja perheiden omaa elämänhallintaa, toimintakykyä ja osallisuutta vahvistavien palveluiden avulla.

Tätä toiminta-ajatusta ja sen pohjalta ohjautuvaa toimintaa vahvistaa 1.6.2021 alkaen aloitettava hyvinvointilautakunta, jonka alta perusturva/sosiaalitoimi vastaa toiminnan toteuttamisesta yhdessä kirjasto- ja kulttuuri, vapaa-aika-, liikunta- ja nuorisotoimen kanssa.

Tavoitteet 2021

- Kustannustehokas toiminta mm. avopalveluita kehittämällä
- Valmius siirtyä hyvinvointikuntayhtymään 1.1.2022
- SHQS laaduntunnustuksen ylläpitäminen, laatujärjestelmän käyttöönotto takaa laadukkaan toiminnan
- Työttömien aktivoinnissa kykyviisari-menetelmän käytön laajentaminen
- Omaishoidettavien intervallipaikkojen tehokkaampi käyttö

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2021

- Rakenteellinen työote ja palvelujärjestelmän tarkastelu (mm. palveluseteli vs ostopalvelu)
- Ylläpitoauditointi toteutetaan
- Kuntouttavan työtoimintapaikkojen ja ryhmätoimintojen järjestäminen
- Omaishoitajien työn tukeminen

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2021

- Kotipalvelu on saavuttanut Kissankellon toiminnan yhdenmukaistamiseen ja tehostamiseen saavutetut tavoitteet sovittuun aikatauluun mennessä. Palvelujärjestelmää on yhdenmukaistettu alueen muiden kuntien kanssa, tulevaa kuntayhtymän toimintaa ajatellen, mm. turvapuhelinjärjestelmä on vaihdettu. Alvar-kuvapuhelinpalvelun käyttöönottoa on jatkettu ja tehostettu. Tehostetun palveluasumisen kilpailutus on toteutettu ja mahdollisuudet puitesopimusten laadintaan ovat valmiina.
- Ylläpitoauditointi on toteutettu 3.3.2021 ja vaaditut lisänäytöt toteutettu sovittuun määräaikaan mennessä. Laaduntunnusta jatkettiin vuodelle eteenpäin. Laatutyötä jatkettiin laatutyön suunnitelman mukaisesti itsearvioinnin toteuttamisella syksyllä 2021. Sisäiset auditoinnit loppuvuonna 2021 jäivät tekemättä. Kehittämistoimenpiteisiin ei aktiivisesti tartuttu resurssisyydestä sekä uuden organisaation laatutyön linjausten ja tavoitteiden linjaamisen ollessa vahvistamatta.
- Kuntouttavan työtoiminnan ryhmätoimintoja on sovittu järjestettävän osana Meijerin päivätoiminnan organisointia sekä ryhmämuotoisena Arpeetissa. Ryhmätoimintoja ei ole kyetty kunnan omana toimintana järjestämään henkilöstövajeen takia. Lisäksi palkkatukityöhön ja työkokeiluun on siirtynyt viime vuosia enemmän henkilöitä.

- Omaishoitajien työtä on pyritty tukemaan erilaisilla arkea ja kokonaistilannetta tukevilla vaihtoehdoilla lakisääteisten vapaiden järjestämiseksi omaishoitajille. Lakisääteisten vapaiden järjestämiseen myönnettävän palvelusetelin käyttö on lisääntynyt. Omaishoitajien vertaistoiminnan järjestämisen suunnitteluun on osallistuttu yhteistyötahojen kanssa.

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja

Tunnusluvut	2018	2019	2020	TA2021	TOT2021
Toimeentulotuki normi + harkinnanv. yht. €/asukas*	ei saat.	46	ei saat.	ei saat.	ei saat.
Kunnan osarahoittama ttuki €/v	258 080	247 336	285 545	300 000	276 255
Työttömyys %	6,2	6,9	10,0	11,0	7,0
Vammaisetuudet, ylintä tukea saaneet	78	80	77	75	75
Vammaispalveluasiakkaita yht.	215	241	230	230	230
Perhetyön ja lapsiperhekotipalvel. asiakasperheitä	62	49	48	50	51

Vammaispalvelulain (380/87) mukaisten palvelujen ja tukitoimien saajat

Tukitoiminta	2018	2019	2020	2021
Kuljetuspalvelut*	152	141	116	121
Henkilökohtainen apu HEA	46	47	45	15
Asunnon muutostyöt/apuvälineet	17	10	3	3
Yhteensä	215	210	162	139

* VPL:n Kuljetuspalveluasiakkaat

3010	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	97 411	285 000	0	285 000	357 956	125,6 %	-72 956
Kulut	-5 580 122	-5 939 193	-500 000	-6 439 193	-6 370 197	98,9 %	-68 996
Netto	-5 482 711	-5 654 193	-500 000	-6 154 193	-6 012 241	97,7 %	-141 952
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	97 411	285 000	0	285 000	357 956	125,6 %	-72 956
Kulut	-5 523 854	-5 884 096	-500 000	-6 384 096	-6 312 192	98,9 %	-71 904
Netto	-5 426 443	-5 599 096	-500 000	-6 099 096	-5 954 236	97,6 %	-144 860
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-56 268	-55 097	0	-55 097	-58 005	105,3 %	2 908
Netto	-56 268	-55 097	0	-55 097	-58 005	105,3 %	2 908

Talouden toteuma 2021

Kunnanvaltuusto päätti vammaispalvelun 500 000 euron talousarviolisäyksestä. Tehtäväalueen talous pysyi muutetussa talousarviossa.

Tehtäväalue: 3020 Avopalvelut

Kustannuspaikat: Kotihoito, tukipalvelut, ikäihmisten palvelut

Tilivelvollinen viranhaltija: Kotipalvelun ohjaaja, perusturvajohtaja

Tehtäväalueen toiminta-ajatus

Avopalvelut mahdollistavat ikääntyvän, vammaisen, perheen tai muun apua tarvitsevan kuntalaisen arjessa selviytymisen ja optimaalisen elämänhallinnan sekä elämän loppuvaiheen inhimillisen saattohoidon omassa kodissa tarpeenmukaisten hoito- ja tukipalveluiden avulla.

Avopalveluita kehitetään kotona selviytymistä tukemaan tiivistämällä yhteistyötä kotipalvelun ja kotisairaanhoidon kanssa sekä kehittämällä palvelunohjausta. Hoito toteutetaan ympärivuorokautisena tehostettuna palveluasumisena palvelusetelillä, kun kotona selviäminen kotihoidon turvin ei ole mahdollista. Hyvinvointiteknologiaa monipuolisesti hyödyntäen voidaan tuottaa palveluita, jotka edesauttavat mielekästä arjessa selviämistä sekä luovat turvallisuutta ikääntyvälle ja vähentävät lähipiirin huolta vanhuksen pärjäämisestä kotona.

Tavoitteet 2021

- Domacare toiminnanohjausjärjestelmän kehittäminen sekä laskutus
- Palveluohjauksen kehittäminen
- RAI-toimintakykymittausten tehostaminen
- Laatutyön kehittäminen, ylläpitoauditointi 19.1.2021
- Hyvinvointikuntayhtymä 1.1.2022

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2021

- Domacare toiminnanohjausjärjestelmää on kehitetty ja sen siirtoa Hyvinvointikuntayhtymään on valmisteltu. Laskutustoiminnot Domacaressa on saatu toimimaan.
- Palveluohjauksen kehittäminen on ollut osa hyvinvointikuntayhtymässä tehtävää toimialojen sisäistä kehittämistä, jossa on oltu mukana.
- RAI-toimintakyky -arviointi on ollut käytössä systemaattisemmin ja yhtenä kriteerinä palvelujen tarpeita arvioitaessa.
- Ylläpitoauditointi on toteutettu 3.3.2021 ja vaaditut lisänäytöt toteutettu sovittuun määräaikaan mennessä. Laaduntunnusta jatkettiin vuodelle eteenpäin. Laatutyötä jatkettiin laatutyön suunnitelman mukaisesti itsearvioinnin toteuttamisella syksyllä 2021. Sisäiset auditoinnit loppuvuonna 2021 jäivät tekemättä. Kehittämistoimenpiteisiin ei aktiivisesti tartuttu resurssisyistä sekä uuden organisaation laatutyön linjausten ja tavoitteiden linjaamisen ollessa vahvistamatta.
- Palvelujärjestelmän tarkastelu on jatkunut läpi vuoden osana Hyvinvointikuntayhtymän valmistelutyötä.

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja

Tunnusluvut	2018	2019	2020	2021
Kotikäyntien määrä (säänn.) kaikki	79 443	51 199 (30.9.2019)	54 664 / 30.9.2020 Arvio vuoden lop. 79 000	73 280
Kotikäynti €/käynti	95	95	95	
Kshn 75 v. HYVE-kotikäynnit %	45	50	Koronatilanteesta johtuen yksittäisiä käyntejä ei ole tehty yhtäkään. Tarkoitus oli järjestää yhteistilaisuus kotisairaanhoidon kanssa. Koronatilanteesta johtuen toteutuminen epävarmaa.	Koronatilanteesta johtuen yksittäisiä käyntejä ei ole tehty yhtäkään. Tarkoitus oli järjestää yhteistilaisuus kotisairaanhoidon kanssa. Koronatilanteesta johtuen toteutuminen epävarmaa.
Yli 65-v. omaishoitajien määrä	250	270	yli 65-vuotiaat 41 alle 65-vuotiaat 35	yli 65-vuotiaat 53 alle 65-vuotiaat 48

Päivätoiminnan asiakas- määrä	10	10	52	66
Alvar-kuvapuhelimen asia- kasmäärä	10	10	8	8

3020	TP 2020	TA 2021	talousar- vio-muu- tokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma- %	poikkeama
Tuotot	1 407 908	1 133 500	0	1 133 500	1 120 578	98,9 %	12 922
Kulut	-7 047 455	-6 464 809	-200 000	-6 664 809	-6 736 266	101,1 %	71 457
Netto	-5 639 547	-5 331 309	-200 000	-5 531 309	-5 615 688	101,5 %	84 379
Ulkoinen							
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	talousar- vio-muu- tokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma- %	poikkeama
Tuotot	1 407 908	1 133 500	0	1 133 500	1 120 578	98,9 %	12 922
Kulut	-7 045 791	-6 463 889	-200 000	-6 663 889	-6 734 845	101,1 %	70 956
Netto	-5 637 883	-5 330 389	-200 000	-5 530 389	-5 614 267	101,5 %	83 878
Sisäinen							
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	talousar- vio-muu- tokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma- %	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-1 664	-920	0	-920	-1 421	154,5 %	501
Netto	-1 664	-920	0	-920	-1 421	154,5 %	501

Talouden toteuma 2021

Avopalvelut kotipalvelun osalta pysyivät budjetissa, mutta tehostetun palveluasumisen kustannusten nousu heijastui myös avopalvelun lisääntyneisiin tarpeisiin ja kustannuksiin. Henkilöstön lomautusten toteuttamisella ei saavutettu toivottua kustannushyötyä, koska lakisääteisten palvelujen järjestämisestä ei voitu tuloksen näkökulmasta riittävästi luopua. Hyvinvointikuntayhtymän valmistelutyö vaikutti välillisesti kustannuksiin, koska henkilöstöresurssia tuli irrottaa valmistelutyöhön, jolloin kustannustehokas työskentely tehtäväalueilla kärsi.

Kunnanvaltuusto päätti vanhusten tehostetun palveluasumisen 200 000 euron talousarvio-lisäyksestä. Tehtäväalue ylitti muutoksenkin jälkeen talousarvion 100 000 eurolla.

Tehtäväalue: 3040 Laitohoito

Kustannuspaikat: Lastensuojelulaitokset, päihdehuoltolaitokset, kehitysvammalaitokset

Tilivelvollinen viranhaltija: Johtava sosiaalityöntekijä, perusturvajohtaja

Tehtäväalueen toiminta-ajatus

Laitospalvelut turvaavat hoitoa, hoivaa tai tukea tarvitsevan selviytymisen kehitysvammaisten kohdalla yksilöllisen tarpeen ja tilanteen mukaan pitkäkestoisemmin, lasten, nuorten ja työikäisten kohdalla tarpeenmukaisesti ja tilapäisesti aina asiakkaan ja läheisten elämänhallintaa ja selviytymistä vahvistaen. Kansallisten linjausten mukaisesti kehitetään avopalveluita siten, että laitos- ja pitkäaikaishoidon tarve vähenee. Korvaushoidon ja psykososiaalisten palveluiden ja monialaisen työtteen avulla pyritään vähentämään laitos- ja pitkäaikaishoidon tarvetta.

Tavoitteet 2021 ja toimenpiteet

- Kustannustehokkuus saavutetaan kotona asumisen mahdollistamiseksi riittävien tukipalvelujen varmistamisella.
- Sijaishuollon tarpeen vähentymiseen vaikutetaan riittävillä resursseilla sosiaalityöhön, perhetyöhön sekä lapsiperheiden kotipalveluun.
- Psykososiaalisten palveluiden saatavuuteen ja oikea-aikaisuuteen pyritään moniammatillisella yhteistyöllä ja palveluohjauksen tehostamisella.

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2021

- Laitospalveluiden käyttöaste ja palvelutuotanto on valtakunnallisesti vähäistä, joten aiemmat laitospalveluista aiheutuneet kustannukset näkyvät nyt palveluasumisen menoina. Tähän ei ole aikaisempiin jaksoihin nähden tehty muutoksia.
- Sijaishuollon tarpeen vähentymiseen on pyritty vaikuttamaan tiivistämällä monialaista yhteistyötä, mm. perustamalla lasten ja nuorten kuntoutusryhmä. Tarkastelujaksolla sijoitusten määrä on laskenut. Sosiaalityön, perhetyön ja lapsiperheiden kotipalvelun resursseja ei ole lisätty, mutta niitä on täydennetty ostopalveluilla läpi vuoden.
- Sosiaalipsykiatrisen yhdistyksen päivätoiminta jatkuu Meijerillä. Asiakasohjausta Meijerin toimintoihin on tehostettu ja palveluja monipuolistettu (mm. kuntouttavan työtoiminnan ryhmä) sopimusta päivittämällä.

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja

Tunnusluvut	2019	2020	TA2021	TOT2021
> 75 v laitoshoidossa olevien määrä %	0	0	0	0
Päihdekatkoasiakkaiden määrä	7	7	7	12
Kevalaitoshoitovuorokausien määrä	1 850	1 850	1 850	0
Sijoitetut 0-17 v.	6	13	11	11
Avohuollon tukitoim. 0-20 v. asiakkaiden määrä	70	80	80	

3040	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	9 276	0	0	0	-2 075	***	2 075
Kulut	-672 573	-597 763	0	-597 763	-252 754	42,3 %	-345 009
Netto	-663 297	-597 763	0	-597 763	-254 829	42,6 %	-342 934
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	9 276	0	0	0	-2 075	***	2 075
Kulut	-672 573	-597 763	0	-597 763	-252 754	42,3 %	-345 009
Netto	-663 297	-597 763	0	-597 763	-254 829	42,6 %	-342 934
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	0	0	0	0	0	***	0
Netto	0	0	0	0	0	***	0

Talouden toteuma 2021

Tehtäväalue pysyi talousarviossa.

Sivistys- ja varhaiskasvatuslautakunta

Tehtäväalueet: Varhaiskasvatus, esiopetus, perusopetus, keskiasteen koulutus, aikuis-koulutus ja kirjasto- ja kulttuuritoimi

Esittelijä: Sivistys- ja vapaa-ajanjohtaja

Lautakunnan toiminta-ajatus

Järjestetään varhaiskasvatukseen, esi- ja perusopetukseen, toisen asteen koulutukseen, aikuiskou-lutukseen sekä kirjasto- ja kulttuuritoimeen liittyviä palveluja kuntalaisille mahdollisimman laaduk-kaasti ja kustannustehokkaasti.

Suurin muutos lautakunnan alaisten toimintojen osalta tapahtuu 1.6.2021. Silloin astuu voimaan valtuuston päättämä toimielinmuutos, jonka johdosta sivistys- ja varhaiskasvatuslautakunnasta tu-lee sivistyslautakunta. Sivistyslautakunnan alaisiksi toiminnoiksi jäävät varhaiskasvatuspalvelut, pe-rusopetuspalvelut, lukiopalvelut sekä Vaasan kansalaisopisto Alma- ja Kuula-opistojen tarjoamat palvelut.

Kodin ja koulujen yhteistyötä lisätään aktiivisesti; varsinkin, jos joudutaan koronaviruspandemian vuoksi etäopetustilanteisiin kuten keväällä ja syksyllä 2020.

Ikäluokkien koko syntymävuoden mukaan

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
125	99	92	100	61	79	61	

Varhaiskasvatuksessa kotihoidon tuen menot on arvioitu syntyvyyden vähenemisen myötä laske-van. Lisäksi syntyvyyden väheneminen vähentää varhaiskasvatuspaikkojen tarvetta, mutta vasta elokuusta 2021, koska keväälle 2021 tulee luoda lisää varhaiskasvatuksen yksiköitä. Touhula-Laihian lopettamispäätös on vähentänyt käytettävissä olevia kunnallisia paikkoja. Näin ollen varhaiskasva-tukselle asetetut säästötavoitteet onnistuisivat vasta syksyn 2021 aikana, joka tulee olemaan haas-tavaa.

Alakoulujen yksiköissä oppilasmäärä alkavat laskemaan, suurimmat ikäluokat ovat siirtymässä ylä-koulun yksikköön ja sitä kautta myös lukioon.

Kouluikäisten kokonaismäärän arvio lukuvuoden alkaessa

2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
1005	1037	1062	1067	1048	1040	1006	885

	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	975 786	1 081 800	0	1 081 800	1 173 623	108,5 %	-91 823
Kulut	-15 274 048	-15 140 566	-610 000	-15 750 566	-16 317 697	103,6 %	567 131
Netto	-14 298 262	-14 058 766	-610 000	-14 668 766	-15 144 074	103,2 %	475 308
Ulkoinen							
	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	964 465	1 081 800	0	1 081 800	1 170 133	108,2 %	-88 333
Kulut	-12 974 148	-12 777 430	-610 000	-13 387 430	-13 885 239	103,7 %	497 809
Netto	-12 009 683	-11 695 630	-610 000	-12 305 630	-12 715 106	103,3 %	409 476
Sisäinen							
	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	11 321	0	0	0	3 490	***	-3 490
Kulut	-2 299 900	-2 363 136	0	-2 363 136	-2 432 458	102,9 %	69 322
Netto	-2 288 579	-2 363 136	0	-2 363 136	-2 428 968	102,8 %	65 832

Talouden toteuma 2021

Tehtäväalue: 4000 Varhaiskasvatus

Kustannuspaikat: Oravametsän ja Hulmin päiväkodit, Vallinmäen ja Rauhalan esiopetusta täydentävät varhaiskasvatusyksiköt, perhepäivähoito ja Pikkupeikko perhepäivähoidon varahoitoyksikkö, 2 vuoroa tarjoavaa ryhmäperhepäivähoidon varahoitoyksikköä. Kevään 2021 toimii 7 ryhmäperhepäivähoidon päiväyksikköä, syksystä vähemmän. Lasten kotihoidon tuki ja leikkitoiminta

Tilivelvollinen viranhaltija: Varhaiskasvatuksen johtaja, päiväkodin johtaja ja perhepäivähoidon ohjaaja

Tehtäväalueen toiminta-ajatus

Tehtävänä on järjestää varhaiskasvatuslain mukainen hoitopaikka alle kouluikäisille lapsille huomioiden lapsen yksilöllisyys ja erityistarpeet sekä mahdollistaa varhaisen puuttumisen. Varhaiskasvatuspaikan järjestelyaika on 4 kk ja työllistymistilanteissa 2 vk.

Varhaiskasvatusta toteutetaan 2019 päivitetyn Laihan kunnan varhaiskasvatussuunnitelman mukaan, joka pohjautuu valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan.

Tehtäväalueen tavoitteet määritellään sivistystoimen toimintastrategiassa (Hyvinvoivasta lapsesta osaavaksi nuoreksi, 2019–2023): laadukas kasvatus ja opetus; innostava kasvu- ja oppimisympäristö; fyysinen ja psyykinen hyvinvointi.

Tavoitteet 2021

- Varhaiskasvatuspaikkojen riittävyys keväällä 2021 ja väheneminen syksyllä
- Talouden tasapainottaminen jää syksyille 2021
- Tukitoimien tehostaminen / varhainen puuttuminen
- Liikunnallisten elämäntapojen vakiinnuttaminen varhaiskasvatusyksiköissä
- Kiusaamisen ehkäiseminen / positiivisen pedagogiikan vakiinnuttaminen arkeen
- Henkilöstötarpeen kartoitus keväällä ja syksyllä
- Henkilöstön jaksaminen haasteellisissa ryhmissä sekä organisaatiossa tapahtuvassa muutoksessa
- Varhaiskasvatuksen johtamisjärjestelmän uudistaminen toimielinmuutos huomioon ottaen

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2021

- Keväällä 2021 uusien hoitopaikkojen luominen uusille lapsille, tammikuussa 21 lasta on ilman paikkaa.
- Varhaiskasvatuksesta n. 90 lasta siirtyy esiopetukseen elokuussa 2021 / syntyvyyden lasku, jolloin ryhmäperhepäivähoidon yksiköitä lakkautetaan.
- Henkilöstölle järjestetään Nepsy-koulutusta lasten neuropsykiatristen haasteiden kohtaamisessa korona-avustuksen turvin.
- Opin liikkuen -hanketta jatketaan ja liikuntakoordinaattorin osa-aikaista toimea jatketaan liikuntakasvatuksen edistämiseksi. Lasten, perheiden ja henkilöstön liikunnan tehostaminen.
- Kiusaamisen vastaisen suunnitelman käyttöönotto koko varhaiskasvatuksessa jatkuu (sisältyy sivistystoimen toimintastrategiaan) sekä positiivisen pedagogiikan omaksumista vahvistetaan.
- Kevään 2021 aikana pyritään rekrytoimaan pätevää henkilöstöä tarpeen mukaan, vastaavasti syksyllä 2021 suunnitelma vakituisten ryhmäperhepäivähenkilöstön uudelleen sijoittamisesta.
- Varhaiskasvatuksessa alle 3-vuotiaiden lasten määrä on suuri, jolloin ryhmien muodostaminen haastavaa ja henkilöstöä kuormittavaa varsinkin ryhmäperhepäivähoidossa, syksyllä muutoksia ryhmien määrässä > kehityskeskustelut ja palaverit sekä neuvottelut ym. tuki em. muutoksessa.
- Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen esimiesten töitä järjestellään uudelleen osittain jo tammikuusta alkaen ja syksyllä yksiköiden ja esimiesten vähenemisen myötä edelleen.

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2021

- Yksi ryhmäperhepäivähoitoyksikkö lakkautettiin kesällä. Vakituinen henkilöstö sijoitettiin muihin yksiköihin.
- Ent. Touhulan päiväkodin tiloista vuokrattiin yksi päiväkotiryhmä kunnan käyttöön. Päiväkoti Veturin ryhmä avattiin tammikuussa 2021. Päiväkoti Veturissa avattiin myös esikouluryhmä elokuussa 2021.
- Henkilöstölle on järjestetty Nepsy-koulutusta
- Opin liikkuen -hanke jatkui aktiivisena. Lasten omatoiminen liikkuminen on lisääntynyt ja ohjattua toimintaa/ liikkumista on toteutettu kasvattajien toimesta säännöllisesti. Kasvattajat

ovat myös hankkeen kautta järjestettyjen liikunnallisten koulutusten myötä saaneet lisää ideoita ja materiaalia liikunnan toteuttamiseen ja lisäämiseen. Lasten ideat ja mielenkiinnon kohteet on myös otettu huomioon liikunnallisuutta toteutettaessa yksiköissä ja ryhmissä. Hankkeen myötä henkilöstö on lähtenyt aktiivisesti pohtimaan ja toteuttamaan liikunnan lisäämistä yksiköissä/ryhmissä. Uudet hankekauden käydyt koulutukset ovat mahdollistaneet uusia ideoita ja vinkkejä arjen liikunnan toteuttamiseen. Myös henkilöstön oma liikkuminen, jaksaminen ja hyvinvointiin panostaminen on lisääntynyt. Henkilöstölle on laadittu mm. erilaisia liikuntapasseja oman liikkumisen lisäämiseen tueksi. Lapsille on mahdollistettu eri lajikoikeudet yhteistyössä Laihian Lujan eri jaostojen kanssa. Tämän kautta Laihian tarjoamat erilaiset liikuntalajit ja -paikat ovat tulleet perheille entistä enemmän tutuiksi. Erilaiset liikunnalliset tapahtumat ovat myös mahdollistaneet perheiden yhdessä liikkumisen. Näiden myötä perheet ovat saaneet mahdollisuuden uusiin kokemuksiin ja elämyksiin. Tapahtumat ja lajikoikeudet ovat olleet ilmaisia ja tämän myötä on mahdollistettu kaikkien lasten osallistuminen ja lasten tasapuolinen kohtelu. Uudet liikunnalliset taidot ovat lapsilla kehittyneet ja monipuolistuneet. Ja tämä on näkynyt lapsissa pelkästään positiivisella tavalla. Nämä kaikki yhdessä ovat aktivoineet perheitä liikkumaan entistä enemmän yhdessä.

- Kiusaamisen vastainen suunnitelma on käytössä yksiköissä.
- Henkilöstöä on rekrytoitu tarpeen mukaan mm. päiväkotit Veturin myötä.
- Esimiesten työtehtäviä on jaoteltu uudelleen. Toiselle päiväkodin johtajalle lisättiin varhaiskasvatuksen johtajan työtehtäviä eläköitymisen johdosta. Elokuussa palkattiin määräaikainen perhepäivähoidon ohjaaja ryhmäperhepäivähoitoyksiköiden esimieheksi.
- Hoidon aloittaneita alle 3-vuotiaita lapsia on pyritty jakamaan tasaisesti ryhmäperhepäivähoidon ja perhepäivähoidon kesken.

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja

Tunnusluvut	TP 2018	TP 2019	TP2020	TP2021
Lapsia yhteensä vuoden lopussa	425	404	404	382
Päiväkodeissa 2-5 v	160	146	143	149
Pk:n esiopetus osap.hoito	70	59	69	69
Koulujen esiopetus osap.hoito				
leikkitoiminta syksy 2014 alk.	30	25	25	25
Ryhmäpph:ssa	75	106	102	86
Perheph:ssa	90	68	65	51
Kotihoidontuen piirissä olevia perheitä/ lapsia	160/225	139/177	124/159	116/136
Tunnusluvut	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021
Nettomenot	3 687 486	3 747 165	3 536 338	3 677 272
Nettomenot/lapsi/v				
- päiväkotit/2-5v (Oravametsä)	7 111	6 821	6 794	8 030
- ryhmäpph /päiväryhmät	7 432	7 070	6 083	8 669
- ryhmäpph/ vuoroyksiköt	8 529	8 513	8 042	10 983
- pph +vararyhmä	7 139	7 504	8 964	9 264

* Nettomenoa/ryhmäperhepäivähoidon lapsi on vaikea arvioida v. 2020 ja 2021, koska osa yksiköistä toimii vain osan vuotta.

4000	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	643 560	709 500	0	709 500	736 722	103,8 %	-27 222
Kulut	-4 179 898	-3 804 316	-460 000	-4 264 316	-4 413 993	103,5 %	149 677
Netto	-3 536 338	-3 094 816	-460 000	-3 554 816	-3 677 271	103,4 %	122 455
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	643 560	709 500	0	709 500	736 722	103,8 %	-27 222
Kulut	-3 882 623	-3 502 167	-460 000	-3 962 167	-4 096 753	103,4 %	134 586
Netto	-3 239 063	-2 792 667	-460 000	-3 252 667	-3 360 031	103,3 %	107 364
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-297 275	-302 149	0	-302 149	-317 240	105,0 %	15 091
Netto	-297 275	-302 149	0	-302 149	-317 240	105,0 %	15 091

Talouden toteuma 2021

Tammikuussa 2021 päiväkotia Veturiin perustettiin yksi varhaiskasvatuksen ryhmä, johon ei ollut budjetoitu rahaa. Kesällä 2021 ryhmäperhepäivähoitoyksiköitä pystyttiin sulkemaan vain yksi ryhmä, jolloin budjetoidut rahat ylittyivät. Lasten kotihoidon tuen menot ylittyivät jonkin verran.

Tehtäväalue: 4100 Esiopetus

Tilivelvollinen viranhaltija: Varhaiskasvatuksen johtaja ja päiväkodin johtaja

Tehtäväalueen toiminta-ajatus

Kunta on velvollinen järjestämään esiopetusta alueellaan asuville lapsille oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna ja oppivelvollisuuden alkamisvuonna pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä oleville lapsille. Esiopetus on perusopetuslain mukaista suunnitelmallista kasvatusta ja opetusta, jonka tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa heille elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja. Lisäksi tavoitteena on osana varhaiskasvatusta parantaa lasten oppimisedellytyksiä. Esiopetus ei ole koulua vaan oppimista leikin varjolla lapsen ehdoilla. Esiopetus on muuttunut velvoittavaksi 1.8.2015 alkaen. Opetus kestää 700 tuntia lukuvuodessa ja noudattaa perusopetuksen työpäiviä.

Tehtäväalueen tavoitteet määritellään sivistystoimen toimintastrategiassa (Hyvinvoivasta lapsesta osaavaksi nuoreksi, 2019–2023): laadukas kasvatusta ja opetus; innostava kasvu- ja oppimisympäristö; fyysinen ja psyykinen hyvinvointi.

Tavoitteet 2021

- Esiopetukseen osallistuvien lasten päivähoidon järjestäminen siten, että koulukuljetusten tarve ja kustannukset pysyvät edelleen vähäisinä
- Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen hallintomallin kehittäminen
- Neuropsykiatristen lasten oikea-aikainen tukeminen sekä periaatteista ja käytänteistä sopiminen
- Arvioinnin kehittäminen
- Sivistystoimen toimintaohjelman jalkauttaminen
- Toiminnallisten oppimismenetelmien vakiinnuttaminen esiopetuksessa sekä lasten osallisuuden sekä aktiivisuuden tukeminen
- Kulttuuri- ja lukutaitojen vahvistaminen esiopetuksessa
- Kiusaamisen vastainen suunnitelma aktiiviseen käyttöön

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2021

- Täydentävän varhaiskasvatuksen järjestäminen esiopetusyksikön yhteydessä, kunnan koulukuljetusoppaan päivittäminen
- Henkilökunnan kouluttaminen, ohjaus ja tuen antaminen
- Pilotointiin osallistuminen ja henkilökunnan osallistaminen kehittämiseen
- Varhaiskasvatuksen-alkuopetuksen lukuhankkeeseen osallistuminen
- Liikuntahankkeeseen osallistuminen

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2021

- Täydentävää varhaiskasvatusta on järjestetty Rauhalan, Veturin, Hulmin ja Vallinmäen esiopetuksessa. Isonkylän ja Perälän kouluissa on järjestetty leikkitoimintaa.
- Esiopetuksessa osallistuttu lukuhankkeeseen ja Opi liikkuen -hankkeeseen. Lisäksi esiopetuksen henkilöstölle on järjestetty Nepsy-koulutusta varhaiskasvatukselle ja perusopetukselle myönnetyn korona-avustuksen puitteissa.
- Arvioinnin pilotointiin on osallistuttu kahdessa esiopetusryhmässä.
- Syksyllä 2021 päiväkodinjohtaja on toiminut myös vs. varhaiskasvatuksen johtajana.

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja

Tunnusluvut	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021
Nettomenot	571 613	567 254	559 640	642 093
Esiopetuslapsia	125	113	125	120
Nettomeno/lapsi	4 573	5 020	4 477	5 351

4100	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	16 075	5 000	0	5 000	38 467	769,3 %	-33 467
Kulut	-575 715	-507 247	-130 000	-637 247	-680 560	106,8 %	43 313
Netto	-559 640	-502 247	-130 000	-632 247	-642 093	101,6 %	9 846
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	16 075	5 000	0	5 000	38 467	769,3 %	-33 467
Kulut	-497 853	-428 316	-130 000	-558 316	-596 404	106,8 %	38 088
Netto	-481 778	-423 316	-130 000	-553 316	-557 937	100,8 %	4 621
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-77 862	-78 931	0	-78 931	-84 156	106,6 %	5 225
Netto	-77 862	-78 931	0	-78 931	-84 156	106,6 %	5 225

Talouden toteuma 2021

Esiopetuksen talousarvio on pysynyt lähes arvioidussa suunnitelmassa (toteuma 101,6 %). Syksyllä 2021 Rauhalan koulun toisen esiopetusryhmän tilat vapautettiin koulun käyttöön ja esiopetusryhmä siirtyi Päiväkoti Veturiin Jarrumiehentielle. Lisäksi elokuusta 2021 alkaen Laihian kunnassa alkoi 5-vuotiaiden lasten 2-vuotinen esiopetuskokeilu Opetus- ja Kulttuuriministeriön päätöksellä. Opetus- ja kulttuuriministeriö valitsi järjestämispaikaksi Hulmin päiväkodin, jonne valikoitui 6 vuonna 2016 syntynyttä lasta.

Tehtäväalue: 4200 Perusopetus

Kustannuspaikat: Koulutoimen hallinto, Hulmin, Isonkylän, Kirkonkylän, Rauhalan, Kylänpään ja Perälän yksiköt, pienluokat 1-6 yhteensä neljä, pienluokka 1-9, pienluokat 7-9 yhteensä kaksi, JOPO-luokka, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta, yläkoulu sekä yhteispalvelut

Tilivelvollinen viranhaltija: Sivistys- ja vapaa-ajanjohtaja, johtava rehtori, virka-apulaisrehtorit

Tehtäväalueen toiminta-ajatus

Järjestää perusopetuslain mukaisesti opetusta oppivelvollisuusikäisille. Tehtäväalueen tavoitteet määritellään sivistustoimen toimintaohjelmassa (Hyvinvoivasta lapsesta osaavaksi nuoreksi, 2019–

2023): laadukas kasvatus ja opetus; innostava kasvu- ja oppimisympäristö; fyysinen ja psyykinen hyvinvointi.

Laihian kunta on päättänyt järjestää perusopetuslain mukaista aamu- ja iltapäivätoimintaa kunnassa toimivien koulujen ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille sekä muiden vuosiluokkien osalta 17 §:n 2 momentissa tarkoitetuille oppilaille.

Tavoitteet 2021

- Koulukuljetusperiaatteiden selkiyttäminen kuljetusoppaan päivittämisen kautta. Koulukuljetusten taloudellisuuden kehittäminen turvallisuutta unohtamatta.
- TVT-laitteiden päivittäminen ja hankinta sekä niihin liittyvän pedagogisen osaamisen vahvistaminen
- Yhtenäiskoulun hallintomallin kehittäminen ja arviointi (taustalla toimielinmuutos)
- Riittävä oppimisen ja koulunkäynnin tuki
- Oppilashuollon vahvistaminen
- Oppilaan ohjauksen vahvistaminen (oppivelvollisuusiän nostaminen) ja kehittäminen
- Talouden tasapainottaminen suhteessa tavoitteisiin
- AP/IP-toiminnan tarkastelu ja kehittäminen
- Liikuntaluokkatoiminnan kehittäminen ja vakiinnuttaminen yläkoulussa

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2021

- Koulukuljetusoppaan päivitys ja kuljetusreittien kilpailutus
- Talousarviossa on varattu resursseja laitteiden hankintaan ja päivittämiseen
- Aktiivinen ohjausryhmä JOPO-luokan taustalla
- Psykologivirkojen täyttäminen
- Oppilaanohjausresurssien tarkastelu ja toimintamallien päivittäminen
- Henkilöstön kouluttaminen, vastuuttaminen, osallistaminen kehittämistyöhön
- Aktiivinen avustusten ja hankkeiden hakumenettely
- Opetushenkilöstön aktiivinen kouluttaminen oppimisen ja koulunkäynnin tuen tehtäviin
- AP/IP-toiminnan osittaisen ulkoistamisen selvittäminen
- Ensimmäisen liikuntaluokkalukuvuoden kokemusten analysointi ja niiden pohjalta johtopäätösten tekeminen. Suomen Olympiakomitean ”Kasva Urheilijaksi” -kirjan, jonka jokainen liikuntaluokkalainen saa, hyödyntäminen koko kouluyhteisössä.

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2021

- Koulukuljetusoppas on päivitetty ja se toimii.
- TVT-laitteita on saatu päivitettyä tarpeen mukaisesti ja digitutorit ovat kouluttaneet uusia opettajia Laihian ohjelmien käytössä.
- Yhtenäiskoulun hallintomallin kehittäminen on vielä kesken.
- Koulunkäynnin tuki toimii edelleen entisellään ja yhteistyötä hyvinvointialueen kuntayhtymän kanssa kehitetään.
- Oppilaanohjausta on saatavilla riittävästi.
- Taloudellisesti ei pysytty tavoitteessa.
- AP/IP-toiminta on jatkunut entisellään.
- Liikuntaluokan toimintasuunnitelma on hyväksytty sivistyslautakunnassa.

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja

Tunnusluvut	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Nettomenot	-8 598 516	-8 567 908	-8 622 057	8 892 927	9 209 345
Oppilaat	1 005	1 041	1 059	1 087	1 085
Oppitunteja (vvk)	1 792	2 089	2 022	2 245	2 049
Kustannus €/oppilas	8 556	8 230	8 090	8 181	8 488
Oppitunteja/oppilas	1,78	1,84	1,9	2,06	1,89

4200	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	283 394	322 000	0	322 000	359 196	111,6 %	-37 196
Kulut	-8 905 452	-9 214 927	0	-9 214 927	-9 568 541	103,8 %	353 614
Netto	-8 622 058	-8 892 927	0	-8 892 927	-9 209 345	103,6 %	316 418

Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	272 438	322 000	0	322 000	356 709	110,8 %	-34 709
Kulut	-7 196 325	-7 444 955	0	-7 444 955	-7 759 981	104,2 %	315 026
Netto	-6 923 887	-7 122 955	0	-7 122 955	-7 403 272	103,9 %	280 317

Sisäinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	10 956	0	0	0	2 487	***	-2 487
Kulut	-1 709 127	-1 769 972	0	-1 769 972	-1 808 560	102,2 %	38 588
Netto	-1 698 171	-1 769 972	0	-1 769 972	-1 806 073	102,0 %	36 101

Talouden toteuma 2021

Perusopetuksen budjetti ylittyi n. 3,6 %. Suurimmat ylitykset ovat toimisto- ja asiantuntijapalveluissa sekä matkustus- ja kuljetuspalveluissa. Korona-ajan koulujen sulun vuoksi vuoden 2020 kuljetuskustannukset jäivät alhaisiksi ja todennäköisesti tähän verraten ne on alibudjetoitu vuodelle 2021. Asiantuntijapalveluiden ostot ovat ylittyneet lähes 100 000 eurolla, mutta tähän on saatu valtion koronatukea.

Tehtäväalue: 4300 Toisen asteen koulutus

Kustannuspaikat: Lukio

Tilivelvollinen viranhaltija: Lukion rehtori ja sivistys- ja vapaa-ajanjohtaja

Tehtäväalueen toiminta-ajatus

Laihian lukio antaa lukiolain (21.8.1998/629) mukaista opetusta. Laihian lukio toimii tasokkaana yleislukiona, joka mahdollistaa jatko-opinnot yliopistoihin ja ammattikorkeakouluihin ja muihin kolmannen asteen oppilaitoksiin. Lukio on kurssimuotoinen ja luokaton joustavuutta ja ajankohtaisuutta korostaen. Toiminta määräytyy lukiolain ja -asetuksen mukaisena, lukuvuosittain lukion johtokunnan hyväksymän työ- ja toimintasuunnitelman mukaan.

Tavoitteet 2021

- Lukio antaa hyvät valmiudet ylioppilastutkinnon suorittamiseen.
- Kansainvälisyyskasvatusta kehitetään ja vahvistetaan.
- Lukio kehittää yliopisto- ja korkeakoulu yhteistyötä ja työelämään tutustumista. Yhteistyökursseja tarjotaan Vaasan yliopiston kanssa. Työelämään tutustumisesta järjestetään mm. yrittäjävierailuja. Tavoitteena on sujuvampi siirtyminen korkeakouluopintoihin ja työelämään.
- LOPS 2021 käyttöön uusilla opiskelijoilla. Sen myötä laaja-alainen osaaminen korostuu.
- Hyvinvoinnin vahvistaminen ja opiskelijan tukeminen jaksamisessa.

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2021

- Kattava, monipuolinen kurssitarjonta lukiolaisten käytössä. Opiskelijoita kannustetaan opiskelemaan laajemmin kuin mitä lukiolaki edellyttää.
- Erasmus-hanke käynnistyy. Opintomatka ulkomaille toteutetaan epidemian tuoman tauon jälkeen.
- Vaasan yliopiston tutustumiskursseja tarjotaan lukion opiskelijoille. Tutustumiskäyntejä tehdään yliopistoihin ja ammattikorkeakouluihin. Lukiossa vierailee jatkokoulutuspaikkojen edustajia esitelmöimässä. Työelämän asiantuntijoita vierailee koulussa.
- Laaja-alaista osaamista vahvistetaan lukion opetuksessa ja Erasmus-hankkeessa.
- Liikkuva opiskelu -hankkeen toiminnot jatkuvat.

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2021

- Kurssitarjonta/Opetustarjonta on toteutunut suunnitellun mukaisesti. Opiskelijat ovat hyödyntäneet hyvin tarjottuja valinnaisia, paikallisia kursseja/opintojaksoja.
- Erasmus-hankkeen ensimmäiset valmistavat vierailut toteutuivat joulukuun alussa.
- Yliopiston tutustumiskursseja on suoritettu usealla eri vuositasolla. Vaasan yliopiston fyysisen kurssikokonaisuuden opiskeluun osallistuu 10 opiskelijaa. Tutustumiskäyntejä ei ole voitu koronatilanteen vuoksi järjestää kuin virtuaalisesti. Uusia yhteistyömuotoja on alettu suunnitella Vaasan yliopiston kauppätieteiden kanssa.
- Laaja-alaisen osaamisen vahvistaminen toteutuu LOPS 2021 mukaisen opetuksen puitteissa.
- Liikkuva opiskelu -hankkeen toimintoja on pystytty toteuttamaan epidemiasta huolimatta.

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja / lukiokoulutus

Tunnusluvut	TA 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Nettomenot	-937 693	-954 460	-954 842	-1 019 317
Opiskelijat	127	144	145	147
Kurssit (vvk)	196	195	200	196
Kustannus €/oppilas	7 383	6 628	6 585	6 934

4300	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	26 441	38 400	0	38 400	33 438	***	4 962
Kulut	-980 900	-993 242	-20 000	-1 013 242	-1 052 754	103,9 %	39 512
Netto	-954 459	-954 842	-20 000	-974 842	-1 019 316	104,6 %	44 474

Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	26 076	38 400	0	38 400	32 435	***	5 965
Kulut	-845 366	-853 112	-20 000	-873 112	-907 439	103,9 %	34 327
Netto	-819 290	-814 712	-20 000	-834 712	-875 004	104,8 %	40 292

Sisäinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	365	0	0	0	1 003	***	-1 003
Kulut	-135 534	-140 130	0	-140 130	-145 315	103,7 %	5 185
Netto	-135 169	-140 130	0	-140 130	-144 312	103,0 %	4 182

Talouden toteuma 2021

Oppivelvollisuuden laajentamisen myötä tullut opetuksen maksuttomuus on aiheuttanut oppikirjamateriaalien ja opiskelijoille käytössä olevien tietokoneiden osalta merkittäviä lisäkustannuksia, jotka ovat etenkin aloitusvaiheessa suuremmat kuin valtiolta saatava rahoitus.

Tehtäväalue: 4400 Aikuiskoulutus

Kustannuspaikat: Vaasan kansalaisopisto Alma ja Kuula-opisto

Tilivelvollinen viranhaltija: Vaasan kansalaisopisto Alman rehtori sekä sivistys- ja vapaa-ajanjohtaja

Tehtäväalueen toiminta-ajatus

Vaasan kansalaisopisto Alma ja Kuula-opisto tarjoavat vapaan sivistystyön palveluja Laihian asukkailla. Opistojen kursseille voi kuitenkin ilmoittautua yli kuntarajojen. Laihian kunta ostaa taiteen perusopetuksen musiikin (instrumentit) sekä tanssin opetuksen osalta Vaasan kaupungin Kuula-

opistolta. Vaasan kaupunki on vahvistanut musiikin opetuksen opetussuunnitelman, jota noudatetaan Laihian sivutoimipisteessä.

Tavoitteet 2021

- Monipuolisuus ja taloudellisuus
- Kurssien sisällöt vastaavat kysyntää

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2021

- Hyvä yhteistyö toiminnassa
- Tarkoituksenmukaiset toimitilat
- Uusien kurssien suunnittelu kuntalaisia kuullen ja osallistaen

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2021

- Kurseja on ollut tarjolla monipuolisesti.
- Kurssien sisällöt ovat vastanneet kysyntää.

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja

Tunnusluvut	TA 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Nettomenot	-215 843	-231 813	-223 555	204 523
Kustannus €/asukas	26,91	28,98	27,87	25,57
Kurssien määrä Laihialla	115	115	120	115
Opetustunnit Laihialla	2 850	2 800	2 870	2547,37

4400	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-231 813	-223 555	0	-223 555	-204 523	91,5 %	-19 032
Netto	-231 813	-223 555	0	-223 555	-204 523	91,5 %	-19 032
Ulkoinen							
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-217 556	-223 555	0	-223 555	-198 048	88,6 %	-25 507
Netto	-217 556	-223 555	0	-223 555	-198 048	88,6 %	-25 507
Sisäinen							
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-14 257	0	0	0	-6 475	***	6 475
Netto	-14 257	0	0	0	-6 475	***	6 475

Talouden toteuma 2021

Tehtäväalue: 4500 Kirjasto- ja kulttuuritoimi

Tilivelvollinen viranhaltija: Kirjastotoimenjohtaja

Tehtäväalueen toiminta-ajatus

Kirjasto- ja kulttuuritoimen lakisääteisenä tehtävänä on edistää lukemisen, kirjallisuuden, kulttuurin ja taiteen harrastamista ja niihin liittyvää kansalaistoimintaa. Kirjasto tarjoaa pääsyn monipuolisiin ja uudistuviin aineistoihin, ohjaa ja tukee tiedonhankintaa sekä tarjoaa tiloja oppimiseen. Kulttuuritoimi edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja paikallisidentiteetin kehittämistä tukevaa toimintaa.

Tavoitteet 2021

- Mahdollistetaan kirjaston käyttö omatoimisesti normaalin palveluajan ulkopuolella.
- Varustetaan kirjastoaineisto uuden kirjastoautomaation vaatimin RFID-tunnistein.
- Osallistutaan Eepos-kirjastojen kehittämishankkeisiin.
- Tuetaan erityisesti 0–8-vuotiaiden lukuharrastusta.
- Uudistetaan kulttuuriavustusten myöntämisperusteet ja hakuajat.
- Järjestetään Nuukuuren viikon lisäksi 3–4 matalan kynnyksen kulttuuritapahtumaa.

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2021

- Omatoimijärjestelmä asennetaan kirjastotilojen saneerauksen yhteydessä.
- Aineiston RFID-tarroitus aloitetaan lasten ja nuorten osaston aineistosta.
- Henkilökunta toimii aktiivisesti Eepoksen eri työryhmissä.
- Osallistutaan varhaiskasvatuksen, esi- ja alkuopetuksen hankkeeseen, jonka tavoitteena on lukemisen kulttuurin ja lukutaidon vahvistaminen osana lapsen oppimista ja vapaa-aikaa.
- Kulttuuriyöryhmä kokoontuu säännöllisesti.
- Tapahtumia järjestetään yhteistyössä Eepos-kirjastojen, kolmannen sektorin sekä sivistys- ja vapaa-aikatointien kanssa.

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2021

- Kirjaston omatoimijärjestelmä otettiin käyttöön 22.11.2021.
- Suurin osa pääkirjaston aineistosta saatiin varustettua uuden kirjastoautomaation vaatimin RFID-tunnistein.
- Kirjaston henkilökunta osallistui alle kouluikäisille suunnattuun Satusirkus-hankkeeseen ja Eepoksen uusien markkinointivideoiden suunnitteluun osana asiakasviestinnän kehittämishanketta.
- Kaksi kirjastovirkailija jatkoi varhaiskasvatuksen, esi- ja alkuopetuksen hankkeessa, jonka tavoitteena on lukemisen kulttuurin ja lukutaidon vahvistaminen osana lapsen oppimista ja vapaa-aikaa.
- Kulttuuriavustusten myöntämisperusteiden ja hakuaikojen uudistaminen siirrettiin kunnan organisaatiomuutoksen vuoksi vuodelle 2022.
- Kulttuuriyöryhmä kokoontui kuusi kertaa vuoden aikana.
- Nuukuuren viikon lisäksi järjestettiin 5 kulttuuritapahtumaa lapsille (piirustuskilpailu, käden-taitonäyttely, kahden ammattilaisteatterin esitys 6 päiväkotijäsenille ja kouluryhmälle, Soturikissatapahtuma kirjastossa) ja viisi aikuisille (jazzkonsertti, matka kesäteatteriin, Laihia soi -konsertti, Korsholman musiikkifestivaalin konsertti, Lottien 100-vuotismuistojuhla). Kaikki tapahtumat järjestettiin yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

4500	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	6 316	6 900	0	6 900	5 800	84,1 %	1 100
Kulut	-400 270	-397 279	0	-397 279	-397 326	100,0 %	47
Netto	-393 954	-390 379	0	-390 379	-391 526	100,3 %	1 147
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	6 316	6 900	0	6 900	5 800	84,1 %	1 100
Kulut	-334 425	-325 325	0	-325 325	-326 614	100,4 %	1 289
Netto	-328 109	-318 425	0	-318 425	-320 814	100,8 %	2 389
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-65 845	-71 954	0	-71 954	-70 712	98,3 %	-1 242
Netto	-65 845	-71 954	0	-71 954	-70 712	98,3 %	-1 242

Talouden toteuma 2021

Kirjastosalin saneerauksen vuoksi kirjasto joutui siirtymään väistötiloihin kolmeksi kuukaudeksi, mistä aiheutui ylimääräisiä kuluja (muuttolaatikoiden vuokra, muuttopalveluiden ostot). Väistötiloissa palveltiin asiakkaita pienimuotoisesti lainaamalla palautettuja kirjoja ja seutuaineistoa ja tarjoamalla kopiointi- ja tulostuspalveluita. Tulot jäivät kuitenkin vähäiseksi, sillä koronaepidemia vähensi kirjaston käyttöä myös silloin, kun kirjasto oli normaalisti auki. Henkilökunta osallistui ainoastaan etäkoulutuksiin, joten koulutus- ja matkustuskuluja ei syntynyt.

Vapaa-aikalautakunta

Tehtäväalueet: Liikuntatoimi, Nuorisotoimi

Kustannuspaikat: Liikuntatyö, uimahalli, monitoimihalli, nuorisotyö, leikkipaikat, nuorisovaltuusto

Esittelijä: Vapaa-aikapäällikkö

Toiminta-ajatus

Vapaa-aikalautakunta toimii liikunnan ja nuorisotyön asiantuntijalautakuntana liikuntalain 390/2015 ja nuorisolain 1285/2016 mukaisesti. Lautakunta koordinoi ja kehittää toimialansa toimintaa kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi ja hyvinvointipalveluiden tuottamiseksi kuntalaisille. Vapaa-aikalautakunta toimii yhteistyössä muiden lautakuntien, hallintokuntien, yhdistysten ja järjestöjen sekä alueellisten toimijoiden kanssa kunnan strategian mukaisesti.

	TP 2020	TA 2021	talousarvio- muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma- %	poikkeama
Tuotot	142 033	176 980	0	176 980	161 017	91,0 %	15 963
Kulut	-963 415	-1 024 687	0	-1 024 687	-1 037 573	101,3 %	12 886
Netto	-821 382	-847 707	0	-847 707	-876 556	103,4 %	28 849
Ulkoinen							
	TP 2020	TA 2021	talousarvio- muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma- %	poikkeama
Tuotot	134 998	169 200	0	169 200	148 407	87,7 %	20 793
Kulut	-574 989	-609 367	0	-609 367	-587 066	96,3 %	-22 301
Netto	-439 991	-440 167	0	-440 167	-438 659	99,7 %	-1 508
Sisäinen							
	TP 2020	TA 2021	talousarvio- muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma- %	poikkeama
Tuotot	7 035	7 780	0	7 780	12 610	162,1 %	-4 830
Kulut	-388 426	-415 320	0	-415 320	-450 507	108,5 %	35 187
Netto	-381 391	-407 540	0	-407 540	-437 897	107,4 %	30 357

Tehtäväalue: 4700 Liikuntatoimi

Tilivelvollinen viranhaltija: Vapaa-aikapäällikkö

Tehtäväalueen toiminta-ajatus

Liikuntatoimen tavoitteena on edistää eri väestöryhmien mahdollisuuksia liikkua ja harrastaa liikuntaa sekä kehittää liikunnan kansalaistoimintaa yhteistyössä paikallisten seurojen, järjestöjen, yhteisöjen, kunnan muiden toimijoiden sekä lähikuntien kanssa. Tavoitteena on kaikenikäisten kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä hyvä fyysinen toimintakyky.

Tavoitteet 2021

- Liikuntapoliittinen ohjelma
- Monialaisyhteistyön organisointi
- Kuntalaisten liikunta-aktiivisuus

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2021

- Liikuntapoliittisen ohjelman päivitys
- Säännölliset liikuntaseurojen ja yhdistysten kokoukset
- Liikunnan edistämisen poikkihallinnollinen työryhmä
- Asiakaspalautekyselyt
- Liikunta-aktiivisuuden raportointi

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2021

- Liikuntapoliittinen ohjelma on valmisteluvaiheessa.
- Liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteistyö on koronan rajoittamana säännöllistä.
- Liikunnan edistämisen poikkihallinnollisen työryhmän toiminta on käynnistynyt, mukana myös vaikuttamistoimielinten edustus.
- Asiakaspalautekysely on toteutettu, mutta vastaajamäärä jäi vähäiseksi.
- Liikunta-aktiivisuuden raportointi ei kattavien seurantatietojen puuttumisen vuoksi ole tois-
taiseksi mahdollista.

4700	TP 2020	TA 2021	talousarvio- muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma- %	poikkeama
Tuotot	111 630	147 080	0	147 080	128 940	87,7 %	18 140
Kulut	-769 557	-838 079	0	-838 079	-871 743	104,0 %	33 664
Netto	-657 927	-690 999	0	-690 999	-742 803	107,5 %	51 804
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio- muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma- %	poikkeama
Tuotot	104 595	139 300	0	139 300	116 330	83,5 %	22 970
Kulut	-401 079	-443 416	0	-443 416	-442 210	99,7 %	-1 206
Netto	-296 484	-304 116	0	-304 116	-325 880	107,2 %	21 764
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio- muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma- %	poikkeama
Tuotot	7 035	7 780	0	7 780	12 610	162,1 %	-4 830
Kulut	-368 478	-394 663	0	-394 663	-429 533	108,8 %	34 870
Netto	-361 443	-386 883	0	-386 883	-416 923	107,8 %	30 040

Talouden toteuma 2021

Talousarvio ylittyi suunnitellusta tuottojen alittumisen ja menojen ylittymisen vuoksi. Koronapandemia aiheutti toiminnan muutoksia ja supistuksia. Liikunta-alueiden ja -paikkojen kunnossapito ja kehittäminen edellyttävät tarvikkeita ja kalustoa, lisäksi henkilöstöresurssit ovat riittämättömät tarpeisiin nähden.

Tehtäväalue: 4800 Nuorisotoimi

Tilivelvollinen viranhaltija: Vapaa-aikapäällikkö

Tehtäväalueen toiminta-ajatus

Nuorisotoimen tavoitteena on tukea alle 29-vuotiaiden nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten osallisuutta, yhdenvertaisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa. Tavoitteiden toteutumiseksi nuorisotoimi toimii monialaisyhteistyössä kunnan, alueellisten sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa hänet sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään yhteistyössä nuoren kanssa hänen itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaa.

Tavoitteet 2021

- Nuorten osallisuus
- Ohjaamo-toiminnan käynnistäminen

- Monialaisyhteistyön tiivistäminen

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2021:

- Nuorisovaltuuston aktiivisuus ja nuorten edustus työryhmissä
- Avoimen toiminnan lisäksi virtuaalisen toimintatilan käytön lisääminen
- Nuorisolain mukaisen monialaisverkoston toiminta

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2021

- Nuorisovaltuuston edustajat on nimetty lautakuntiin, maakunnan nuorisovaltuustoon ja YHYRES- yhdistyksen nuorisosaostoon.
- Virtuaalisen Discordin käyttö on vähäistä.
- Nuorisolain mukaisen YHDESSÄ-ryhmän toiminta on säännöllistä, ryhmä teki kunnanhallitukselle esityksen kesätyötakuun toteuttamisesta.

4800	TP 2020	TA 2021	talousarvio- muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma- %	poikkeama
Tuotot	30 403	29 900	0	29 900	32 077	107,3 %	-2 177
Kulut	-193 858	-186 608	0	-186 608	-165 830	88,9 %	-20 778
Netto	-163 455	-156 708	0	-156 708	-133 753	85,4 %	-22 955
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio- muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma- %	poikkeama
Tuotot	30 403	29 900	0	29 900	32 077	107,3 %	-2 177
Kulut	-173 910	-165 951	0	-165 951	-144 856	87,3 %	-21 095
Netto	-143 507	-136 051	0	-136 051	-112 779	82,9 %	-23 272
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio- muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma- %	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-19 948	-20 657	0	-20 657	-20 974	101,5 %	317
Netto	-19 948	-20 657	0	-20 657	-20 974	101,5 %	317

Talouden toteuma 2021

Talousarvio alittui suunnitellusta. Koronapandemia aiheutti supistuksia toimintaan, avoin toiminta supistui sekä rajoitusten että kävijämäärän vähenemisen vuoksi. Retkiä ja muita tapahtumia kyettiin järjestämään vähemmän. Nuorisotyössä on talouden tasapainottamistoimiin liittyneen henkilöstöresurssin vähentämisen jälkeen vain yksi työntekijä etsivän nuorisotyön lisäksi.

Tekninen lautakunta

Tehtäväalueet: Tekninen toimi, tilahallinta, liikennealueet, yleiset alueet, jätehuolto, liikenneolot, pelastustoimi, vesihuoltolaitos

Esittelijä: Tekninen johtaja

Lautakunnan toiminta-ajatus

Tuotetaan kiinteistöihin, liikennealueisiin, yleisiin alueisiin, jätehuoltoon ja vesihuoltolaitokseen liittyviä palveluja kuntalaisille mahdollisimman kustannustehokkaasti ja laadukkaasti.

Tekninen lautakunta pyrkii kehittämään toimintaansa kunnan strategian mukaisesti siten, että voidaan vastata kuntalaisten, yrittäjien ja kolmannen sektorin lisääntyvän aktiivisuuden mukanaan tuomiin uusiin vaatimuksiin kunnan infran kunnosta ja laajuudesta huomioiden kunnan taloudellisten resurssien puitteet. Kehitetään teknisen osaston toimintaa vastaamaan soten aiheuttamien muutosten huomioon ottamista jo ennakoimalla.

Teknisen lautakunnan ja rakennus- ja ympäristölautakunnan yhdistäminen yhdeksi lautakunnaksi 1.6.2021 alkaen vaikuttaa omalta osaltaan myös yhdistyvien lautakuntien työskentelyyn alkuvuodesta sekä uuden lautakunnan työhön loppuvuodesta.

	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	4 873 476	4 714 531	0	4 714 531	4 861 468	103,1 %	-146 937
Kulut	-5 199 259	-5 258 866	0	-5 258 866	-5 410 541	102,9 %	151 675
Netto	-325 783	-544 335	0	-544 335	-549 073	100,9 %	4 738
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	1 958 805	1 706 855	0	1 706 855	1 739 124	101,9 %	-32 269
Kulut	-5 028 520	-5 090 073	0	-5 090 073	-5 234 056	102,8 %	143 983
Netto	-3 069 715	-3 383 218	0	-3 383 218	-3 494 932	103,3 %	111 714
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	2 908 771	3 007 676	0	3 007 676	3 099 178	103,0 %	-91 502
Kulut	-116 931	-110 421	0	-110 421	-102 941	93,2 %	-7 480
Netto	2 791 840	2 897 255	0	2 897 255	2 996 237	103,4 %	-98 982

Tehtäväalue: 5100 Tekninen toimi

Tilivelvollinen viranhaltija: Tekninen johtaja

Tehtäväalueen toiminta-ajatus

Tavoitteena on tarjota mahdollisimman laadukasta ja kustannustehokasta palvelua kuntalaisille sekä kunnan eri toimialoille. Tehtävänä on päätöksentekoon liittyvien asioiden valmistelu, toiminnan johtaminen, kesäpestin järjestäminen sekä suunnittelu, rakennuttaminen ja rakentaminen. Pienemmät hankkeet suunnitellaan ja rakennetaan omana työnä. Pääosa suunnittelusta ja rakentamisesta ostetaan.

Tavoitteet 2021

- pitää palvelun taso vähintään nykyisellä tasolla
- talousarvion pitävyys
- sairauspoissaolosten vähentäminen ja työhyvinvoinnista huolehtiminen

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2021

- Tehostaa entisestään toimintaa. Töiden uudelleenjärjestelyt ja henkilöstön kouluttaminen uusiin tehtäviin
- Toteutuman seurannan ottaminen jatkuvaksi toiminnaksi. Työsuunnittelun tehostaminen
- Varhainen puuttuminen havaittuihin epäkohtiin sekä ongelmiin kaikilla organisaation tasoilla

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2021

- Palvelun taso pystyttiin pitämään vähintäänkin nykyisellä tasolla koronatilanteen asettamien haasteiden keskelläkin huolimatta resurssien vähyydestä.
- Toiminta pysyi lähes talousarvion raameissa voimakkaasti kohonneista materiaalikustannuksista huolimatta.
- Pitkäaikaiset sairauspoissaolot vähenivät. Työhyvinvointiin on panostettu lähinnä parantamalla esimiestyötä.

5100	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	4 131	0	0	0	-95	***	95
Kulut	-260 081	-258 421	0	-258 421	-256 719	99,3 %	-1 702
Netto	-255 950	-258 421	0	-258 421	-256 814	99,4 %	-1 607
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	4 131	0	0	0	-95	***	95
Kulut	-244 476	-242 083	0	-242 083	-240 764	99,5 %	-1 319
Netto	-240 345	-242 083	0	-242 083	-240 859	99,5 %	-1 224
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-15 605	-16 338	0	-16 338	-15 955	97,7 %	-383
Netto	-15 605	-16 338	0	-16 338	-15 955	97,7 %	-383

Talouden toteuma 2021

Toteutui talousarvion mukaisesti.

Tehtäväalue: 5200 Tilahallinta

Tilivelvollinen viranhaltija: Kiinteistöpäällikkö

Tehtäväalueen toiminta-ajatus

Ylläpidetään kiinteistöjä kustannustehokkaasti ja tarjoten käyttäjille mahdollisimman terveelliset ja viihtyisät työskentelyolosuhteet ennakoiden korjaustarpeet.

Tavoitteet 2021

- Kustannusten hallinta ja energiansäästön toteutuminen
- Käyttäjillä terveelliset olosuhteet
- Tilojen vuokraustaso (sisäinen/ulkoinen) 100 %
- Kiinteistöjen PTS laadinta 5–10 vuodelle

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2021

Kulujen systemaattinen seuraaminen

- Energiankulutuksen (kaikkien kulujen) tarkka seuranta ja muutoksiin reagointi
- Ennakoiva kiinteistöhoito ja korjaustarpeiden havaitseminen. Nopea ja ammattitaitoinen ongelmiin reagointi

- Olosuhteiden seuraaminen siten, että piilossa olevat riskirakenteet tai ongelmat havaitaan riittävän ajoissa
- Tiedottaminen osaksi jokapäiväistä työtä ja eri tiedotusvälineiden käyttöönoton kehittäminen

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2021

- Käyttömenojen seuranta arvioidaan kuukausitasolla, nykyisin vuosikorjausten toteuttaminen suurimmaksi osalta kesäaikana ei vääristä enää koko vuoden menojen arviointia. Viime vuosina aiempien vuosien suuret investoinnit ovat pienentäneet ennalta-arvaamattomia vesivahinkoja tms., jolloin menokehitystä pystytään nykyään seuraamaan herkemmin.
- Sähkön ja lämmityksen osalta kuluja seurataan kuukausitasolla, muutoksiin pystytään aiempaa nopeammin puuttumaan ja näin ollen menot pysyvät hallittuina, mikäli energian hintoihin ei tule muutoksia. Vesimittareissa on vuotohäilytyksiä suurimmissa kiinteistöissä, jolloin mahdolliset vesivahingot tai vesikalusteiden vuodot pystytään aiempaa nopeammin havainnoimaan.
- Organisaatiomuutokset ja muutokset henkilöstössä eivät mahdollista korjaustarpeiden havainnointia tai ennakoivaa kiinteistöhoitoa.
- Kaikkiin käyttäjiltä saapuneisiin vikailmoituksiin puututaan 1–3 vuorokauden kuluessa.
- Ongelmia kartoitetaan jatkuvasti, tiivis yhteistyö työterveyshuollon, kouluterveydenhoitajien ja työsuojelun kanssa auttaa ongelmiin puuttumisessa heti, kun niitä havaitaan.
- Tiedottamisen mahdollisuuksia kehitetään, käyttäjille vikailmoituksiin vastataan 1–3 vrk kuluessa ilmoituksen saapumisesta, ilmoitus sähköpostilla.

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja

Tunnusluvut	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Kulut	2 787 094	2 433 868	2 550 768	2 668 896
Kunnossapidettävät tilat, Htm ²	36 080	30 215	29 385	29 385
Energiaa säästävien investointien määrä	3	4	2	2
Ylläpitokustannukset, euroa/Hm ² /a	77,24	80,55	86,80	90,82

5200	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	3 488 200	3 471 311	0	3 471 311	3 526 920	101,6 %	-55 609
Kulut	-2 433 868	-2 550 768	0	-2 550 768	-2 671 843	104,7 %	121 075
Netto	1 054 332	920 543	0	920 543	855 077	92,9 %	65 466
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	644 399	523 855	0	523 855	485 780	92,7 %	38 075
Kulut	-2 367 648	-2 475 200	0	-2 475 200	-2 611 836	105,5 %	136 636
Netto	-1 723 249	-1 951 345	0	-1 951 345	-2 126 056	109,0 %	174 711
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	2 843 801	2 947 456	0	2 947 456	3 041 140	103,2 %	-93 684
Kulut	-66 220	-75 568	0	-75 568	-60 007	79,4 %	-15 561
Netto	2 777 581	2 871 888	0	2 871 888	2 981 133	103,8 %	-109 245

Talouden toteuma 2021

Sähkön hinnannousu joulukuussa aiheutti talousarvion ylityksen 77 000 euroa. Talven lämmitystarve oli aiempia vuosia keskimääräisesti 9 % suurempi, lämmityskulujen ylitys oli 15 000 euroa. Runsasluminen talvi sekä alkua- että loppuvuodesta ja kohonneet kustannukset aurauksen tuntiveiloituksessa nostivat auraukkuja edellisestä vuodesta 38 000 euroa. Terveysaseman vuosikorjauksia tehtiin budjetoitua enemmän 40 000 euron edestä, että tilat saatiin mahdollisimman käytännölliseksi HYKYN eri toimintoihin. Muuten tehtäväalueen kustannukset toteutuivat suunnitellusti.

Tehtäväalue: 5300 Liikennealueet

Kustannuspaikat: Kadut, kevyen liikenteen väylät, valaistus ja yksityistiet

Tilivelvollinen viranhaltija: Katuinsinööri

Tehtäväalueen toiminta-ajatus

Ylläpidetään liikenneväylät laatutavoitteiden mukaisesti ja kustannustehokkaasti tarjoten käyttäjille turvalliset liikkumisolosuhteet ennakoitujen korjaustarpeiden.

Tavoitteet 2021

- Menokasvun hillitseminen ja seuranta. Sääolosuhteiden ennakoitujen teiden sorastuksille
- Sorateiden avo-ojien ruoppaus, palteiden poisto, rumpujen toimivuus määrärahan mukaan
- Kesä- ja talvihoidosta vastaavien urakoitsijoiden kokoustaminen kerran kuussa

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2021

- Tieverkostojen kunnan tarkkailun valvonta viikoittain ja keliolosuhteiden muuttuessa
- Hyvin laaditun katuverkostojen peruskorjausohjelman päivittäminen
- Hoidon kustannusten seuranta

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2021

- Urakoitsijoiden kanssa kokoukset kuukausittain, edellisen kuukauden toimenpiteet ja mahdolliset epäkohdat ja palautteet käyty läpi
- Tieverkon kuntotarkkailua päivittäin/viikoittain säätilanteen mukaan
- Palautteisiin vastattu ja hoidettu eteenpäin

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja

Tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TP 2021
Kulut	602 731	646 628	638 714	647 956
Kunnossapidettäviä katuja	68,08	68,08	68,08	68,08
Kunnossapidettäviä kl-väyliä	24,40	24,40	24,40	24,40
Kunnossapidettäviä yksityis- teitä	82,65	82,65	86,2	86,2
Kadut, €/km	5 153	5649	5 650	5485
KL-väylät, €/km	315,53	314	300	421
Yksityistiet, €/km	2 131	2 317	2 200	2549
Avustettavat yksityistiet, €/km	580	680	600	667

5300	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	13 804	1 500	0	1 500	13 519	901,3 %	-12 019
Kulut	-600 560	-638 714	0	-638 714	-658 596	103,1 %	19 882
Netto	-586 756	-637 214	0	-637 214	-645 077	101,2 %	7 863

Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	1 226	1 500	0	1 500	1 166	77,7 %	334
Kulut	-584 756	-630 629	0	-630 629	-646 333	102,5 %	15 704
Netto	-583 530	-629 129	0	-629 129	-645 167	102,5 %	16 038

Sisäinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	12 578	0	0	0	12 353	***	-12 353
Kulut	-15 804	-8 085	0	-8 085	-12 263	151,7 %	4 178
Netto	-3 226	-8 085	0	-8 085	90	-1,1 %	-8 175

Talouden toteuma 2021

- Kalustoon arvioitu määräraha ylittyi uusien välttämättömien koneiden hankinnalla ikääntyvien koneiden konerikkojen vuoksi.
- Talouden toteutuma pysyi muuten budjetissa.

Tehtäväalue: 5400 Yleiset alueet

Kustannuspaikat: Puistot

Tilivelvollinen viranhaltija: Maanmittausinsinööri

Tehtäväalueen toiminta-ajatus

Kunnan yleisten alueiden hoito, ylläpito ja kehittäminen tarjoten kuntalaisille viihtyisän ympäristön virkistäytyä.

Tavoitteet 2021

- Puistoalueiden siisti yleisilme
- Hoidettavien viheralueiden laajentuessa hoidon sujuva toteutus
- Hulminpuiston hoidon linjaus tuleville vuosille

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2021

- Parannustoimenpiteitä budjetin sallimissa rajoissa
- Luultavasti aiempaa suuremman kesäpestijoukon hyödyntäminen alueiden hoidossa
- Rakennus- ja ympäristölautakunnan tulevaan päätökseen pohjautuen toimien toteuttaminen Hulminpuiston hoidossa.

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2021

- Vuoden 2021 aikana on mm. kunnostettu Rauhanpuisto, raivattu Laihianjoen yläjuoksun ranta-alueita välillä Wiikintien silta – Koskelantien silta, harvennettu Kalliolaakson pururata-alueita sekä muutamia muita viheraluetta.
- Kesäpestiläisten määrä säilyi aiempien vuosien tasolla.
- Rakennus- ja ympäristölautakunta määritteli Hulminpuiston hoitotoimenpiteet, joiden mukaan on toimittu kesästä 2021 lähtien.

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja

Tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TP 2021
Nettomenot (Ulkoiset ja sisäiset)	56 244	47 908	58 372	50 378
Puistoja kpl/ha	38 / 13,7	38 / 13,7	38 / 13,7	38 / 13,7

5400	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	5 900	0	0	0	23 166	***	-23 166
Kulut	-53 808	-58 372	0	-58 372	-73 544	126,0 %	15 172
Netto	-47 908	-58 372	0	-58 372	-50 378	86,3 %	-7 994
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	5 900	0	0	0	23 166	***	-23 166
Kulut	-47 373	-53 468	0	-53 468	-68 718	128,5 %	15 250
Netto	-41 473	-53 468	0	-53 468	-45 552	85,2 %	-7 916
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-6 435	-4 904	0	-4 904	-4 826	98,4 %	-78
Netto	-6 435	-4 904	0	-4 904	-4 826	98,4 %	-78

Talouden toteuma 2021

Tehtäväalue: 5500 Jätehuolto

Kustannuspaikat: Jätehuolto

Tilivelvollinen viranhaltija: Katuinsinööri

Tehtäväalueen toiminta-ajatus

Jätehuollon taksat pidetään kuntalaisille kilpailukykyisinä. Opastetaan kuntalaisia lisäämään kierrätystä sekä kaatopaikalle menevän jätteen määrää minimoidaan. Palveluita tehostetaan tehostamisen kustannustehokkaaksi. Vuonna 2020 voimaan tulleen jätelain mukaisesti jätehuolto tulee kattamaan toiminnastaan syntyvät kustannukset.

Tavoitteet 2021

- Jätehuollon taksat alle valtakunnallisen keskiarvon
- Hyötykäyttöaseman lajittelun ohjeistuksen seuranta lokakuussa 2020 alkaessa päivityksessä
- Jätehuollon kustannusten minimointi. Valmistautuminen uusiin jätehuoltomääräyksiin ja niistä seuraaviin toimenpiteisiin.

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2021

- Tiedottaminen huolellisesta lajittelusta, lajitteluohjeiden tarvittava päivitys
- Jätehuollon taksojen muutosten seuranta
- Työnkierron huolehtiminen ja koulutus tämän päivän tietoihin

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2021

- Jätejakeiden lajittelu on parantunut vuoden 2020 lajitteluohjeiden ja jäteinfon myötä
- Seurattu ja parannettu lajitteluohjeistusta kunnan kotisivuille

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja (ulkoiset menot)

Tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TA 2021	TP 2021
Nettomenot	94 967	230 720	233 131	163 435
Kokonaisjätämäärä tn / a ilman biokaasulaitosta	2 410	3 200	2 500	2 469
Kaatopaikkajäte tn / a	308	200	380	360

5500	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	161 401	104 500	0	104 500	127 680	122,2 %	-23 180
Kulut	-296 402	-337 631	0	-337 631	-238 974	70,8 %	-98 657
Netto	-135 001	-233 131	0	-233 131	-111 294	47,7 %	-121 837

Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	160 611	104 500	0	104 500	126 890	121,4 %	-22 390
Kulut	-292 873	-337 481	0	-337 481	-238 644	70,7 %	-98 837
Netto	-132 262	-232 981	0	-232 981	-111 754	48,0 %	-121 227

Sisäinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	790	0	0	0	790	***	-790
Kulut	-3 529	-150	0	-150	-330	220,0 %	180
Netto	-2 739	-150	0	-150	460	-306,7 %	-610

Talouden toteuma 2021

Talouden toteutuma jäi alle budjetin.

Tehtäväalue: 5700 Liikenneolot

Tilivelvollinen viranhaltija: Tekninen johtaja

Tehtäväalueen toiminta-ajatus

Osallistutaan joukkoliikenteen seudulliseen kehitystyöhön tukemalla laihialaisten työ- ja opiskelumatkustamista.

Tavoitteet 2021

- Mahdollistaa seudullisen joukkoliikenteen toiminnan

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2021

- Tukea seudullista työ- ja opiskelumatkaliikennettä
- Osallistua joukkoliikenteen seudulliseen kehitystyöhön

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2021

Valtion tukema joukkoliikenteen seutulippu on poistunut käytöstä. Seutulippusopimusten päättyminen johtuu vuonna 2009 voimaan tulleesta Euroopan unionin palvelusopimusasetuksesta (PSA). EU:n palveluasetussopimuksella (PSA) oli Suomessa vaikutusta erityisesti linja-autoliikenteen järjestämistapaan.

Linja-autoliikenne on muuttunut markkinaehtoiseksi, kun vanhan lain mukaiset liikennöintisopimukset päättyivät. Samalla vanhanmalliset seutuliput poistuivat käytöstä. Joukkoliikenteen tason määrittelevät 36 toimivaltaista viranomaista alueesta riippuen. Näitä viranomaisia ovat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset sekä kunnat ja kaupungit. Joukkoliikenteen järjestäminen ei kuitenkaan ole viranomaisten lakisääteinen velvollisuus. Koko maassa tällä hetkellä on kaupunkiseutujen sisäinen liikenne tyypillisesti julkisesti kilpailutettua ja kaukoliikenne markkinaehtoista.

Seutulippu on ollut kahden eri sopimuksen yhteistulos. Toinen sopimus on ollut kunnan ja Matka-huolto Oy:n välinen sopimus. Toinen seutulippua koskeva sopimus on ollut ELY-keskuksen ja eri liikennöitsijöiden välinen sopimus. Seutulipussa asiakas maksoi itse noin puolet lipun markkinahinnasta, asuinkunta noin 25 % ja valtio noin 25 %.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen toimivalta-alueella oli elokuun 2019 jälkeen enää vain yhdellä liikennöitsijällä voimassaoleva siirtymäajan sopimus, joka sekin on päättynyt.

Kunta on selvittämässä yhdessä ELY-keskuksen kanssa eri vaihtoehtoja joukkoliikenteellä hoidettavien toisen asteen opiskelumatkojen ja työssäkäyntimatkojen tukemisesta esimerkiksi kunnan myöntämällä palvelusetelietuudella tai muulla vastaavalla tavalla.

Kunta on tukenut vuonna 2021 opiskelumatka liikennettä 10 714 eurolla.

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja (ulkoiset menot)

Tunnusluvut	TP 2019	TA 2020	TA 2021
Nettomenot	18 880	20 000	15 000
Myynti kpl	108	200	100
Matkustus kpl	3 082	6 000	2 500
Menot/myyty lippu	174,81	100	150
Menot/suoritettu matka	6,13	3,33	6

5700	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-9 645	-15 000	0	-15 000	-10 714	71,4 %	-4 286
Netto	-9 645	-15 000	0	-15 000	-10 714	71,4 %	-4 286

Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-9 645	-15 000	0	-15 000	-10 714	71,4 %	-4 286
Netto	-9 645	-15 000	0	-15 000	-10 714	71,4 %	-4 286

Sisäinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	0	0	0	0	0	***	0
Netto	0	0	0	0	0	***	0

Talouden toteuma 2021

Tehtäväalue: 5800 Pelastustoimi

Tilivelvollinen viranhaltija: Pohjanmaan pelastustoimi

Tehtäväalueen toiminta-ajatus

Vaasan seudulle 1.1.2004 perustettu Pohjanmaan pelastuslaitos hoitaa Laihian palo- ja pelastustoimen tehtävät.

5800	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-593 661	-621 153	0	-621 153	-627 241	101,0 %	6 088
Netto	-593 661	-621 153	0	-621 153	-627 241	101,0 %	6 088
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-592 227	-621 153	0	-621 153	-625 735	100,7 %	4 582
Netto	-592 227	-621 153	0	-621 153	-625 735	100,7 %	4 582
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	0	0	0	0	0	***	0
Kulut	-1 434	0	0	0	-1 506	***	1 506
Netto	-1 434	0	0	0	-1 506	***	1 506

Talouden toteuma 2021

Rakennus- ja ympäristölautakunta

Tehtäväalue: 5900 Rakennusvalvonta- ja ympäristötoimi

Kustannuspaikat: Rakennusvalvonta, Ympäristötoimi, Mittaustoimi ja Kaavoitus

Esittelijä: Rakennustarkastaja

Lautakunnan toiminta-ajatus

Tuotetaan rakennusvalvonnan ja ympäristötoimen viranomaispalvelut sekä palvelut elinympäristön kehittämiseen, kartoitus- ja mittaustehtäviin, kiinteistön muodostamiseen ja maa-aineslupien valmisteluun mahdollisimman kustannustehokkaasti ja laadukkaasti.

Tekninen lautakunta ja rakennus- ja ympäristölautakunta tulee yhdistymään 1.6.2021 tekniseksi lautakunnaksi (tekninen toimi, rakennus- ja ympäristötoimi), jonka alaisuuteen perustetaan ympäristöjaosto. Lautakuntien yhdistäminen ja ympäristöjaoston toiminnan aloittaminen tulee omalta osaltaan vaikuttamaan lautakunnan työskentelyyn.

Tavoitteet 2021

- Teknisen lautakunnan ja rakennus- ja ympäristölautakunnan yhdistäminen pyritään toteuttamaan mahdollisimman sulavasti
- Valtateiden vaikutusalueen osayleiskaavan tarkistuksen ja laajennuksen valmistuminen
- Osaamisen vahvistuminen
- Lupamenettelyn selkeyttäminen hakijalle

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2021

- Yhteistyötä pyritään lisäämään lautakuntien kesken ennen yhdistymistä
- Yleiskaavan kaavaluonnos tulisi laittaa nähtäville alkuvuodesta 2021 ja kaavaehdotus myös vuoden 2021 aikana
- Osaamista vahvistetaan lisäämällä koulutusta
- Yleistä hakuohjeistusta lisätään

Toiminnallisten tavoitteiden toteuma 2021

- Lautakuntien yhdistyminen on toteutunut suunnitellusti.
- Yleiskaavaluonnosta ei ole vielä laitettu nähtäville, koska on odotettu viivästyneen Helsingby-Laihia -tiehankesuunnittelun ratkaisuja.
- Yleistä hakuohjeistusta on lisätty laatimalla ohjeistus poikkeamisen ja suunnittelutarveratkaisun hakemiseen. Lisäksi yleinen ohjeistus on laadittu puistomuuntamoiden lupakäyttöön.

5900	TP 2020	TA 2021	talousarvio- muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma- %	poikkeama
Tuotot	42 129	67 500	0	67 500	61 804	91,6 %	5 696
Kulut	-274 415	-304 628	0	-304 628	-284 531	93,4 %	-20 097
Netto	-232 286	-237 128	0	-237 128	-222 727	93,9 %	-14 401
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio- muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma- %	poikkeama
Tuotot	42 019	67 500	0	67 500	61 584	91,2 %	5 916
Kulut	-262 359	-292 257	0	-292 257	-271 611	92,9 %	-20 646
Netto	-220 340	-224 757	0	-224 757	-210 027	93,4 %	-14 730
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio- muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma- %	poikkeama
Tuotot	110	0	0	0	220	***	-220
Kulut	-12 056	-12 371	0	-12 371	-12 920	104,4 %	549
Netto	-11 946	-12 371	0	-12 371	-12 700	102,7 %	329

Talouden toteuma 2021

Rakennus- ja ympäristölautakunnan vuoden 2021 talousarvion toimintakate alitettiin noin 18 000 eurolla, ja lautakunnan alaisen tehtäväalueen toteutuma on 13 420 euroa alle edellisen vuoden vastaavan tason. Taloudelliset tavoitteet on saavutettu lähes suunnitellun mukaisesti.

4 HENKILÖSTÖ

Henkilöstösuunnitelma 2018–2021

	TP2018	TP2019	TP2020	TP2021
Hallinto-osasto	12	10,5	10,5	9,8
Perusturvaosasto				
• toimisto, hallinto	3	3	3	3
• sosiaali- ja perhetyö	11	10,4	8,8	8 + 3,4
• kotipalvelu	35	28,3	32,9	37,6 + 5,6
Osasto yhteensä	48	41,7	44,7	48,6 + 9
Sivistys- ja vapaa-aikaosasto				
• hallinto- ja tukipalvelut			10	10 + 1
• varhaiskasvatus	75	79,6	73,6	74 + 33,9
• esiopetus	13	3,9	2,9	3,3 + 0,1
• perusopetus	99	105,6	105	111 + 20
• toisen asteen koulutus	11	10	9	10
• kirjasto- ja kulttuurit.	6	5	5,1	5,1
• liikuntatoimi	5,5	5	6	5,9 + 2,8
• nuorisotoimi	3,5	4	3	3
Osasto yhteensä	213	213,1	214,5	222,3 + 57,8
Tekninen osasto				
• tekninen toimi	3	2	2	2
• tilahallinta	29	27,5	28,8	25,7 + 4,3
• liikennealueet	2	1	1,5	0,5
• yleiset alueet	0,5	0	0	0
• jätehuolto	2	0,5	1	1 + 1
• vesihuoltolaitos	4	7	5	5
• rakennusvalvonta ja ymp.toimi	1,5	3	3	3
Osasto yhteensä	42	41	41,3	37,2 + 5,3
Kaikki yhteensä	315	306,3	311,0	317,9 + 72,1

Vuoden 2021 luvuissa mukana vakinaiset ja määräaikaiset työntekijät 31.12.2021.

Vuoden 2019 eteenpäin henkilöstölujuja laskettaessa on otettu huomioon osa-aikaiset työntekijät heidän osa-aikaprosenttinsa mukaisesti. Henkilö on laskettu mukaan siihen toimintoon, johon palkan jakautuessa suurin osa on kirjattu. Tämä vaikuttaa esim. varhaiskasvatuksen ja esikoulun aikaisemmasta vuodesta poikkeaviin lukuihin. Sivistys- ja vapaa-aikaosastolle on lisätty hallinto- ja tukipalvelut, jotka aiempina vuosina ovat sisältyneet perusopetukseen.

Asumispalveluiden siirron yhteydessä yhdeksän henkilöä jäi edelleen kunnan palvelukseen ja he anoivat työvapaata, kunnes kunkin henkilökohtainen eläkeikä täyttyy. Näin henkilöt säilyttivät uudenkin työnantajan palveluksessa lisäeläkeoikeuden. Nämä henkilöt eivät sisälly taulukon lukuihin vuonna 2021.

5 TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMISVERTAILU

Sisältää sisäiset erät

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatulot					EUROINA
Myyntitulot	2 798 874		2 798 874	2 936 362	137 488
Maksutulot	1 271 500		1 271 500	1 212 783	-58 717
Tuet ja avustukset	347 600		347 600	1 217 432	869 832
Muut toimintatulot	3 317 047		3 317 047	3 426 045	108 998
Toimintatulot yhteensä	7 735 021		7 735 021	8 792 622	1 057 601
Toimintamenot					
Henkilöstömenot	-16 565 650	-590 000	-17 155 650	-16 931 170	224 480
Palvelujen ostot	-30 160 651	-1 700 000	-31 860 651	-32 489 377	-628 726
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 275 698	-20 000	-2 295 698	-2 330 837	-35 139
Avustukset muille	-1 894 100		-1 894 100	-1 967 717	-73 617
Muut toimintamenot	-3 205 391		-3 205 391	-3 410 312	-204 921
Toimintamenot yhteensä	-54 101 490	-2 310 000	-56 411 490	-57 129 413	-717 923
Toimintakate	-46 366 469	-2 310 000	-48 676 469	-48 336 791	339 678
Verotulot	31 594 500		31 594 500	32 848 899	1 254 399
Valtionosuudet	17 476 509		17 476 509	19 148 374	1 671 865
Rahoitustulot ja -menot:					
Korkotulot	10 000		10 000	10 674	674
Muut rahoitustulot	116 720		116 720	129 062	12 342
Korkomenot	-125 000		-125 000	-89 971	35 029
Muut rahoitusmenot	-81 720		-81 720	-69 790	11 930
Vuosikate	2 624 540	-2 310 000	314 540	3 640 457	3 325 917
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 200 000		-2 200 000	-2 161 874	38 126
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot	500 000		500 000	916 015	416 015
Satunnaiset kulut	0		0	-256 990	-256 990
Tilikauden tulos	924 540	-2 310 000	-1 385 460	2 137 608	3 523 068
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	924 540	-2 310 000	-1 385 460	2 137 608	3 523 068

5.1 VEROTULOJEN ERITTELY

Verotulot	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Kunnan tulovero	28 952 500		28 952 500	29 921 505	969 005
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 226 000		1 226 000	1 434 834	208 834
Kiinteistövero	1 416 000		1 416 000	1 492 560	76 560
Verotulot yhteensä	31 594 500	0	31 594 500	32 848 899	1 254 399

Tuloveroprosentit	Tulovero-%	Verotettava tulo milj. euroa	Muutos-%
Verovuosi 2010	19,50	108	1,9
Verovuosi 2011	19,50	115	6,8
Verovuosi 2012	19,75	118	2,7
Verovuosi 2013	20,00	125	6,1
Verovuosi 2014	20,75	127	1,3
Verovuosi 2015	21,50	127	-0,3
Verovuosi 2016	21,50	127	0,3
Verovuosi 2017	21,75	125	-1,9
Verovuosi 2018	21,75	128	2,5
Verovuosi 2019	21,75	131	2,6
Verovuosi 2020	21,75	134	2,1

Kiinteistöveroprosentit	Varsinainen asuinrakennus	Muut asuinrakennukset	Yleinen	Rakentamaton rakennuspaikka
Verovuosi 2009	0,30	0,65	0,65	3,00
Verovuosi 2010	0,40	0,75	0,65	3,00
Verovuosi 2011	0,40	0,75	0,75	3,00
Verovuosi 2012	0,60	1,00	1,00	3,00
Verovuosi 2013	0,60	1,00	1,00	3,00
Verovuosi 2014	0,60	1,00	1,00	3,00
Verovuosi 2015	0,60	1,00	1,00	3,00
Verovuosi 2016	0,50	1,00	1,00	3,00
Verovuosi 2017	0,50	1,00	1,00	3,00
Verovuosi 2018	0,50	1,00	1,00	3,00
Verovuosi 2019	0,60	1,00	1,00	3,00
Verovuosi 2020	0,60	1,00	1,00	3,00
Verovuosi 2021	0,60	1,00	1,00	3,00

Valtionosuuksien erittely	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Peruspalveluiden valtionosuus ml. tasaukset	14 392 846		14 392 846	14 390 019	-2 827
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0		0	1 470 000	1 470 000
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-586 145		-586 145	-415 409	170 736
Verotulomenetysten kompensatio			0		0
Verotulomenetysten korvaus	3 669 808		3 669 808	3 703 764	33 956
Valtionosuudet yhteensä	17 476 509	0	17 476 509	19 148 374	1 671 865

5.2 INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMISVERTAILU

INVESTOINNIT 2021	Alkup. TA	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Talousarviosta käytetty %
KUNNANHALLITUS						
Laihianraitti I						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Menot	-27 000,00	0,00	-27 000,00	-11 415,62	15 584,38	42,3 %
Netto	-27 000,00	0,00	-27 000,00	-11 415,62	15 584,38	42,3 %
Maa-alueet						
Tulot	50 000,00	0,00	50 000,00	14 251,68	-35 748,32	28,5 %
Menot	-150 000,00	0,00	-150 000,00	0,00	150 000,00	0,0 %
Netto	-100 000,00	0,00	-100 000,00	14 251,68	114 251,68	-14,3 %
Atk-ohjelmat (palkka & hlöstö)						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Menot	-100 000,00	0,00	-100 000,00	0,00	100 000,00	0,0 %
Netto	-100 000,00	0,00	-100 000,00	0,00	100 000,00	0,0 %
Osakkeet ja osuudet						
Tulot	0,00	0,00	0,00	35 648,78	35 648,78	
Menot	0,00	0,00	0,00	-1 265 740,00	-1 265 740,00	
Netto	0,00	0,00	0,00	-1 230 091,22	-1 230 091,22	
Apporttisiirrot: Siskontien asunnot ja maa-alue Loihde Oy:n osakkeet metsätilat x 2						
Yhteensä						
Tulot	50 000,00	0,00	50 000,00	49 900,46	-99,54	99,8 %
Menot	-277 000,00	0,00	-277 000,00	-1 277 155,62	-1 000 155,62	461,1 %
Netto	-227 000,00	0,00	-227 000,00	-1 227 255,16	-1 000 255,16	540,6 %
PERUSTURVALAUTAKUNTA						
Yhteistoiminta-al.inv.						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Menot	-67 000,00	0,00	-67 000,00	-25 703,70	41 296,30	38,4 %
Netto	-67 000,00	0,00	-67 000,00	-25 703,70	41 296,30	38,4 %
Yhteensä						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Menot	-67 000,00	0,00	-67 000,00	-25 703,70	41 296,30	38,4 %
Netto	-67 000,00	0,00	-67 000,00	-25 703,70	41 296,30	38,4 %

INVESTOINNIT 2021	Alkup. TA	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Talousarviosta käytetty %
SIVISTYSLAUTAKUNTA						
Yläkoulu/kalusto						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Menot	-12 000,00	0,00	-12 000,00	-11 859,10	140,90	98,8 %
Netto	-12 000,00	0,00	-12 000,00	-11 859,10	140,90	98,8 %
Lukio/kalusto						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Menot	-10 000,00	0,00	-10 000,00	-10 005,67	-5,67	100,1 %
Netto	-10 000,00	0,00	-10 000,00	-10 005,67	-5,67	100,1 %
Yhtenäiskoulu 1-6 lk/kalusto						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Menot	-21 600,00	0,00	-21 600,00	-11 486,57	10 113,43	53,2 %
Netto	-21 600,00	0,00	-21 600,00	-11 486,57	10 113,43	53,2 %
Omatoimikirjasto						
Tulot	0,00	0,00	0,00	15 000,00	15 000,00	
Menot	-59 000,00	0,00	-59 000,00	-54 699,89	4 300,11	92,7 %
Netto	-59 000,00	0,00	-59 000,00	-39 699,89	19 300,11	67,3 %
Yhteensä						
Tulot	0,00	0,00	0,00	15 000,00	15 000,00	
Menot	-102 600,00	0,00	-102 600,00	-88 051,23	14 548,77	85,8 %
Netto	-102 600,00	0,00	-102 600,00	-73 051,23	29 548,77	71,2 %
VAPAA-AIKALAUTAKUNTA						
Urheilukenttä/pinnoitus						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Menot	-74 000,00	53 000,00	-21 000,00	0,00	21 000,00	0,0 %
Netto	-74 000,00	53 000,00	-21 000,00	0,00	21 000,00	0,0 %
Urheilukeskuksen kehittäminen						
Tulot	0,00	0,00	0,00	12 306,00	12 306,00	
Menot	0,00	-22 900,00	-22 900,00	-16 322,53	6 577,47	71,3 %
Netto	0,00	-22 900,00	-22 900,00	-4 016,53	18 883,47	17,5 %
Pesäpallokenttä/tekonurmi						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Menot	-10 000,00	-53 000,00	-63 000,00	-66 864,99	-3 864,99	106,1 %
Netto	-10 000,00	-53 000,00	-63 000,00	-66 864,99	-3 864,99	106,1 %
Liikunta-alueet/hyppypatjat						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Menot	-24 000,00	0,00	-24 000,00	-22 803,00	1 197,00	95,0 %
Netto	-24 000,00	0,00	-24 000,00	-22 803,00	1 197,00	95,0 %
Yhteensä						
Tulot	0,00	0,00	0,00	12 306,00	12 306,00	
Menot	-108 000,00	-22 900,00	-130 900,00	-105 990,52	24 909,48	81,0 %
Netto	-108 000,00	-22 900,00	-130 900,00	-93 684,52	37 215,48	71,6 %

INVESTOINNIT 2021	Alkup. TA	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Talousarviosta käytetty %
TEKNINEN LAUTAKUNTA						
Talorakennus						
TK/varavoimaimitteet						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Menot	-100 000,00	-20 000,00	-120 000,00	-104 463,24	15 536,76	87,1 %
Netto	-100 000,00	-20 000,00	-120 000,00	-104 463,24	15 536,76	87,1 %
TK/käytävät						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Menot	-20 000,00	0,00	-20 000,00	-18 073,80	1 926,20	90,4 %
Netto	-20 000,00	0,00	-20 000,00	-18 073,80	1 926,20	90,4 %
TK/alakatto ym						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Menot	-75 000,00	0,00	-75 000,00	-66 740,11	8 259,89	89,0 %
Netto	-75 000,00	0,00	-75 000,00	-66 740,11	8 259,89	89,0 %
Perälän koulu/liikuntasali						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Menot	0,00	-75 000,00	-75 000,00	-79 238,97	-4 238,97	105,7 %
Netto	0,00	-75 000,00	-75 000,00	-79 238,97	-4 238,97	105,7 %
Hulmin koulu/julkisivu						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Menot	-17 000,00	0,00	-17 000,00	-19 670,50	-2 670,50	115,7 %
Netto	-17 000,00	0,00	-17 000,00	-19 670,50	-2 670,50	115,7 %
Kylänpään koulu/katto						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Menot	-10 000,00	0,00	-10 000,00	-10 151,79	-151,79	101,5 %
Netto	-10 000,00	0,00	-10 000,00	-10 151,79	-151,79	101,5 %
Kirkonkylän koulu/piharemontti						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Menot	-10 000,00	0,00	-10 000,00	-10 321,64	-321,64	103,2 %
Netto	-10 000,00	0,00	-10 000,00	-10 321,64	-321,64	103,2 %
Urheilukentän rakennukset						
Tulot	0,00	24 000,00	24 000,00	30 334,00	6 334,00	126,4 %
Menot	0,00	-104 000,00	-104 000,00	-102 894,00	1 106,00	98,9 %
Netto	0,00	-80 000,00	-80 000,00	-72 560,00	7 440,00	90,7 %
Oravametsä/katon maalaus						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Menot	-20 000,00	0,00	-20 000,00	-20 329,35	-329,35	101,6 %
Netto	-20 000,00	0,00	-20 000,00	-20 329,35	-329,35	101,6 %

INVESTOINNIT 2021	Alkup. TA	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Talousarviosta käytetty %
Säästökirja/kirjaston remontti						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Menot	-70 000,00	-50 000,00	-120 000,00	-121 982,06	-1 982,06	101,7 %
Netto	-70 000,00	-50 000,00	-120 000,00	-121 982,06	-1 982,06	101,7 %
Ennalta arvaamattomat korjaukset						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Menot	-50 000,00	-80 000,00	-130 000,00	-78 781,57	51 218,43	60,6 %
Netto	-50 000,00	-80 000,00	-130 000,00	-78 781,57	51 218,43	60,6 %
Yhteensä						
Tulot	0,00	24 000,00	24 000,00	30 334,00	6 334,00	126,4 %
Menot	-372 000,00	-329 000,00	-701 000,00	-632 647,03	68 352,97	90,2 %
Netto	-372 000,00	-305 000,00	-677 000,00	-602 313,03	74 686,97	89,0 %
Kunnallistekniikka						
Katujen rakentaminen						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Menot	-232 000,00	-94 666,00	-326 666,00	-241 444,75	85 221,25	73,9 %
Netto	-232 000,00	-94 666,00	-326 666,00	-241 444,75	85 221,25	73,9 %
Puistoalueiden rakentaminen						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Menot	-10 000,00	0,00	-10 000,00	-9 953,60	46,40	99,5 %
Netto	-10 000,00	0,00	-10 000,00	-9 953,60	46,40	99,5 %
Katujen päällystys						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Menot	-361 200,00	0,00	-361 200,00	-222 099,49	139 100,51	61,5 %
Netto	-361 200,00	0,00	-361 200,00	-222 099,49	139 100,51	61,5 %
Yksityisteiden parantamishj.						
Tulot	50 000,00	0,00	50 000,00	72 448,00	22 448,00	144,9 %
Menot	-100 000,00	0,00	-100 000,00	-118 276,65	-18 276,65	118,3 %
Netto	-50 000,00	0,00	-50 000,00	-45 828,65	4 171,35	91,7 %
Siltojen peruskorjaus						
Tulot	60 000,00	0,00	60 000,00	0,00	-60 000,00	0,0 %
Menot	-120 000,00	60 000,00	-60 000,00	0,00	60 000,00	0,0 %
Netto	-60 000,00	60 000,00	0,00	0,00	0,00	
Koskelantien silta						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Menot	-150 000,00	0,00	-150 000,00	-100 993,00	49 007,00	67,3 %
Netto	-150 000,00	0,00	-150 000,00	-100 993,00	49 007,00	67,3 %
Aseman alikulun tiejärj.						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Menot	0,00	-25 000,00	-25 000,00	-24 118,51	881,49	96,5 %
Netto	0,00	-25 000,00	-25 000,00	-24 118,51	881,49	96,5 %

INVESTOINNIT 2021	Alkup. TA	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Talousarviosta käytetty %
Kadut ja kv liikenneturvall.						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Menot	-40 000,00	40 000,00	0,00	0,00	0,00	
Netto	-40 000,00	40 000,00	0,00	0,00	0,00	
Avo-ojien kunnostus						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Menot	-35 000,00	35 000,00	0,00	0,00	0,00	
Netto	-35 000,00	35 000,00	0,00	0,00	0,00	
Alempiasteiset tiet						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Menot	-100 000,00	100 000,00	0,00	0,00	0,00	
Netto	-100 000,00	100 000,00	0,00	0,00	0,00	
Laihian yläjuoksun maisemanhoito						
Tulot	0,00	30 000,00	30 000,00	23 635,20	-6 364,80	78,8 %
Menot	0,00	-93 500,00	-93 500,00	-41 866,00	51 634,00	44,8 %
Netto	0,00	-63 500,00	-63 500,00	-18 230,80	45 269,20	28,7 %
Kompostikenttä						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Menot	0,00	0,00	0,00	-27 730,00	-27 730,00	
Netto	0,00	0,00	0,00	-27 730,00	-27 730,00	
Ennalta-arvaamattomat työt						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Menot	-50 000,00	0,00	-50 000,00	0,00	50 000,00	0,0 %
Netto	-50 000,00	0,00	-50 000,00	0,00	50 000,00	0,0 %
Vesilaitoksen rak.kohteet						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Menot	-25 000,00	0,00	-25 000,00	-11 556,99	13 443,01	46,2 %
Netto	-25 000,00	0,00	-25 000,00	-11 556,99	13 443,01	46,2 %
Viemärlaitoksen rak.kohteet						
Tulot	0,00	0,00	0,00	40 000,00	40 000,00	
Menot	-132 000,00	0,00	-132 000,00	-117 128,80	14 871,20	88,7 %
Netto	-132 000,00	0,00	-132 000,00	-77 128,80	54 871,20	58,4 %
Yhteensä						
Tulot	110 000,00	30 000,00	140 000,00	136 083,20	-3 916,80	97,2 %
Menot	-1 355 200,00	21 834,00	-1 333 366,00	-915 167,79	418 198,21	68,6 %
Netto	-1 245 200,00	51 834,00	-1 193 366,00	-779 084,59	414 281,41	65,3 %

INVESTOINNIT 2021	Alkup. TA	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Talousarviosta käytetty %
INVESTOINTIOSA YHTEENSÄ						
Kunnanhallitus						
Tulot	50 000,00	0,00	50 000,00	49 900,46	-99,54	99,8 %
Menot	-277 000,00	0,00	-277 000,00	-1 277 155,62	-1 000 155,62	461,1 %
Netto	-227 000,00	0,00	-227 000,00	-1 227 255,16	-1 000 255,16	540,6 %
Perusturvalautakunta						
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Menot	-67 000,00	0,00	-67 000,00	-25 703,70	41 296,30	38,4 %
Netto	-67 000,00	0,00	-67 000,00	-25 703,70	41 296,30	38,4 %
Sivistyslautakunta						
Tulot	0,00	0,00	0,00	15 000,00	15 000,00	
Menot	-102 600,00	0,00	-102 600,00	-88 051,23	14 548,77	85,8 %
Netto	-102 600,00	0,00	-102 600,00	-73 051,23	29 548,77	71,2 %
Vapaa-aikalautakunta						
Tulot	0,00	0,00	0,00	12 306,00	12 306,00	
Menot	-108 000,00	-22 900,00	-130 900,00	-105 990,52	24 909,48	81,0 %
Netto	-108 000,00	-22 900,00	-130 900,00	-93 684,52	37 215,48	71,6 %
Tekninen lautakunta						
Tulot	110 000,00	54 000,00	164 000,00	166 417,20	2 417,20	101,5 %
Menot	-1 727 200,00	-307 166,00	-2 034 366,00	-1 547 814,82	486 551,18	76,1 %
Netto	-1 617 200,00	-253 166,00	-1 870 366,00	-1 381 397,62	488 968,38	73,9 %
Investoinnit yhteensä						
Tulot	160 000,00	54 000,00	214 000,00	243 623,66	29 623,66	113,8 %
Menot	-2 281 800,00	-330 066,00	-2 611 866,00	-3 044 715,89	-432 849,89	116,6 %
Netto	-2 121 800,00	-276 066,00	-2 397 866,00	-2 801 092,23	-403 226,23	116,8 %

Luovutustulot	
Tonttien myyntivoitto	14 251,68
Tonttien tasearvo	14 950,62
Kylänpään koulun kalusto	128,90
Laihianraitti I tasearvo	494 367,96
Laihianraitti I myyntitappio	-256 990,46
Loihde Oyj: osakkeet tasearvo	35 648,78
Loihde Oyj:n osakkeet myyntivoitto	97 191,22
Siskontien asunnot tasearvo	309 896,34
Siskontien asunnot myyntivoitto	441 103,66
Siskontien tonttien tasearvo	4 133,30
Siskontien tonttien myyntivoitto	83 866,70
Kahden metsätilan tasearvo	46,87
Kahden metsätilan myyntivoitto	293 853,13
Yhteensä	1 532 448,70

5.3 RAHOITUSOSAN TOTEUTUMISVERTAILU

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	2 624 540	-2 310 000	314 540	3 640 457	3 325 917
Satunnaiset erät	500 000		500 000	659 024	159 024
Tulorahoituksen korjauserät	-542 000		-542 000	-678 155	-136 155
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-2 281 800	-270 066	-2 551 866	-3 044 716	-492 850
Rahoitusosuudet investointimenoihin	110 000	-6 000	104 000	193 723	89 723
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	592 000		592 000	1 532 449	940 449
Toiminta ja investoinnit, netto	1 002 740	-2 586 066	-1 583 326	2 302 782	3 886 108
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	0		0	-32 615	-32 615
Antolainasaamisen vähennykset	24 000		24 000	57 364	33 364
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 000 000		2 000 000	2 000 000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 810 000		-2 810 000	-2 809 997	3
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0		0	-1 500 000	-1 500 000
Oman pääoman muutokset					
Vaikutus maksuvalmiuteen	216 740	-2 586 066	-2 369 326	17 534	2 386 860

5.4 YHTEENVETO VALTUUSTON HYVÄKSYMIIEN MÄÄRÄRAHOJEN JA TU- LOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

	Sito- vuus	Määrärahat				Tuloarviot					
		Alkup. ta- lous- arvio	TA:n muu- tok- set	TA muu- tosten jälkeen	Toteu- tuma	Poikke- ama	Alkup. talous- arvio	TA:n muu- tokset	TA muu- tosten jälkeen	Toteu- tuma	Poikke- ma
KÄYTTÖTALOUSOSA											
Kunnanvaltuusto											
Kunnanvaltuusto	N	68		68	66	2					
Tarkastuslautakunta	N	22		22	7	15					
Kunnanhallitus											
Luottamushenkilöjohto	N	1 087		1 087	1 087	0	100		100	42	-58
Keskushallinto	N	1 119		1 119	1 004	115	35		35	36	1
Tilat ja osakehuoneistot	N	33		33	34	-1	141		141	236	95
Keskusvaalilautakunta											
Vaalit	N	35		35	34	1	0		0	9	9
Sosiaalilautakunta											
Terveystieteiden osasto	N	17 007	1 000	18 007	18 487	-480	0		0	736	736
Sosiaalitoimi	N	5 939	500	6 439	6 370	69	285		285	358	73
Avopalvelut	N	6 465	200	6 665	6 736	-71	1 133		1 133	1 120	-13
Laitoshoidot	N	598		598	253	345	0		0	-2	-2
Sivistyslautakunta											
Varhaiskasvatusta	N	3 804	460	4 264	4 414	-150	709		709	737	28
Esiopetus	N	507	130	637	680	-43	5		5	38	33
Peruskoulutus	N	9 215		9 215	9 568	-353	322		322	359	37
Toisen asteen koulu	N	993	20	1 013	1 053	-40	38		38	33	-5
Aikuiskoulutus	N	223		223	205	18	0		0	0	0
Kirjasto- ja kulttuuritoimi	N	397		397	397	0	7		7	6	-1
Vapaa-aikalautakunta											
Liikuntatoimi	N	838		838	872	-34	147		147	129	-18
Nuorisotoimi	N	187		187	166	21	30		30	32	2
Tekninen lautakunta											
Tekninen toimi	N	258		258	257	1	0		0	0	0
Tilahallinta	N	2 551		2 551	2 672	-121	3 471		3 471	3 527	56
Liikennealueet	N	639		639	659	-20	2		2	14	12
Yleiset alueet	N	58		58	73	-15	0		0	23	23
Jätehuolto	N	338		338	239	99	105		105	128	23
Liikenneolot	N	15		15	11	4	0		0	0	0
Palo- ja pelastustoimi	N	621		621	627	-6	0		0	0	0
Vesihuoltolaitos	N	779		779	873	-94	1 137		1 137	1 170	33
Rakennus- ja ymp.lautakunta											
Rakennus- ja ymp.toimi	N	305		305	285	20	68		68	62	-6
	N			0		0			0		0
		54 101	2 310	56 411	57 129	-718	7 735	0	7 735	8 793	1 058

B = Brutto

N = Netto

	Määrärahat						Tuloarviot				
	Sitovuus	Alkup. Talousarvio	TA:n muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Alkup. talousarvio	TA:n muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TULOSLASKELMAOSA											
Verotulot	B						31 595		31 595	32 849	1 254
Valtionosuudet	B						17 477		17 477	19 148	1 671
Korkotulot	B						10		10	11	1
Muut rahoitustulot	B						117		117	129	12
Korkomenot	B	125		125	90	35					
Muut rahoitusmenot	B	82		82	70	12					
		207	0	207	160	47	49 199	0	49 199	52 137	2 938
INVESTOINTIOSA											
Kunnanhallitus											
Laihianraitti I	B	27		27	11	16	0		0	494	494
Maa-alueet	B	150		150	0	150	50		50	14	-36
ICT-Hankinnat	B	100		100	0	100	0		0	0	0
Osakkeet ja osuudet (apporttisop.)	B	0		0	1 266	-1 266	0		0	0	0
Osakkeiden myynti (Loihde Oyj)	B	0		0	0	0	0		0	36	36
Rakennusten myynti (Siskontien as.)	B	0		0	0	0	0		0	310	310
Perusturvalautakunta											
Yhteistoiminta-alueen inv.	B	67		67	26	41	0		0	0	0
Sivistys- ja varh.kasvatustalautakunta											
Koulujen kalustohankinnat	B	34		34	23	11	0		0	0	0
Lukion kalustohankinnat	B	10		10	10	0	0		0	0	0
Omatoimikirjasto	B	59		59	55	4	0		0	15	15
Vapaa-aikalautakunta											
Urheilukenttä, pinnoitus ym	B	74	-53	21	0	21	0		0	0	0
Urheilukeskus, kaukalo	B	0	23	23	16	7	0		0	12	12
Pesäpallokenttä, tekonurmi	B	10	53	63	67	-4	0		0	0	0
Liikunta-alueet, kalusto	B	24		24	23	1	0		0	0	0
Tekninen lautakunta											
Terveyskeskus, varavoimalaitteet	B	100	20	120	104	16	0		0	0	0
Terveyskeskus, käytävien peruskorj.	B	20		20	18	2	0		0	0	0
Terveyskeskus, alakatto	B	75		75	67	8	0		0	0	0
Enn.arv. korj. (yläkoulu ja tk)	B	50	80	130	79	51	0		0	0	0
Kylänpään koulu, katon maalaus	B	10		10	10	0	0		0	0	0
Hulmin koulu, julkisivu	B	17		17	20	-3	0		0	0	0
Perälän koulu, liikuntasalin lattia	B	0	75	75	79	-4	0		0	0	0
Kirkonkylän koulu, piha-alue	B	10		10	10	0	0		0	0	0
Oravametsän päiväkotikaton maalaus	B	20		20	20	0	0		0	0	0
Kirjaston remontti	B	70	50	120	122	-2	0		0	0	0
Urheilukeskuksen laajennus	B	0	104	104	103	1	0	24	24	30	6
Katujen rakentaminen	B	232	95	327	241	86	0		0	0	0
Katujen päällystys	B	361		361	222	139	0		0	0	0
Kadut ja klv, ajoratamerk.uusim.ym	B	40	-40	0	0	0	0		0	0	0
Siltojen peruskorjaus	B	120	-120	0	0	0	60	-60	0	0	0
Yksitysteiden parantamisohjelma	B	100		100	118	-18	50		50	73	23
Aseman alikulun tiejärjestelyt	B	0	25	25	24	1	0		0	0	0
Avo-ojien kunnostus	B	35	-35	0	0	0	0		0	0	0
Alempiasteiset tiet	B	100	-100	0	0	0	0		0	0	0
Koskelantien silta	B	150		150	101	49	0		0	0	0
Ennalta arvaamattomat työt	B	50		50	0	50	0		0	0	0
Puistoalueiden rakentaminen	B	10		10	10	0	0		0	0	0
Laihianjoen ranta-alueiden maisemanh	B	0	93	93	42	51	0	30	30	24	-6
Kompostointikenttä	B	0		0	28	-28	0		0	0	0
Vesilaitos	B	25		25	12	13	0		0	0	0
Viemärlaitos	B	132		132	117	15	0		0	40	40
		2 282	270	2 552	3 044	-492	160	-6	154	1 048	894

RAHOITUSOSA											
Antolainauksen muutok.											
Antolainas.lisäykset	B	0		0	33	-33					
Antolainas.vähennykset	B						24		24	57	33
Lainakannan muutokset											
Pitkäaikaisten lain.lis.	B						2 000		2 000	2 000	0
Pitkäaikaisten lain.väh.	B	2 810		2 810	2 810	0					
Lyhytaikaisten lain.m.	B	0		0	1 500	-1 500			0	0	0
Oman pääoman muutokset											
Vaikutus maksuvalmiuteen				0		0	282	2 586	2 868	641	-2 227
Rahoitusosa yhteensä		2 810	0	2 810	4 343	-1 533	2 306	2 586	4 892	2 698	-2 194
YHTEENSÄ		59 400	2 580	61 980	64 676	-2 696	59 400	2 580	61 980	64 676	2 696

B = Brutto

N = Netto

6 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

6.1 TULOSLASKELMA

	1.1.–31.12.2021	1.1.–31.12.2020
Toimintatuotot		
Myyntituotot	2 053 630,79	2 149 923,54
Maksutuotot	1 212 563,34	1 089 361,85
Tuet ja avustukset	1 217 431,63	395 169,74
Muut toimintatuotot	1 162 868,35	1 338 099,42
	<u>5 646 494,11</u>	<u>4 972 554,55</u>
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-13 423 968,93	-12 893 513,71
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-3 039 026,61	-2 953 148,04
Muut henkilöstösivukulut	-468 174,05	-427 531,96
Palvelujen ostot	-31 624 026,94	-25 535 250,29
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 310 652,39	-2 078 710,60
Avustukset	-1 967 717,05	-6 402 233,10
Muut toimintakulut	-1 149 719,40	-1 122 374,50
	<u>-53 983 285,37</u>	<u>-51 412 762,20</u>
Toimintakate	-48 336 791,26	-46 440 207,65
Verotulot	32 848 899,10	31 291 242,19
Valtionosuudet	19 148 374,00	19 272 517,00
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	10 673,57	8 926,93
Muut rahoitustuotot	62 342,85	42 118,35
Korkokulut	-89 970,74	-131 355,86
Muut rahoituskulut	-3 070,20	-4 067,63
	<u>-20 024,52</u>	<u>-84 378,21</u>
Vuosikate	3 640 457,32	4 039 173,33
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 161 873,71	-2 056 070,00
Arvonalentumiset	0,00	-16 796,51
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	916 014,71	
Satunnaiset kulut	-256 990,46	
Tilikauden tulos	2 137 607,86	1 966 306,82
Poistoeron lisäys(-)tai vähennys (+)		
Rahastojen lisäys (-)tai vähennys (+)		
Tilikauden alijäämä (ylijäämä)	<u>2 137 607,86</u>	<u>1 966 306,82</u>

6.2 RAHOITUSLASKELMA

	2021		2020	
<u>Toiminnan rahavirta</u>				
Vuosikate +/-	3 640 457,32		4 039 173,33	
Satunnaiset erät +/-	659 024,25		0,00	
Tulorahoituksen korjauserät	-678 155,04	3 621 326,53	-58 681,52	3 980 491,81
<u>Investointien rahavirta</u>				
Investointimenot	-3 044 715,89		-1 604 121,95	
Rahoitusosuudet investointimenoihin +	193 723,20		8 044,48	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitulot +	1 532 448,70	-1 318 543,99	78 680,04	-1 517 397,43
Toiminnan ja investointien rahavirta		2 302 782,54		2 463 094,38
<u>Rahoituksen rahavirta</u>				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	-32 615,18		-8 954,46	
Antolainasaamisten vähennykset	57 364,43	24 749,25	53 697,68	44 743,22
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 000 000,00		0,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 809 997,36		-2 709 997,36	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 500 000,00	-2 309 997,36	0,00	-2 709 997,36
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-306,41		-412 393,91	
Saamisten muutos	313 061,23		-254 810,74	
Korottomien velkojen muutos	475 767,53	788 522,35	72 041,79	-595 162,86
Rahoituksen rahavirta		-1 496 725,76		-3 260 417,00
Rahavarojen muutos				
		806 056,78		-797 322,62
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	2 096 869,79		1 290 813,01	
Rahavarat 1.1.	1 290 813,01	806 056,78	2 088 135,63	-797 322,62

6.3 TASE

	31.12.2021	31.12.2020
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	32 238,89	57 792,77
Muut pitkävaikutteiset menot	1 814 034,30	1 760 097,88
	<u>1 846 273,19</u>	<u>1 817 890,65</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	4 300 021,19	4 314 272,87
Rakennukset	21 535 441,60	22 430 315,21
Kiinteät rakenteet ja laitteet	10 774 193,51	10 927 006,40
Koneet ja kalusto	362 253,49	378 926,64
Muut aineelliset hyödykkeet	5 177,50	5 177,50
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	281 871,92	143 956,69
	<u>37 258 959,21</u>	<u>38 199 655,31</u>
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	7 945 070,90	7 197 932,02
Joukkovelkakirjasaamiset		
Muut lainasaamiset	2 042 156,42	2 066 905,67
Muut saamiset	266 409,02	266 409,02
	<u>10 253 636,34</u>	<u>9 531 246,71</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen varat	773 711,08	790 868,91
	<u>773 711,08</u>	<u>790 868,91</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	982 691,84	1 007 756,13
Muut saamiset	452 688,61	626 225,59
Siirtosaamiset	427 337,36	541 797,32
	<u>1 862 717,81</u>	<u>2 175 779,04</u>
Rahat ja pankkisaamiset	2 096 869,79	1 290 813,01
	<u>2 096 869,79</u>	<u>1 290 813,01</u>
VASTAAVAA YHT.	<u>54 092 167,42</u>	<u>53 806 253,63</u>

VASTATTAVAA	31.12.2021	31.12.2020
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	18 018 741,27	18 018 741,27
Muut omat rahastot	10 721,89	10 721,89
Edellisten tilikausien ali-/ylijäämä	-560 754,00	-2 527 060,82
Tilikauden ali-/ylijäämä	2 137 607,86	1 966 306,82
	<u>19 606 317,02</u>	<u>17 468 709,16</u>
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Lahjoitusrahastojen pääomat	919 180,44	936 338,27
Muut toimeksiantojen pääomat	8 017,01	8 323,42
	<u>927 197,45</u>	<u>944 661,69</u>
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus-ja vakuutuslaitoksilta	17 145 026,52	18 155 023,88
	<u>17 145 026,52</u>	<u>18 155 023,88</u>
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	7 500 000,00	9 000 000,00
Lainat rahoitus-ja vakuutuslaitoksilta	2 909 997,36	2 709 997,36
Saadut ennakot	215 675,35	257 036,69
Ostovelat	3 528 412,47	3 291 951,15
Muut velat	313 911,84	314 303,68
Siirtovelat	1 945 629,41	1 664 570,02
	<u>16 413 626,43</u>	<u>17 237 858,90</u>
VASTATTAVAA YHT.	<u>54 092 167,42</u>	<u>53 806 253,63</u>

6.4 KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LASKELMAT

Konsernin tuloslaskelma

	2021	2020
Toimintatuotot	20 793 880,20	19 000 016,94
Toimintakulut	-67 744 915,65	-63 756 103,61
Toimintakate	-46 951 035,45	-44 756 086,68
Verotulot	32 774 661,93	31 213 460,47
Valtionosuudet	19 148 374,00	19 272 517,00
Rahoitustuotot ja kulut		
Korkotuotot	8 599,61	4 020,19
Muut rahoitustuotot	257 702,40	135 978,32
Korkokulut	-167 054,48	-210 572,46
Muut rahoituskulut	-22 932,01	-50 435,37
Vuosikate	5 048 316,00	5 608 881,47
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunn. mukaiset poistot ja arvonal.	-3 785 878,54	-3 533 252,99
Satunnaiset erät	9 721,32	125 073,09
Tilikauden tulos	1 272 158,78	2 200 701,57
Tilinpäätössiirrot	0,00	0,00
Laskennalliset verot	-30 726,41	-13 126,66
Vähemmistöosuudet	43 339,88	23 055,62
Verot	-56 733,86	-37 741,19
Tilikauden yli/alijäämä	1 228 038,39	2 172 889,33

Konsernin rahoituslaskelma

	2021		2020	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	5 048 316,01		5 608 881,47	
Satunnaiset erät	9 721,32		125 073,09	
Tulorahoituksen korjauserät	577 476,30	5 635 513,63	-244 119,22	5 489 835,34
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-6 508 840,61		-3 792 202,64	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	193 723,20		8 044,00	
Pysyvien vastaavien luovutustulot	22 252,21	-6 292 865,20	101 698,15	-3 682 460,49
Toiminnan ja investointien rahavirta		-657 351,57		1 807 374,84
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäys	-32 615,18		-8 954,00	
Antolainasaamisten vähennys	33 666,75	1 051,57	0,00	-8 954,00
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset	6 021 900,00		3 001 500,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	-3 449 085,03		-3 378 184,17	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 969 514,50	603 300,47	-1 420 106,61	-1 796 790,78
Oman pääoman muutokset		0,00		0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääoman muutokset	-691,12		-427 657,11	
Vaihto-omaisuuden muutos	-3 324,85		-100 545,72	
Saamisten muutokset	-16 280,42		218 725,58	
Korottomien velkojen muutokset	800 258,48	779 962,09	-63 476,86	-372 954,11
Rahoituksen rahavirta		1 384 314,13		-2 178 698,89
Rahavarojen muutos		726 962,56		-371 324,05
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	4 682 362,25		3 955 398,69	
Rahavarat 1.1.	3 955 398,69	726 963,56	4 326 722,74	-371 324,05

Konsernitase

	2021	2020
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	69 215,16	78 340,49
Muut pitkävaikutteiset menot	1 846 894,73	1 808 755,16
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	5 446 831,20	5 302 889,02
Rakennukset	39 105 780,97	38 550 327,42
Kiinteät rakenteet ja laitteet	11 013 922,58	11 195 353,74
Koneet ja kalusto	925 179,84	768 643,45
Muut aineelliset hyödykkeet	53 255,40	61 387,94
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	5 135 065,06	3 273 123,93
Sijoitukset		
Muut osakkeet ja osuudet	2 168 182,02	2 152 804,83
Muut lainasaamiset	44 055,42	45 106,99
Muut saamiset	421 710,94	396 210,94
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	839 679,42	839 116,89
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	219 641,15	222 966,00
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	0,00	0,00
Lyhytaikaiset saamiset	3 382 353,89	3 398 634,31
Rahoitusarvopaperit	186,41	186,41
Rahat ja pankkisaamiset	4 682 362,25	3 955 398,69
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u><u>75 354 316,44</u></u>	<u><u>72 049 246,22</u></u>

	2021	2020
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	18 018 741,26	18 018 741,27
Muut omat rahastot	1 594 063,32	1 617 676,47
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-869 052,39	-3 014 497,19
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 228 038,40	2 172 889,33
VÄHEMMISTÖOSUUDET	807 963,26	838 858,20
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	0,00	0,00
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	222 982,22	259 855,96
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	997 931,10	999 184,75
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	30 693 075,25	28 490 752,22
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	1 328 849,84	1 480 052,07
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	12 083 421,06	12 888 890,75
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	9 248 303,12	8 296 842,40
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>75 354 316,44</u>	<u>72 049 246,22</u>

7 LIITETIEDOT

7.1 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kunnanvaltuuston hyväksymällä poistosuunnitelman muutoksella on poistoaikoja tarkistettu 1.1.2016 alkaen. Poistoaikoihin asetettiin vaihteluväli, joka paremmin vastaa hyödykkeiden taloudellisen pitoajan arviointia. Poistosuunnitelman kohtaan muut pitkävaikutteiset menot tehtiin tarkistus kunnanvaltuuston kokouksessa 12.11.2018. Joidenkin yksittäisten hankkeiden osalta on noudatettu uutta poistosuunnitelmaa pidempiä poistoaikoja, jos se hankkeiden taloudellisen pitoajan mukaan on perusteltua. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenoa vähennykseksi.

7.2 KONSERNITILINPÄÄTÖSTÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty olennaiset tytäryhtiöt ja kaikki kuntayhtymät. Asunto-osakeyhtiö Laihianraitti I myytiin tilikauden aikana, joten siitä on yhdistelty vain tuloslaskelma.

Sisäiset liiketapahtumat ja katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyvien vastaavien sisäiset katteet on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset varaukset ja poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa ja vähemmistöosuuksien erottamisessa.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Laihianraitti I:en aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisöjen poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Taseen vastaavaa koskevat liitetiedot

Laskennalliset verosaamiset

	2021	2020
Saamisiin sisältyvät laskennalliset verosaamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	0,00	0,00
Lyhytaikaiset saamiset	0,00	0,00

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Laskennalliset verovelat

Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	0,00	0,00
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	454 471,66	423 745,25

7.3 TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

Toimintatuotot (ulkoiset)

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Yleishallinto	3 376 833,40	508 833,37	291 710,50	351 774,11
Terveystoimi	8 309 009,92	10 414 134,22		
Sosiaalitoimi	3 138 806,85	2 326 194,91	2 212 370,68	1 514 594,19
Opetus- ja kulttuuritoimi	1 318 539,08	1 099 463,01	1 318 539,08	1 099 463,01
Yhdyskuntapalvelut	4 650 690,95	4 654 391,43	1 823 873,85	2 006 723,24
Toimintatuotot yhteensä	20 793 880,20	19 003 016,94	5 646 494,11	4 972 554,55

Verotulojen erittely	2021	2020
Kunnan tulovero	29 921 504,73	28 890 555,92
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 434 833,98	1 045 648,96
Kiinteistövero	1 492 560,39	1 355 037,31
Verotulot yhteensä	32 848 899,10	31 291 242,19

Valtionosuuksien erittely	2021	2020
Peruspalveluiden valtionosuus	10 880 151,00	11 975 406,00
Verotulojen tasaus	3 509 868,00	3 279 904,00
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	1 470 000,00	800 000,00
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-415 409,00	-496 487,00
Verotulomenetysten korvaus		3 560 385,00
Verotulojen menetysten kompensatio	3 703 764,00	153 309,00
Valtionosuudet yhteensä	19 148 374,00	19 272 517,00

Palvelujen ostojen erittely	2021	2020
Asiakaspalvelujen ostot	26 683 313,26	20 817 689,46
Muiden palvelujen ostot	4 940 713,68	4 717 560,83
Kunnan palvelujen ostot	31 624 026,94	25 535 250,29

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja poistomenetelmät ovat:

PYSYVÄT VASTAAVAT	ennen 1.1.2013 hankitut	1.1.2013 jälkeen hankitut
<u>Aineettomat hyödykkeet</u>		
Aineettomat oikeudet	5 vuotta	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot		
Atk-ohjelmistot	5 vuotta	5 vuotta
Toisen yhteisön tie- ja väylähankkeet		20 vuotta
Muut	5 vuotta	5 vuotta
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>		
Maa- ja vesialueet	ei poistoa	ei poistoa
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallintorakennukset	50 vuotta	20-50 vuotta
Laitosrakennukset	50 vuotta	20-50 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	30 vuotta	20-30 vuotta
Talousrakennukset	20 vuotta	20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	30 vuotta	20 vuotta
Asuinrakennukset	40 vuotta	30-40 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	20 vuotta	20 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	30 vuotta	20 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	30 vuotta	15 vuotta
Vedenjakeluverkostot	30 vuotta	30-40 vuotta
Viemäriverkko	30 vuotta	30-40 vuotta
Kaukolämpöverkko	40 vuotta	20 vuotta
Sähköjohdot, ulkovalaistuslaitteet	20 vuotta	20 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	20 vuotta	15 vuotta
Sähkö-, vesi- yms. laitosten laitoskoneet/laitteet	20 vuotta	10-20 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	15 vuotta	15 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 vuotta	15 vuotta
Koneet ja kalusto		
Perustamisirtaimisto: uudet hallinto- ja laitosrak.		10 vuotta
Muut kuljetusvälineet	10 vuotta	5-7 vuotta
Muut liikkuvat työkonet	10 vuotta	5 vuotta
Atk-laitteet	10 vuotta	5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	5 vuotta	5 vuotta

Käytössä on tasapoisto, ellei muuta mainita. Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kunnassa kirjattu pääosin vuosikuluiksi.

Pakollisten varausten muutos

	Konserni		Kunta	
	2020	2019	2020	2019
Eläkevastuut 1.1. Lisäykset tilikaudella Vähennykset tilikaudella Eläkevastuu 31.12.				
Muut pakolliset varaukset 1.1. Lisäykset tilikaudella Vähennykset tilikaudella Muut pakolliset varaukset 31.12.	259 855,95 0,00 36 873,74 222 982,21	274 162,38 0,00 14 306,43 259 855,95		
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1. Lisäykset tilikaudella Vähennykset tilikaudella Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	259 855,95 0,00 36 873,74 222 982,21	274 162,38 0,00 14 306,43 259 855,95		

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot/-tappiot

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	17 646,79	58 681,52	17 646,79	58 681,52
Rakennusten luovutusvoitot	5 612,88	0,00		
Kaluston myyntivoitot	1 484,00	0,00	1 484,00	0,00
Myyntivoitot yhteensä	0	0,00	19 130,79	58 681,52
Muut toimintakulut				
Myyntitappiot	0,00	0,00	0,00	0,00
Myyntitappiot yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Satunnaiset tuotot				
Siskontien palveluasuntojen myynti			441 103,66	
Maa- ja metsätilojen myynti			377 719,83	
Loihde Oyj:n osakkeiden myynti			97 191,22	
Muuta satunnaiset tuotot	125 073,09	64 294,40		
Yhteensä	125 073,09	64 294,40	916 014,71	0,00
Satunnaiset kulut				
As Oy Laihianraitti I osakkeiden myynti	9 721,32	0,00	256 990,46	0,00
Yhteensä	9 721,32	0	256 990,46	0,00

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	Kunta	Kunta
	2021	2020
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	0,00	0,00
Osinkotuotot muista yhteisöistä	43 348,45	22 121,84
Peruspääoman korot kuntayhtymistä	18 941,75	18 941,75
Yhteensä	62 290,20	41 063,59

7.4 TASEEN LIITETIEDOT

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

	Aineettomat hyödykkeet			Aineelliset hyödykkeet						
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyöd.	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	57 792,77	1 760 097,88	1 817 890,65	4 314 272,87	22 430 315,21	10 927 006,40	378 926,64	5 177,50	143 956,69	38 199 655,31
Lisäykset tilikaudella		307 828,41	307 828,41		395 880,50	761 020,63	110 854,23			1 267 755,36
Rahoitusosuudet tilikaudella		-96 083,20	-96 083,20		-30 334,00	-52 306,00	-15 000,00			-97 640,00
Vähennykset tilikaudella				-14 251,68	-309 896,34	-128,90				-324 276,92
Siirrot erien välillä		4 830,00	4 830,00		41 638,82	7 592,45			137 915,23	187 146,50
Tilikauden poisto	-25 553,88	-162 638,79	-188 192,67		-992 162,59	-868 991,07	-112 527,38			-1 973 681,04
Poistamaton hankintameno 31.12.	32 238,89	1 814 034,30	1 846 273,19	4 300 021,19	21 535 441,60	10 774 193,51	362 253,49	5 177,50	281 871,92	37 258 959,21

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet				Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				Yhteensä
	Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöt	Kuntayhtymä osuudet	Osakkuus-yhteisö osakkeet ja osuudet	Muut osakkeet ja osuudet omist.yht.	Muut laina-saamiset konserniyhteisöt	Muut laina-saamiset muilta	Muut saamiset konserniyhteisöt	Muut saamiset muut yhteisöt	
Hankintameno 1.1.	3 817 769,25	2 644 913,74	6 727,52	728 521,51	2 024 284,46	42 621,21	172 528,10	93 880,92	9 531 246,71
Lisäykset	1 277 155,62					32 615,18			1 309 770,80
Vähennykset	-494 367,96			-35 648,78	-23 697,68	-33 666,75			-587 381,17
Hankintameno 31.12.	4 600 556,91	2 644 913,74	6 727,52	692 872,73	2 000 586,78	41 569,64	172 528,10	93 880,92	10 253 636,34

Olennaiset kuntayhtymäosuuksien arvon muutokset

	Tasearvo 1.1.	Lisäykset tilikaudella	Vähennykset tilikaudella	Tasearvo 31.12.	Kunnan osuus kuntayhtymän pääomasta	Ero
Vaasan sairaanhoitopiirin ky	2 460 703,74			2 460 703,74	2 525 566,20	64 862,46
- Osuus peruspääomasta						
- Osuus muusta pääomasta (kassavaranto ja muut rahastoidut varat)	106 954,89			106 954,89	106 954,89	
Eskoon sos.palvelujen ky	72 237,22			72 237,22	212 402,59	140 165,37

Omistus muissa yhtiöissä

Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistusosuus %	Konsernin omistusosuus %	Kuntakonsernin osuus (1 000 euroa)		
				Omasta pääomasta	Vieraasta pääomasta	Tilikauden voitosta/tappiosta
Tytäryhteisöt						
Koy Laihian Vuokratalot	Laihia	100,00	100,00	1 363	5 019	0,01
Laihian Nuuka Lämpö Oy	Laihia	100,00	100,00	848	4 064	0,33
Poronkankaan Vesi Oy	Laihia	57,50	57,50	170	46	-21
Laihian Vss-tilat Oy	Laihia	82,86	90,00	-93	0	-9
Koy Laihian Virastokeskus	Laihia	84,04	86,60	-37	11	-78
Kuntayhtymät						
Vaasan sairaanhoitopiirin ky	Vaasa	4,14	4,14	389	9 667	-367
Eskoon sosiaalipalvelujen ky	Seinäjoki	3,56	3,56	29	1 006	80
Pohjanmaan liitto	Vaasa	3,73	3,73	56	28	6
Yhteis- ja omistusyhteis- yhteisöt						
Koy Säästökirja	Laihia	25,10	25,10			
As Oy Laihianraitti II	Laihia	0,00	24,64			
Laihian Painehalli Oy	Laihia	40,00	40,00			

Saamiset

Saamisten erittely	Kunta	Lyhytaikaiset	Kunta	Lyhytaikaiset
	Pitkäaikaiset		Pitkäaikaiset	
	2021	2021	2020	2020
Saamiset tytäryhteisöiltä		48 979,39		71 097,10
Myyntisaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä		2 524,33		
Myyntisaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä		2 711,24		2 808,93
Myyntisaamiset				
Muut saamiset				

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	Konserni	Kunta	Kunta	
	2021		2020	2021
Tulojäämät				
Vaasan kaupunki, yhteistoiminta-alue				227 922,77
Valtiokonttori, sotainv.palvelut				127 553,21
STM Covid-19 avustus 9-12/2021			280 144,00	
Kela, korvaus työterveyshuollosta	119 206,18	164 950,83	95 000,00	147 419,28

Oma pääoma

Oma pääoma	Konserni	Kunta	Kunta	
	2021		2020	2021
Peruspääoma 1.1.	18 018 741,27	18 018 741,27	18 018 741,27	18 018 741,27
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella				
Peruspääoma 31.12.	18 018 741,27	18 018 741,27	18 018 741,27	18 018 741,27
Muut omat rahastot 1.1.	1 617 676,47	1 622 132,69	10 721,89	10 721,89
Siirrot rahastoon tilikaudella				
Siirrot rahastosta tilikaudella	23 613,15	-4 456,22		
Muut omat rahastot 31.12.	1 594 063,32	1 617 676,47	10 721,89	10 721,89
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	-841 607,86	2 864 225,32	-560 754,00	-2 527 060,82
Edellisten tilikausien oikaisu	-27 444,53	-150 271,87		
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	-869 052,39	-3 014 497,19	-560 754,00	-2 527 060,82
Tilikauden alijäämä/ylijäämä	1 228 038,40	2 172 889,33	2 137 607,86	1 966 306,82
Oma pääoma yhteensä	19 971 790,59	18 794 809,87	19 606 317,02	17 468 709,16

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät	Kunta	Kunta
	2021	2020
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	-560 754,00	-2 527 060,82
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	2 137 607,86	1 966 306,82
Kertynyt poistoero 31.12.	0,00	0,00
Vapaaehtoiset varaukset 31.12.	0,00	0,00
Kertynyt yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät yhteensä	1 576 853,86	-560 754,00

Pitkäaikaiset velat

	Kunta 2021	Kunta 2020
Vuoden 2026 jälkeen erääntyvät		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	13 091 682	16 088 347

Joukkovelkakirjalainat

	Kunta 2021	2020
Alle vuoden kuluessa erääntyvät kuntatodistukset		
korko -0,42 % - 0,15 %	7 500 000,00	9 000 000,00
erääntyvät 1.1.-31.1.	1 500 000,00	2 000 000,00
erääntyvät 1.2.-28.2.	0,00	2 500 000,00
erääntyvät 1.3.-31.3.	6 000 000,00	4 500 000,00
Joukkovelkakirjalainat yhteensä	7 500 000,00	9 000 000,00

Pakolliset varaukset

	Konserni 2021	Konserni 2020	Kunta 2021	2020
Muut pakolliset varaukset				
Potilasvahinkovakuutusvastuu	222 982,22	259 855,95		
	222 982,22	259 855,95		

Vieras pääoma

	2021		2020	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		145 202,80		237 108,48
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat		1 536 508,97		1 282 189,93
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Ostovelat				
	0,00	1 681 711,77	0,00	1 519 298,41

Sekkilimiitti

	Kunta 2021	Kunta 2020
Luotollisen sekkitalin limiitti 31.12.	500 000,00	500 000,00
Siitä käyttämättä oleva määrä	500 000,00	500 000,00

Muut velat

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Muut velat				
Ennakonpidätysvelka	416 776,40	400 159,49	279 514,31	282 332,52
Sosiaaliturvamaksuvelka	21 405,48	17 363,95	14 267,53	11 961,16
Muut velat	312 760,32	171 626,27	20 130,00	20 010,00
	750 942,19	589 149,71	313 911,84	314 303,68

Siirtovelat

	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Menojäämät				
Lomapalkkajaksotus			1 370 185,79	1 497 752,66
Muut palkkojen jaksotukset			127 064,32	99 186,47
Korkojaksotukset			32 269,43	38 035,52
Muut menojäämät			416 109,87	29 595,37
	3 023 615,22	2 379 426,15	1 945 629,41	1 664 570,02

7.5 VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Vuokravastuut	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Vuokravastuut yhteensä, vastuut voimassa 31.12.2024	23 847,16	147 457,46		
Seuraavalla tilikaudella maksettava osa	13 318,79	27 977,95		
Sopimukseen sisältyvät lunastusvelvoitteet				
Leasingvastuut yhteensä	483 300,13	480 036,31	94 995,10	53 595,06
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	127 626,04	101 585,53	36 634,86	31 882,95
Yhteensä	507 147,29	627 493,76	94 995,10	53 595,06

Leasingvuokrasopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.

Vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen välillä	Kunta	
	2021	2020
Tytäryhteisöiden puolesta annetut takaukset		
Alkuperäinen pääoma		
Jäljellä oleva pääoma	5 756 491,00	4 576 719,30

Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista	Kunta	
	2021	2020
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	56 533 474	53 478 350
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	37 032	33 322

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	Kunta	
	2021	2020
Takaisinmaksuvastuu		
Vastuu, koskien uudisrakentamiseen ja peruskorjaamiseen sisältyvän arvonlisäveron palautusta	3 934 458,06	4 332 337,43

7.6 HENKILÖSTÖÄ JA TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA KOSKEVAT LIITE-TIEDOT

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Yleishallinto	21,94	22,24	9,80	10,50
Sosiaali- ja terveystoimi	138,98	136,52	48,60	44,70
Opetus- ja kulttuuritoimi	222,30	214,50	220,40	214,50
Yhdyskuntapalvelut	47,2	40,30	36,23	40,30
Muut palvelut	3,27	3,27		
Liiketoiminta	1,00	1,00	1,00	1,00
Yhteensä	434,69	425,83	316,03	311,00

Vakinainen henkilöstö

Henkilöstökulut	2021	2020
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	16 931 169,59	16 274 193,71
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	13 862,76	36 355,38
Henkilöstökulut yhteensä	16 945 032,35	16 310 549,09

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetty luottamushenkilömaksut	2021	2020
Keskusta	3 083,30	3 468,02
Laihian kokoomus	1 591,60	1 493,45
Laihian Perussuomalaiset	1 034,58	849,25
Kristillisdemokraatit	706,00	134,50
Laihian sosialidemokraatit	96,50	1 022,25
Vasemmisto	348,75	392,63
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	6 860,73	7 360,10

Tilintarkastajan palkkiot	2021	2020
KPMG Oy Ab Tilintarkastusyhteisö		
Tilintarkastuspalkkiot	3 324,87	4 309,50
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	983,32	3 248,25
Muut palkkiot		3 210,00
Palkkiot yhteensä	4 308,19	10 767,75

Intressitahot

Konsernin lähipiirin / intressipiirin kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia.

7.7 LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

Käytetyt kirjanpitokirjat

Tasekirja, sidottu
 Päiväkirja, atk
 Pääkirja, atk
 Ostoreskontra, atk
 Myyntireskontra, atk
 Palkkakortit/luettelot atk

Käytetyt tositelajit

1	Alkusaldot
2	Talousarvio
3	Lisämääräraha
9	KOM konversio
10	Muistio, ulkoinen
20	Muistio, sisäinen
34	Käyttöomaisuus
39	KOM-muistiot
70	Sosiaalityö
101	Pankin tiliote
102	Palkat
330 - 500	Myyntireskontra, laskulajit
511	Myyntireskontra, manuaalisuoritukset
521	Myyntireskontra, viitesuoritukset
531	Myyntireskontra, hyv.laskujen kuittaus
541	Myyntireskontra, tileistä poisto
550	Myyntireskontra, laskulaji 55
580	Myyntireskontra, laskulaji 58
770	Myyntireskontra, laskulaji 77
801	Ostolaskut
899	Ostomaksut

Selvitys kirjanpidon säilytyksestä

Pääkirja sähköisesti
 Päiväkirja sähköisesti
 Ostoreskontra sähköisesti
 Myyntireskontra sähköisesti
 Palkkakirjanpito atk-tulosteena
 Tasekirja sidottuna kirjana

8 ERIYTETTY TASEYKSIKKÖ: VESIHUOLTOLAITOKSEN TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS

Tehtäväalue: 5600 Vesihuoltolaitos

Kustannuspaikat: 5601 Vesilaitos ja 5602 viemärilaitos

Tilivelvollinen viranhaltija: Vesihuoltoinsinööri

Tehtäväalueen toiminta-ajatus

Vesihuoltolaitos huolehtii vesi-, ja viemärijohtojen sekä niihin liittyvien laitosten uudisrakentamisesta sekä verkostojen, jätevesipuhdistamon, Tyllijoen vesilaitoksen ja jätevesipumppaamojen kunnossapidosta ja saneerauksista mahdollisimman kustannustehokkaasti turvaten hyvänlaatuisen juomaveden ja ympäristön vähäisen kuormituksen.

Vaatus erilliselle toimintakertomukselle

Laihian kunnan vesihuoltolaitos on laskennallisesti eriytetty tuloyksikkö teknisen lautakunnan alaisuudessa, joka rahoittaa toiminta-alueellaan tuotettavat vesihuoltopalvelut tuloillaan tuottovaatimus huomioiden. Vesihuoltolaitoksen erillinen toimintakertomus laaditaan vuosittain. Vesihuoltolain koskevat muutokset (22.8.2014/681) ovat tulleet voimaan 1.9.2014. Lain mukaan kunnan tai yrityksen tulee kirjanpidossaan eriyttää vesihuolto muista toiminnoista ja vesihuollolle on tilikausittain laadittava kirjanpitolain mukainen tase ja tuloslaskelma, rahoituslaskelma sekä esitettävä niiden liitteenä olevat tiedot. Vesihuoltolaitoksen toimintakertomuksessa esitetään vesihuoltolaitokselle asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista vesihuoltolaitoksen talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi tulos- tai rahoituslaskelmassa taikka taseessa.

Olennaiset tapahtumat vuonna 2021

Vedenkäyttäjille jaettavasta vedestä 99,5 % oli Poronkankaan Vesi Oy:ltä ostettua pohjavettä ja 0,2 % pintavettä (Vaasan Vesi). Kunnan omalta Tyllijoen vedenottamolta pumpattiin verkostoon 1205 m³ ja Myötämäen vedeltä ostettiin 251 m³. Poronkankaan vesi Oy:n runkolinjasta vesi jaetaan kunnan verkostoon Kylänpään, Jakkulan, keskustan ja Rudon liitoskaivojen kautta, joissa tulopaine alennetaan kunnan verkostoon sopivaksi. Kunnan kokonaisvedenkulutus pysyi edellisen vuoden talossa ollen 512 391 m³.

Jätevedet johdetaan kunnan omalle jätevedenpuhdistamolle puhdistettavaksi. Uusia kiinteistöjä liitettiin vesijohtoon 17 kpl ja viemäriin 12 kpl. Liittyjien ja asukasmäärien muutoksista on liitteenä pidemmän aikavälin diagrammi.

Ominaiskulutus oli 177 l/asukas/vrk. Jos teollisuuden tai maatalouden kulutusta ei lasketa mukaan, oli ominaiskulutus 107 l. Laskuttamattoman talousveden osuus oli 12,4 %. Edellisen 10 vuoden vuotovesiprosentin keskiarvo on 12,3 %. Jätevesien osalta laskuttamattomien vesien osuus oli 43,2 % ja edellisen 10 vuoden ka. 44,7 %. Vuotovesien taulukot ovat liitteenä.

Kunnalliskertomuksen tilasto-osasta ilmenee tarkemmin eri muuttujien suhde vuosilta 2019–2021.

Vesihuoltolaitoksen taksoihin ei toimintakertomusvuonna tullut muutoksia. Myytävän veden hintaa korotetaan 1.1.2022 alkaen. Veden laatu on pysynyt hyvänä, täyttäen laatusuositukset kaikilta osin.

Vesihuoltolaitoksen investoinnit puhdistamoon ja viemäriverkoston saneeraamiseen. Puhdistamolla uusittiin kaikki vedenalaiset ilmastuslaitteet. Hankkeeseen saatiin ympäristöministeriöltä tukea 40 000 euroa. Betonisia kaivoja saneerattiin muovisiksi. Puhdistamolla tuli tavanomaista enemmän kuluja laiterikoista ja varaosien hankinnasta. Puhdistamo täytti pääosin ympäristöluvan mukaiset puhdistustasovaatimukset muuten paitsi fosforin ja typen osalta. Fosfori ylittyi kemikaalin syöttöongelmien vuoksi ja typenpoiston kanssa on ongelmia suurten virtaaman aikaan ja etenkin sen jälkeen.

Toimintakertomusvuonna korjattiin 14 kpl runkolinjan vesivuotoja ja tämän lisäksi joitain kaivutöiden aiheuttamia putkirikkoja. Tiedottamisessa käytettiin KeyAqua-ohjelman tekstiviestejä ja kunnan nettisivuja.

Vesihuoltolain muutoksen 1.9.2014 mukaan hulevesien käsittely ei ole vesihuoltolaitoksen tehtävänä ilman kunnan erillistä päätöstä asiasta. Laihialla päätöstä ei ole vielä tehty, koska valtakunnallinen ohjeistus ei ole vielä täsmentynyt. Hulevesien käsittelyyn sovelletaan kuitenkin vesihuoltolakia siltä osin kuin vesihuoltolaitos huolehtii huleveden viemäroinnistä. Tässä toimintakertomuksessa esitettyihin lukuihin ei sisälly hulevesien käsittely.

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta

Vesihuoltolaitoksen sisäisessä valvonnassa noudatetaan kunnan toimintoja ja päätöksiä. Vesihuoltolaitoksen riskienhallinta kohdistuu taloudellisten, teknisten ja turvallisuusriskien hallintaan.

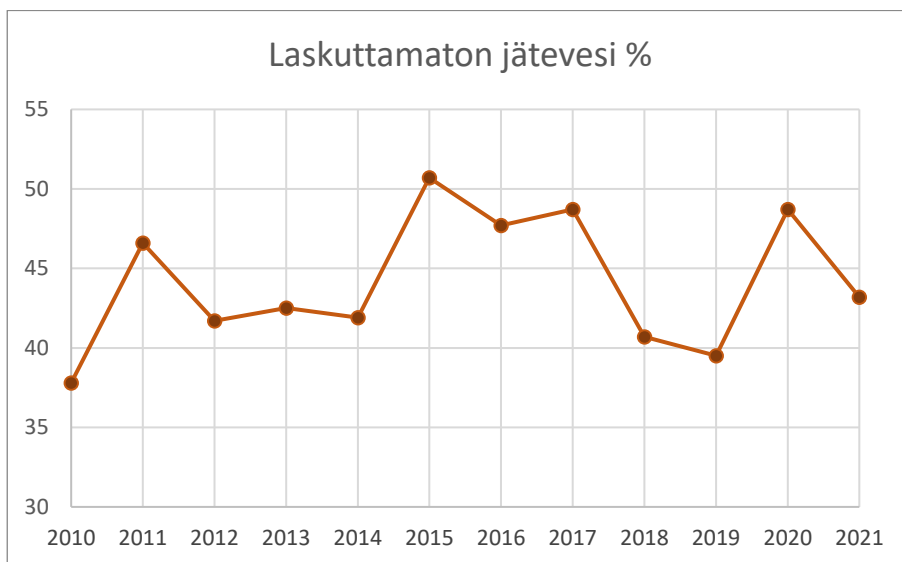
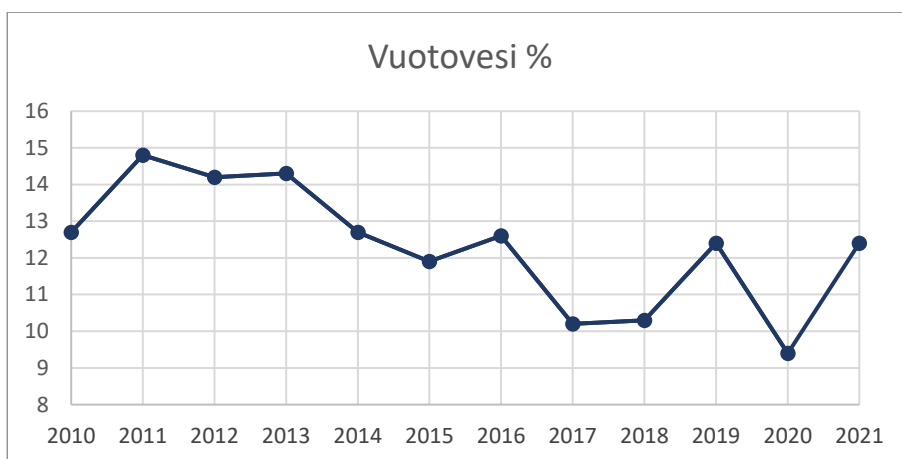
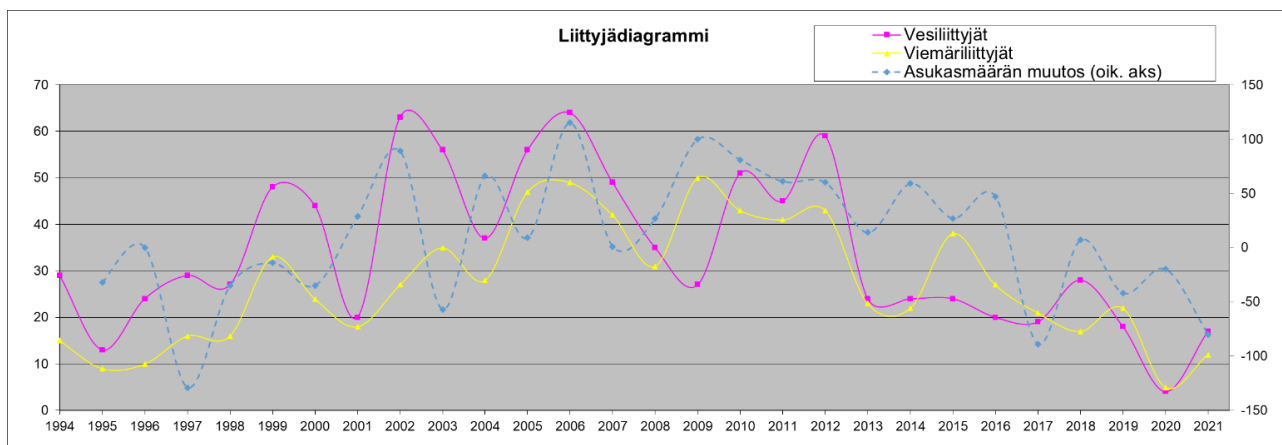
Vesihuoltolaitoksen ylläpitämät tärkeimmät riskienhallinnan dokumentit ovat valmiussuunnitelma 2014, talousveden valvontatutkimusohjelma sekä työturvallisuuden riskiarviot. 2020 valmistui Poronkankaan veden ja terveystarkastajien kanssa yhteistyössä tehty Water Safety Plan (WSP). Vesihuollon maksuilla tulee pitkällä aikavälillä kattaa toiminnan kulut ja investoinnit. Talouden suunnittelu perustuu pitkän aikavälin talousmalliin. Vesihuoltolaitos raportoi taloudestaan osavuositarkastuksissa ja toimintakertomuksessa. Lisäksi toimintaa seurataan mittareilla sekä valtakunnallisen tunnuslukujärjestelmän mittareilla.

Talousarvion toteutuminen

Työt painottuivat pääsääntöisesti verkostojen ja puhdistamon kunnossapitoon.

Toiminnallisia ja taloudellisia tunnuslukuja

Tunnusluvut	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021
Nettotulot	308 324	234 244	248 806	297 368
Henkilökunta	5	5	4	4
Laskutettu vesi/m ³	457 948	450 994	464 818	449 005
Laskutettu jätevesi/m ³	273 958	268 404	274 433	270 240

Käyttötalouden toteutuminen

Tuloslaskelma €

8.3.2022

Tammikuu–Joulukuu 2021

5600 Vesihuoltolaitos

	Ta 2021				Tot. 2020	
	+Muutok-	Tot. 2021	Ta -	Ta:n tot	kum. v:n	Tilinpäätös
	set		Tot.2021	%	alusta	2020
Toimintatuotot	1 137 220	1 170 279	-33 059	102,9	1 200 040	1 200 040
Myyntituotot	1 137 220	1 170 279	-33 059	102,9	1 200 040	1 200 040
Toimintakulut	-778 807	-872 911	94 104	112,1	-951 233	-951 233
Henkilöstökulut	-225 677	-221 487	-4 190	98,1	-227 233	-227 233
Palkat ja palkkiot	-181 864	-177 887	-3 977	97,8	-184 040	-184 040
Henkilösivukulut	-43 813	-43 600	-213	99,5	-43 193	-43 193
Eläkekulut	-36 685	-37 498	813	102,2	-37 040	-37 040
Muut henkilösivukulut	-7 128	-6 102	-1 026	85,6	-6 153	-6 153
Palvelujen ostot	-157 974	-281 550	123 576	178,2	-357 303	-357 303
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-356 190	-326 065	-30 125	91,5	-322 457	-322 457
Muut toimintakulut	-38 966	-43 809	4 843	112,4	-44 241	-44 241
Toimintakate	358 413	297 368	61 045	83,0	248 807	248 807
Rahoitustuotot ja -kulut	-66 720	-66 720	-0	100,0	-66 740	-66 740
Muut rahoituskulut	-66 720	-66 720	-0	100,0	-66 740	-66 740
Vuosikate	291 693	230 648	61 045	79,1	182 067	182 067
Poistot ja arvonalentumiset	0	-220 680	220 680	*****	-220 216	-220 216
Suunnitelman muk. poistot	0	-220 680	220 680	*****	-220 216	-220 216
Tilikauden tulos	291 693	9 969	281 725	3,4	-38 149	-38 149
Tilikauden ylijäämä (alij.)	291 693	9 969	281 725	3,4	-38 149	-38 149

Suoritteet / tunnusluvut

LAIHIA		Kunnalliskertomus, tilasto-osa			
		7 palvelut			
7 Liike- ja palvelutoiminta		Asuk.yht.	8016	7999	7 916
05 Vesilaitos	Liittyjät	Mittayksikkö	2019	2020	2021
(kunnan oma)					
	Verkostoon liittyneet uudet kiinteistöt yhteensä	Lukumäärä	18	4	17
	Verkostoon liitetyt kiinteistöt yhteensä 31.12	Lukumäärä	2696	2700	2717
	kiinteistöissä asukkaita 31.12	Henkilömäärä	7619	7630	7678
	asukkaiden osuus kunnan koko väestöstä	%	95,0	95,4	97,0
	Veden käyttö kertomusvuonna, omilta				
	vedenottoa omilta verkostoon pumpattu				
	vesimäärä	m3	1196	1017	1205
	siitä pohjaveden osuus	%	100	100	100
	siitä pintaveden osuus	%			
	Edellisestä muille vesilaitoksille myyty vesimäärä	m3			
	Muilta laitoksilta ostettu vesimäärä	m3	513102	511896	511186
	Verkostoon pumpattu vesimäärä yhteensä	m3	514298	512913	512391
	keskimäärin vuorokaudessa	m3/vrk	1409	1405	1404
	ominaiskulutus	litraa/as/vrk	176	176	177
	Laskutettu vesimäärä (oma jakelualue)	m3	450994	464818	449005
	Vedenkulutuksen jakauma kertomusvuonna				
	(verkostoon pumpatusta vedestä)				
	Talousveden osuus	%	53,2	56,1	54,7
	Teollisuusveden osuus	%	21,8	22,2	21,9
	Palvelutoimintojen osuus	%	1,3	1,6	1,6
	Yleisen vedenkulutuksen osuus	%	11,2	10,7	9,4
	siitä ei laskutettu	%	12,4	9,4	12,4
	Vedenottoaikat kertomusvuonna				
	Pohjavedenotat	Lukumäärä	2	2	2
	Tekopohjavedenotat	Lukumäärä			
	Pintavedenotat	Lukumäärä			
	Toisessa kunnassa olevan laitoksen verkostot	Lukumäärä	1	1	1
	Vesijohtoverkoston rakentaminen kertomusvuonna				
	vanhaa johtoa uusittu yhteensä	m	0	140	20
	uutta johtoa rakennettu yhteensä	m	585	552	156
	Vesijohtoverkoston kokonaispituus	m	295 497	296 049	296 205
06 Viemäri-	Liittyjät				
laitos	Verkostoon liittyneet uudet kiinteistöt	Lukumäärä	22	5	12
(kunnan oma)	Verkostoon liitetyt kiinteistöt yhteensä 31.12	Lukumäärä	1627	1632	1644
	kiinteistöissä asukkaita 31.12	Henkilömäärä	4656	4671	4705
	asukkaiden osuus kunnan koko väestöstä	%	58,1	58,4	59,4
	Rakentaminen kertomusvuonna				
	Jätevesiviemärit				
	vanhaa johtoa uusittu yhteensä	m	643	90	20
	uutta johtoa rakennettu yhteensä	m	156	389	15
	Sekaviemärit				
	vanhaa johtoa uusittu yhteensä	m			

uutta johtoa rakennettu yhteensä	m			
Sadevesiviemärit				
vanhaa johtoa uusittu yhteensä	m		30	0
uutta johtoa rakennettu yhteensä	m	240	995	821
Verkoston pituus 31.12				
jätevesiviemäriä yhteensä	m	96 877	97 266	97 281
sekaviemäriä yhteensä	m			
sadevesiviemäriä yhteensä	m	42 474	43 469	44 290
Pumppaamot 31.12 (7hulev)	Lukumäärä	40	40	41
Jäteveden puhdistamot	Lukumäärä			
Jätevedenpuhdistamot 31.12		1	1	1
Puhdistamoilla mitattu tulevan jäteveden				
määrä (puhdistamokohtaisesti)	m ³ /d	1215	1466	1303
Puhdistamolle tuleva jätevesimäärä yht.	m ³	462359	535271	475566
Laskutettu jätevesimäärä	m ³	268404	274433	270240
Toisen kunnan jätevedenpuhdistamoon				
johdettu jätevettä	m ³			
Laskuttamaton jätevesi	%	39,5	48,7	43,2

Vertailu valtakunnallisiin arvoihin:

- (1) Laskuttamattoman veden määrä: Laihia 12,4 %, keskiurten laitosten mediaani vuonna 2020 oli 14,4 % (lähde: VVY Vesihuoltolaitosten tunnuslukujärjestelmän raportti 2020.)
- (2) Jätevesiverkoston vuotovedet: Laihia 43,2 %, keskiurten laitosten mediaani n. 45 % (2020) (lähde: VVY Vesihuoltolaitosten tunnuslukujärjestelmän raportti 2020.)
- (3) Hintataso: Veden käyttömaksu Laihialla 1,15 €/m³ (sis. alv. 24 %). Valtakunnallinen keskiarvo 2019 1,70 €/m³, (lähde: VVY Vesihuoltomaksut 2019)
Jäteveden käyttömaksu Laihialla 2,57 €/m³ (sis. alv. 24 %). Valtakunnallinen keskiarvo 2019 2,81 €/m³, (lähde: VVY Vesihuoltomaksut 2019)

Toiminnalliset tavoitteet

Strateginen menestystekijä ja päätoimenpiteet Kehittyvät palvelut / Asiakslähtöiset ja vaikuttavat palvelut	
Tavoitteet / Mittari ja/tai tavoitetaso 2021 <ul style="list-style-type: none"> • Puhdistamo toimii ympäristöluvan mukaisesti • Energiategokkuutta parannetaan • Vuotovesien pitäminen vähintään nykyisellä tasolla • Poikkeustilanteiden nopea ja tehokas tiedottaminen 	Analyysi tavoitteiden saavuttamisesta sekä niihin vaikuttavista tekijöistä (riskien analysointi): <ul style="list-style-type: none"> • Jätevesipuhdistamon ylikuormitus vaarantaa laitoksen ympäristöluvan mukaisen toiminnan ja nostaa kustannuksia. • Korjausvelka suuri ja nykyiset määrärahat eivät välttämättä riitä tilanteen korjaamiseen. Linjastoa uusitaan pääasiassa muun kunnallistekniikan rakentamisen yhteydessä. • Tiedot kunnallistekniikan investointiohjelmassa ja erillisinä ohjelmina.

	<p>Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi 2021 (riskien hallinta) ja toteutuma</p> <ul style="list-style-type: none"> • Puhdistamon toiminta täytti ympäristöluvan vaatimukset muilta, paitsi kokonaistypen ja fosforin osalta. Kunnan tulee jatkaa neuvotteluja teollisuuden kuormituksen vähentämiseksi. • Vesijohtoverkoston vuotovesimäärä oli 12,4 %. Vuotoja seurataan päivittäin esim. yökulutusta seuraamalla ja kasvavaan kulutukseen reagoidaan välittömästi. Jäteveden vuotovesiprosentti 43,2 %, joka on valtakunnallisen keskiarvon tasolla. • Tekstiviestipalvelu on ollut tehokkaassa käytössä.
--	---

INVESTOINNIT

Talousarviovuonna käynnissä olevat hankkeet tilannekatsaus ja poikkeama-analyysi

Verkostoon liittäminen ja kaava-alueiden täydennysrakentaminen

Asemakaava-alueella tehtiin pieniä täydennyksiä vesi- ja viemäriinjoihin sekä verkostoon liittämisiä tehtiin tarpeen mukaan. Asemalle rakennettiin uusi jätevesipumppaamo ongelmallisen sukelluskai-
von tilalle.

Vesijohtojen saneeraus

Suunniteltua vesijohtojen saneerausta ei tehty, vaan pieniä osuuksia uusittiin vuotokorjausten yhteydessä.

Puhdistamo energiatehokkuuden parantaminen

Urakassa uusittiin kaikki ilmastuslaitteiden vedenalaiset ilmastusosat. Ympäristöministeriöltä saatiin hankkeeseen tukea 40 000 euroa.

Viemäriverkoston ja kaivojen saneeraus

Kaivoja saneerattiin määrärahojen puitteissa. RTV:n kaivolle asennettiin pinnanmittaushälytys.

Jätevesipumppaamojen saneeraus

Kalliolaaksontien logiikka uusittiin.

5600	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	1 200 040	1 137 220	0	1 137 220	1 170 278	102,9 %	-33 058
Kulut	-951 234	-778 807	0	-778 807	-872 910	112,1 %	94 103
Netto	248 806	358 413	0	358 413	297 368	83,0 %	61 045
Ulkoinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	1 148 438	1 077 000	0	1 077 000	1 125 383	104,5 %	-48 383
Kulut	-936 895	-768 527	0	-768 527	-860 030	111,9 %	91 503
Netto	211 543	308 473	0	308 473	265 353	86,0 %	43 120
Sisäinen	TP 2020	TA 2021	talousarvio-muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	TOT 2021	toteuma-%	poikkeama
Tuotot	51 602	60 220	0	60 220	44 895	74,6 %	15 325
Kulut	-14 339	-10 280	0	-10 280	-12 880	125,3 %	2 600
Netto	37 263	49 940	0	49 940	32 015	64,1 %	17 925

Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Liikevaihto	1 170 278,55	1 200 040,25
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00	0,00
Materiaalit ja muut palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-326 065,28	-322 456,55
Palvelujen ostot	-281 549,50	-357 303,37
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-177 886,58	-184 040,28
Henkilöstösivukulut		
Eläkekulut	-37 498,42	-37 040,19
Muut henkilöstösivukulut	-6 101,94	-6 152,59
Henkilöstökorvaukset	-221 486,94	0,00
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-220 679,92	-220 215,75
Arvonalentumiset	-220 679,92	-220 215,75
Liiketoiminnan muut kulut	-43 808,89	-44 240,50
Liikeylijäämä (alijäämä)	76 688,02	28 591,02
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot		
Muut rahoitustuotot		
Korkokulut		
Korvaus peruspääomasta	-66 719,52	-66 719,52
Muut rahoituskulut		-20,09
Ylijäämä(alijäämä) ennen satunnaisia eriä	9 968,50	-38 148,59
Satunnaiset tuotot ja -kulut		
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		
Ylijäämä(alijäämä) ennen varauksia		
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	9 968,50	-38 148,59

LIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT	2021	2020
Sijoitetun pääoman tuotto, %	2,0	0,8
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	2,0	0,8
Voitto, %	0,9	-3,2

Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma

	2021		2020	
Toiminnan rahavirta				
Liikelyjäämä	76 688,02		28 591,02	
Poistot ja arvonalentumiset	220 679,92		220 215,75	
Rahoitustuotot ja -kulut	<u>-66 719,52</u>	230 648,42	<u>-66 739,61</u>	182 067,16
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-128 685,38		-65 642,79	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	<u>40 000,00</u>	-88 685,38	<u>0,00</u>	-65 642,79
Toiminnan ja investointien rahavirta		141 963,04		116 424,37
Rahoituksen rahavirta				
Antolainan muutokset	0,00			
Antolainasaamisten lisäys muilta	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Saamisten muutos muilta	14 548,96		-106 320,52	
Saamisten muutos kunnalta	-186 647,57		-22 825,00	
Korottomien velkojen muutos muilta	<u>30 135,57</u>	-141 963,04	<u>12 721,15</u>	-116 424,37
Rahoituksen rahavirta		-141 963,04		-116 424,37
Rahavarojen muutos				
		0,00		0,00
Rahavarat 31.12.	0,00		0,00	
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT				
		2021		2020
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta		307 038		197 169
Investointien tulorahoitus, %		260,1		277,4
Lainanhoitokate		-		-
Kassan riittävyys (pv)		-		-
Quick ratio		3,9		3,5
Current ratio		3,9		3,5

Vesihuoltolaitoksen taselaskelma

	2021	2020
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset	323 829,17	369 326,51
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 924 691,10	3 011 458,30
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	<u>3 248 520,27</u>	<u>3 380 784,81</u>
SIJOITUKSET		
Muut saamiset	30 629,00	30 629,00
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	3 279 149,27	3 411 413,81
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	413 905,41	428 454,37
Muut saamiset kunnalta (yhdystili)	244 234,97	57 587,40
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	658 140,38	486 041,77
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>3 937 289,65</u>	<u>3 897 455,58</u>
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	3 032 705,64	3 032 705,64
Edell. tilikausien ylijäämä (alijäämä)	727 309,71	765 458,30
Tilikauden yli/alijäämä	9 968,50	-38 148,59
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	<u>3 769 983,85</u>	<u>3 760 015,35</u>
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Ostovelat	128 304,93	102 478,96
Siirtovelat (Lomapalkkajaksotus)	39 000,87	34 961,27
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	<u>167 305,80</u>	<u>137 440,23</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>3 937 289,65</u>	<u>3 897 455,58</u>
LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	95,8	96,5
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	14,3	11,5
Kertynyt ylijäämä	737 278	727 310

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista

Käytetyt kirjanpitokirjat

Tasekirja, sidottu
 Päiväkirja, atk
 Pääkirja, atk
 Ostoreskontra, atk
 Myyntireskontra, atk
 Palkkakortit/luettelot atk

Käytetyt tositelajit

1	Alkusaldot
2	Talousarvio
3	Lisämääräraha
9	KOM konversio
10	Muistio, ulkoinen
20	Muistio, sisäinen
34	Käyttöomaisuus
39	KOM-muistiot
70	Sosiaalityö
101	Pankin tiliote
102	Palkat
330 - 500	Myyntireskontra, laskulajit
511	Myyntireskontra, manuaalisuoritukset
521	Myyntireskontra, viitesuoritukset
531	Myyntireskontra, hyv.laskujen kuittaus
541	Myyntireskontra, tileistä poisto
550	Myyntireskontra, laskulaji 55
580	Myyntireskontra, laskulaji 58
770	Myyntireskontra, laskulaji 77
801	Ostolaskut
899	Ostomaksut

Selvitys kirjanpidon säilytyksestä

Pääkirja sähköisesti
 Päiväkirja sähköisesti
 Ostoreskontra sähköisesti
 Myyntireskontra sähköisesti
 Palkkakirjanpito atk-tulosteena
 Tasekirja sidottuna kirjana

9 ALLEKIRJOITUKSET

Laihialla 29. päivänä maaliskuuta 2022

LAIHIAN KUNNANHALLITUS

Minna Niemi
puheenjohtaja

Tiina Friman

Tero Frondelius

Jukka Harju

Teemu Knuutti

Päivi Miskala

Asko Salminen

Antti Tuomela

Sauli Tuomela

Marja Vettenranta

Juha Rikala
kunnanjohtaja

TILINTARKASTUSMERKINTÄ

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Laihialla ____ päivänä _____ kuuta 2022

KPMG Oy Ab
Tilintarkastusyhteisö

Elina Pesonen
JHT, KHT